

21ኛ ጥያቄ፦ ዮሐንስ 11-13 አንብብ። ሀ) እነዚህ ምዕራፎች ስለ ክርስቶስ ምን ያስተምሩናል? ለ) ክርስቶስን ስለ መከተል ምን እንማራለን?

1. ኢየሱስ አልዓዛርን ከሞት አስነሣው (ዮሐ. 11)።

ሞት የሰው ልጆች ሁሉ ዋነኛ ጠላት ነው። አዳምና ሔዋን ኃጢአት ከሠሩበት ጊዜ አንሥቶ ሥጋዊ ሞት የሰው ልጆች ሁሉ የመጨረሻው ጠላት ሆነ። ሁላችንም በሞት ተሸንፈናል። ክርስቶስ ለሰው ልጆች ሁሉ ችግሮች መልስ ይሆን ዘንድ፣ ለዚህ ዋነኛ ጠላት መፍትሔ ሰጥቷል። ይህ አልዓዛር ከሞት የተነሣበት ሰባተኛው «ምልክት» ክርስቶስ በሞት ላይ ፍጹም ሥልጣን እንዳለው ከማሳየቱም በላይ፣ ለሁላችንም ተስፋ የሚሰጥ ምልክት ነው። አልዓዛርን ከሞት ያስነሣው ይኸው ክርስቶስ እኛንም ከሞት ያስነሣናል። ነገር ግን በአልዓዛርና በእኛ ትንሣኤ መካከል ልዩነት አለ። አልዓዛር ከሞት ቢነሣም እንደገና ሞቷል። እኛ ግን ክርስቶስ ከሞት በሚያስነሣን ጊዜ ዳግም አንሞትም።

22ኛ ጥያቄ፦ ሀ) ሞት ከሁሉም የከፋ ጠላታችን የሚሆነው እንዴት ነው? ለ) ክርስቶስ እኛንና የምንወዳቸውን ሰዎች ከሞት እንደሚያስነሣ የሚያመለክተው የተስፋ ቃል ታላቅ መጽናኛ የሚሆንልን ለምንድን ነው?

በዚህ ምድር ለኢየሱስ ቅርብ የሆነው ቤተሰብ የማርያም፣ የማርታና የአልዓዛር ቤተሰብ ሳይሆን አይቀርም። ክርስቶስ ብዙ ምሽቶችን በእነዚህ ወገኖች ቤት ያሳልፍ ነበር። ክርስቶስ የሕይወቱን የመጨረሻ ሳምንት ያሳለፈው በእነርሱ ቤት ነበር። ይህንንም ያደረገው ከኢየሩሳሌም ወደ ቤታንያ በየቀኑ 3 ኪሎ ሜትር ያህል እየተጓዘ ነበር። የሥጋ ወንድሞቹ በክርስቶስ ለማመን ባይፈልጉም፣ የዚህ ቤተሰብ አባላት ግን የክርስቶስ የቅርብ ወዳጆችና ደጋፊዎች ነበሩ።

የዮሐንስ ወንጌል በዚህ ስፍራ ትኩረቱን በመለወጥ ወደ ኢየሱስ ሞት እንድንመለከት አድርጓል። ክርስቶስ ከታላላቅ ተአምራቱ መካከል አንዱን በሚፈጽምበት ጊዜ እንኳ፣ በአይሁድ መሪዎች አስተባባሪነት የተቀሰቀሰው የአይሁዶች ቁጣና ጥላቻ ተጠጡፎ ቀጥሏል። ሕዝቡ እንዳይጠፋ ክርስቶስ መሞት እንዳለበት ለመሪዎቹ ግልጽ ነበር። (ዮሐ. 11:50 አንብብ)። ይህም ጥላቻ ክርስቶስን ለመስቀል ሞት ዳርጎታል። ነገር ግን የክርስቶስን ሞት የሚወስነው የአይሁድ መሪዎች ቁጣ ሳይሆን፣ የእግዚአብሔር የጊዜ ሠሌዳ ነበር። ክርስቶስ ለዓለም ኃጢአት መሥዋዕት የሚሆነው ጊዜው ሲደርስ ብቻ ነው።

ኢየሱስ የአልዓዛርን መታመም የሰማው በጴሪያ አካባቢ ሆኖ ነበር። (በመጽሐፉ መጨረሻ ገጽ ላይ ያለውን ካርታ ተመልከት)። አልዓዛርን ለመርዳት ከመፍጠን ይልቅ በዚያው ባለበት አያሌ ቀናት አሳለፈ። የእግዚአብሔር ዕቅድና የጊዜ ሠሌዳ ደቀ መዛሙርቱና ወዳጆቹ ከሚያስቡት የተለየ ነበር። (ማስታወሻ፣ ከእግዚአብሔር ጋር ባለን ግንኙነት ውስጥ ልናውቃቸው ከሚገቡን ነገሮች አንዱ፣ የእርሱ የጊዜ ሠሌዳ ከእኛ እንደሚለይ ነው። እኛ ፈጣን ምላሽ በምንፈልግበት ጊዜ፣ እግዚአብሔር በአብዛኛው ይዘገያል። ቅጽበታዊ ፈውስን ስንሻ፣ ለረዥም ጊዜ ከበሽታው ጋር እንድንኖር ወይም በታመምንበት በሽታ እንድንሞት ያደርጋል። በዚህ ጊዜ ከእግዚአብሔር የጊዜ ሠሌዳ ጋር ከመታገል ይልቅ ለእርሱ መታዘዝን ልንማር ይገባል። ከእግዚአብሔር ዕቅድና የጊዜ ሠሌዳ ጋር በምንታገልበት ጊዜ በዋናነት ራሳችንን እንጎዳለን።)

ሁለት ቀናት አለፉ። በዚህ ጊዜ ኢየሱስ አልዓዛር እንደ ሞተ ያውቅ ነበር። ቀደም ሲል ከአልዓዛር ፈውስ ይበልጥ ለእግዚአብሔር አብና ወልድ ታላቅ ክብር እንደሚሆን ለደቀ መዛሙርቱ ገልጾ ነበር። ለክርስቶስ የአልዓዛር ሞት ከእንቅልፍ ተቀስቅሶ የመነሣት ያህል ብቻ ነበር። እኛም በምንሞትበት ጊዜ ሰውነታችን ለጊዜው ያንቀላፋል። በመጨረሻው ቀን ግን ክርስቶስ ከሞት ያስነሣናል። ክርስቲያኖች እንደ መሆናችን ግን ነፍሳችን አታንቀላፋም፤ መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚለው፣ ምንም እንኳ አካላችን ወይም ሰውነታችን ቢያንቀላፋም ስንሞት የማንነታችን መለያ የሆነችው ነፍሳችን በክርስቶስ ፊት ትሆናለች (2ኛ ቆሮ. 5:1-10)።

ደቀ መዛሙርቱ አይሁዶች ክርስቶስን ምን ያህሉ እንደሚጠሉትና ሊገድሉትም እንደሚፈልጉ ያውቁ ስለ ነበር፣ ወደ ይሁዳ ለመመለስ ፈሩ።

ሞት ቢጠብቃቸውም እንኳ ከእርሱ ጋር ለመሆን መወሰናቸው የእውነተኛ ፍቅርና ደቀ መዝሙርነት ምልክት ነበር።

ክርስቶስ ቢታኒያ ሲደርስ አልዓዛር ከሞተ ሦስት ቀን ሆኖት ነበር። በአይሁድ ባሕል አንድ ሰው በሚሞትበት ጊዜ የአካባቢው ኅብረተሰብ በሚገኝበት የሦስት ቀን ኀዘን ይደረጋል፤ በአራተኛው ቀን የቅርብ ዘመዶች ብቻ ያለቅሳሉ። ከዚያ በኋላ ለተጨማሪ ሦስት ሳምንት በጣም የቅርብ ዘመዶች ብቻ ሲያለቅሱ ይቆያሉ። ዮሐንስ ስለ አልዓዛር ትንሣኤ በጻፈው ታሪክ የልዩ ልዩ ሰዎችና የክርስቶስ ምላሾች አጽንኦት ተስጥቷቸዋል።

ሀ. ማርታ፡- ማርያም ከእግሩ ሥር በጸጥታ ቁጭ ብላ የክርስቶስን ትምህርት በምትከታተልበት ወቅት፡ ማርታ ክርስቶስን ለማስተናገድ ትጥር እንደ ነበር ታስታውሳለህ (ሉቃስ 10:40-41)። ማርታ የክርስቶስን መምጣት እንደ ሰማች ልትቀበለው ወጣች። ኢየሱስ ብዙ ጊዜ ተአምር ሲሠራ ስላየች አልዓዛርንም ሲፈውሰው እንደሚችል አመነች። አልዓዛር በመጨረሻው ዘመን ከሞት እንደሚነሣ መናገሩ፡ የመጽሐፍ ቅዱስ እውቀት እንደ ነበራት ያሳያል። ክርስቶስ «ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ» በማለት በሙታን ላይ ሙሉ ሥልጣን እንዳለውና የዘላለምን ሕይወት ለመስጠት እንደሚችል ሲናገር አመነችው። (ይህ ኢየሱስ የተናገረው «እኔ ነኝ» የሚለው አምስተኛው ዓረፍተ ነገር ነው።) ማርታ ኢየሱስ 1) መሢሕና 2) የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ሙሉ በሙሉ አምናለች። ለክርስቶስ የነበራት ፍቅርና እምነት እጅግ ከፍተኛ በመሆኑ ምንም ነገር ቢነግራት አትጠራጠረውም ነበር። እንደ መጥምቁ ዮሐንስ ሁሉ፡ ማርታም ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን መስከራለች።

ለ. ማርያም፡- ከማርታ ይልቅ ማርያም ዝግ ያለች ሴት ትመስላለች። ክርስቶስ እየመጣ መሆኑን ብትሰማም እንደ ማርታ ግን ወጥታ አልተቀበለችውም። በቤት ከለቀስተኞቹ ጋር ተቀምጣ ነበር። ነገር ግን ማርታ ክርስቶስ ሊያገኛት እንደሚፈልግ ስትነግራት ከለቀስተኞቹ ጋር እርሱ ወዳለበት እየሮጠች ሄደች። እንደ ማርታ ሁሉ ማርያምም ክርስቶስ የመፈወስ ችሎታ እንዳለው ማመኗን ገልጿለች።

ሐ. ኢየሱስ፡- ዮሐንስ፡ ኢየሱስ በሁኔታው ላይ ሙሉ ሥልጣን እንዳለው ገልጾአል። ክርስቶስ አልዓዛርን ከሞት እንደሚያስነሣው ያውቅ ነበር። ነገር ግን የማርያምንና የአይሁዶችን ኀዘን በተመለከተ ጊዜ በመንፈሱ እንደ ታወከና በነገሩም እንዳዘነ ተገልጾአል። ከዚያም አለቀሰ። ክርስቶስ ሊሆን ያለውን እያወቀ ለምን አለቀሰ? ክርስቶስ ያለቀሰው በሁለት ምክንያት ነው። አንደኛው፡ ያለቀሰው ኃጢአት በዓለም ውስጥ ስላስከተለው ሥቃይ ነው። አዳምና ሔዋን ኃጢአት ከሠሩበት ጊዜ አንሥቶ በ፲ህ ለሚቆጠሩ ዓመታት የሰው ልጅ ታሪክ የሞት ታሪክ ነበር። እንግዲህ ኢየሱስ ያለቀሰው ኃጢአት ፍጹሙን ፍጥረት በማጥፋቱ ነው። ሁለተኛው፡ ኀዘን ላደቀቃቸው ለአልዓዛር ወዳጆች ነበር ያለቀሰው። አልዓዛርን ከሞት እንደሚያስነሣው ቢያውቅም፡ ሌሎች ግን ይህን ዕድል አላገኙም ነበር።

የሌሎች ጉዳት የክርስቶስን ልብ አወከ፤ ስለ ኀዘናቸውም ከማርያምና ከማርታ ጋር አለቀሰ።

በቀብር ሥነ ሥርዓት ላይ ማልቀስ ትክክል አይደለም የሚል አመለካከት በአማኞች መካከል ያለ ይመስላል። ለዚህም ጳውሎስ «አታልቅሱ» የሚል መልእክት ማስተላለፉን ይጠቅሳሉ (1ኛ ተሰ. 4:13-14)። ይህ ግን ጳውሎስ የተናገረውን በቅጡ አለመረዳት ነው። ጳውሎስ በዚህ ምንባብ ላይ የሚናገረው ተስፋ እንደሌላቸው ሰዎች እንዳናዝን ነው። ይህን ቢል እንባችንን አውጥተን እንዳናለቅስ መከልከሉ አልነበረም፤ ተስፋ እንደሌላቸው እንዳንሆን እንጂ። ክርስቶስ እንኳ በሞት ምክንያት ስለመጣው ሥቃይ አልቅሷል። ዛሬም ቢሆን የምንወደውን ሰው በሞት ተነጥቀን በምናዝንበት ጊዜ አብሮን ያዝናል። ክርስቲያኖች ተስፋ እንደሌላቸው ሰዎች ማልቀስ ባይኖርባቸውም፤ በሞት ምክንያት ለተለዩአቸው ሰዎች ኀዘናቸውን በለቅሶ መግለጽ ይችላሉ። የምንወደው ሰው በሞት ሊለየን ማልቀሱ ክፋት የለውም። እንባ እግዚአብሔር ኀዘናችንን ለማጠብና ነፍሳችንን ለመፈወስ የሚጠቀምበት መንገድ ነውና። አንድ ሰው እንደ ልቡ እንዳያለቅስ በምንከለክልበት ጊዜ የነፍሱ ኀዘን በእንባ ታጥቦ ኑሮውን በደስታ እንዳይቀጥል ማድረጋችን ነው። ነገር ግን የምንወደውን ሰው ክርስቶስ እንደሚያስነሣውና ነፍሱ በሰማይ እንደምትሆን በመገንዘብ (ክርስቲያን ከሆነ)፤ በተስፋ ቢሰነት ሳይሆን የመለየትን ሥቃይ ለመግለጽ ያህል ማልቀሳችን ተገቢ ነው።

23ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የሚወዱት ሲሞት ወይም አንድ አስቸጋሪ ሁኔታ ሲገጥማቸው ክርስቶስ ሰዎች እንዳያለቅሱ የሚከለክል ይመስልሃል? መልስህን አብራራ። ለ) ማልቀስ ተቀባይነት ሊያገኝ ስለሚገባበትና ስለማይገባበት ሁኔታ ለቤተ ክርስቲያን ምእመናን ምን ልታስተምር ትችላለህ?

መ. አልዓዛር፡- ስለ አልዓዛርና በወቅቱ ስለነበረው ምላሽ እምብዛም የተነገረን ነገር የለም። ክርስቶስ በጠራው ጊዜ በከፈኑ ጨርቅ እንደ ተጠቀለለ ከመቃብሩ ወጣ።

ሠ. ጥቂት አይሁዶች፡- በኢየሱስ አመኑ። አእምሯቸው ከፍት ስለነበረ ተአምሩን አይተው ክርስቶስ መሢሕ እንደ ሆነ አመኑ። ከእነዚህ ሰዎች አንዳንዶቹ እውነተኛ እምነት ነበራቸው። የአንዳንዶቹ እምነት ግን ዘላቂ አልነበረም። በቅርብ ጊዜ ውስጥ ክርስቶስን ይክዱታል።

ረ. ጥቂት አይሁዶች፤ በክርስቶስ አላመኑም። ይልቁንም ወደ ፈሪሳውያን ሄደው ከሰሱት። እነርሱም ክርስቶስን ለማስገደል የበለጠ ቁርጥ ውሳኔ አደረጉ። እውነትን ከመፈለግና የክርስቶስን ማንነት ከመገንዘብ ይልቅ የክብር በታቸውን ሳለማጣት ሠጉ። ኢየሱስ ዐመፅን ቢያስነሣ፤ ሮም አይሁዶችን ትቀጣለች፤ የአይሁድ መሪዎችም ሥልጣናቸውን ያጣሉ። በ76 ዓ.ም. እንደ ሆነው የአይሁድ ሕዝብ ይመኩባቸው የነበሩ ነገሮች ወደሙ። የአይሁድ መሪዎች ክርስቶስን ለመግደል ወሰነው ሊይዙት ፈለጉ።

ሰ. ቀያፋ፡- ቀያፋ ሊቀ ካህን ነበር። ይህ ሰው ሕዝቡ ክርስቶስን ተከትሎ በሮም መንግሥት ላይ ቢያምጽ ሊከሰት በሚችለው አደጋ ሠጋ።

«ሕዝቡ ሁሉ ከሚጠፋ አንድ ሰው ቢሞት እንደሚችል ገለጸ» ይህ ሲል ክርስቶስ ቢሞት ዐመፁ እንደማይስፋፋና ሮምም ይሁዳን እንደማታጠፋ መግለጹ ነበር። ቀዳሩ በዚህ ንግግሩ ሳያውቀው ትንቢት እየተናገረ ነበር። ኢየሱስ ለሰው ልጅ ኃጢአት በመስቀል ላይ ባቀረበው መሥዋዕት ሕዝቡን ከጥፋት አዳነ።

24ኛ ጥያቄ፡- እንደ እነዚህ የመላለሱትን ድርጊቶች ዛሬ የምናያቸው እንዴት ነው?

25ኛ ጥያቄ፡- ዮሐ. 12:1-11 አንብብ። ሀ) ማርያም ለክርስቶስ ያላትን ታላቅ ፍቅር የገለጸችው እንዴት ነበር? ለ) ክርስቲያኖች እንደዚህ ያለ ጽኑ ፍቅር ሊገልጹ የሚችሉባቸው መንገዶች የትኞቹ ናቸው? ሐ) ባለፈው ዓመት ለክርስቶስ ያለህን ፍቅር በተለየ መንገድ የገለጽኸው እንዴት ነበር።

2. ማርያም ኢየሱስን ሽቶ ቀባችው (ዮሐ. 12:1-11)።

ኢየሱስ የሚሞትበት ጊዜ ደርሷል፤ የቀረው ስድስት ቀናት ብቻ ነው። ክርስቶስ ቢታንያ በሚገኘው የማርያም፣ የማርታና የአልዓዛር ቤት ተቀምጧል። ይህ ቤተሰብ ለክርስቶስ ያለው ፍቅር ጥልቅ በመሆኑ፣ ለክብሩ ትልቅ ግብዣ አዘጋጅለት። ሦስቱ የቤተሰቡ አባላት ፍቅራቸውን ለክርስቶስ ገለጹ። ምናልባትም ታላቅ እኅታቸው የነበረችው ማርታ ክርስቶስን ታስተናግድ ነበር። አልዓዛር ከክርስቶስ ጋር በማዕድ ተቀምጦ ይበላ ነበር። ማርያም የክርስቶስን እግር በውድ ሽቶ ትቀባ ነበር። የምታደርገው ነገር ሁሉ ለየት ያለ ነበር። ምንም ዓይነት የራስ ወዳድነት ስሜት ሳይታይባት ውድ ንብረቷን ሰጠችው። በሰው ፊት ጸጉሯን ፊትታ ለቀቀችው፤ ይህም የተከበሩ የአይሁድ ሴቶች የማያደርጉት ነገር ነው። ከዚያም እንደ አገልጋይ እግሩን አጠበች። (እግር ማጠብ የአገልጋዮች ተግባር ነበር።) ምናልባት ሽቶውን ያስቀመጠችው ለጋብቻዋ ቀን ይሆናል። ነገር ግን ለሌሎች ሳናስብ ለእግዚአብሔር ያለንን የተለየ ፍቅር የምንገልጽበት ጊዜ ሊኖር ይገባል። ማርያም ፍቅሯን የገለጸችው በዚህ መንገድ ነበር።

ሌሎቹ ወንጌላት በሌሎቹ ደቀ መዛሙርት ምላሾች ላይ ሲያተኩሩ፣ ዮሐንስ ግን በይሁዳ ላይ አተኩሯል። ይሁዳ የኢየሱስንና የቡድኑን ገንዘብ የሚይዝ ሰው እንደ ነበር ዮሐንስ ገልጾአል። ነገር ግን ሁልጊዜ ከሚይዘው ገንዘብ እየሰረቀ ይወስድ ነበር። ገንዘቡን የፈለገው ለራሱ እንጂ ለድሆች አልነበረም። ይሁዳ ክርስቶስን አሳልፎ የሰጠው በድንገት አይደለም። ነገር ግን የገንዘብ ፍቅር በልቡ ውስጥ እንዲያድግ አድርጎ ነበር። ይህ የኃጢአት አረም በልቡ ውስጥ አደገ። ምንም እንኳን ክርስቶስ ስለ ገንዘብ ያስተማረውን ቢሰማም፣ ክርስቶስም ያደረጋቸውን ተአምራት ቢያይም፣ ይህ ኃጢአት በልቡ ውስጥ የሚያድገውን ከፋት እንዳያይ አሳወረው። በገንዘብ ረገድ ሰይጣን በሕይወቱ ውስጥ ስፍራ እንዲያገኝ ካደረገ፣ ሰይጣን በይሁዳ ሕይወት ውስጥ የፈለገውን ነገር ለመፈጸም ቀላል ይሆንለታል።

ይህ በሁላችንም ሕይወት ውስጥ እውነት ነው። ብዙ ጊዜ የሚያስቸግሩን ታላላቅ ኃጢአቶች አይደሉም። ትናንሽ የምንላቸው ኃጢአቶች ናቸው፣ ከምጽዋት የምትወለደው ትንሿ ገንዘብና ትንሿ የዓይን አምሮት በጊዜ ካልተቀጩ፣ ሰይጣን ሕይወትህን ሊቆጣጠርና የኋላ ኋላም ሊያጠፋህ ይችላል።

ማንም ሰው ድንገት ዝሙት አይፈጽምም። የሚጀምረው በዚህ አሳብ ከተያዘ ሕሊና ነው። ግድያና ሌብነትም የሚጀምሩት ከክፉ ሃሳብና ቅናትና ምኞት ነው። አወዳደቃችን የይሁዳን ያህል የከፋ ላይሆን ይችላል፤ የማይታረሙ ትናንሽ ኃጢአቶች ወደ ትልቁ ያመራሉ፤ ይህም ሕይወታችንን፣ ምስክርነታችንን፣ ቤተሰባችንንና የኢየሱስን ስም የሚያሳድሩ ይሆናል።

26ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ስለ ትልልቅ ኃጢአቶች ብቻ ሳይሆን ስለ ትንንሾቹም ማሰብ እንዳለብን ይህ ትምህርት የሚያስጠነቅቀን እንዴት ነው? ለ) አንዳንድ ጊዜ አሳባቢ አይደሉም ብለህ የናቅሃቸውን ኃጢአቶች በምሳሌነት ጥቀስ። እነዚህ ኃጢአቶች አድገው ሕይወትህን ሊገዙ የሚችሉት እንዴት ነው? ሐ) አሁን ጊዜ ወስደህ ሕይወትህን በጸሎት መርምር። መንፈስ ቅዱስ እንደ አረም ወደ ሕይወትህ ሊዘልቁና ሊያጠፋህ ብቅ የሚሉትን ትናንሽ ኃጢአቶች እንዲያሳይህ ተማጠነው። በሕይወትህ ስለምታያቸው ኃጢአቶች ንስሐ ግባ። ከዚያም በክርስቶስ አማካይነት ስላገኘሃቸው ድል እግዚአብሔርን አመስግን።

3. ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም በድል ገባ (ዮሐ. 12:12-19)

ሐዋርያው ዮሐንስ ክርስቶስ በ«ሆሳዕና» ዝማሬ ታጅቦ ወደ ኢየሩሳሌም ሲገባ፣ ታሪኩን በገለጸበት በዚህ ክፍል የተለያዩ ቡድኖች በሰጡት ምላሾች ላይ ትኩረት አድርጓል። ክርስቶስ ኢየሱስ በአህያ ውርንጭላ ላይ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም መግባቱ ምን ትርጉም እንዳለው ሕዝቡ ባይገነዘብም፣ በሁኔታው ግን ደስ ሳይሰኙ አይቀሩም። በወቅቱ ለኢየሱስ በተደረገው ታላቅ አቀባበል የተደነቁት ደቀ መዛሙርትም እስከ ትንሣኤው ድረስ ክርስቶስ የአይሁድ የሰላም ንጉሥ ሆኖ መምጣቱን አልተገነዘቡም ነበር። ለሌሎች ክርስቶስ ተአምራትን በማድረግና በማስተማር አስደናቂ ትእይንት እንደሚያሳይ ሰው ነበር። የሃይማኖት መሪዎች ደግሞ የተከታዮቹን ብዛት ሲመለከቱ ይበልጥ ቀኑበት።

4. ክርስቶስ ስለ ሞቱ ትንቢት በተናገረ ጊዜ የተለያዩ ሰዎች የሰጡት ምላሽ (ዮሐ.12:20-50)።

ዮሐንስ ስለ ክርስቶስ የመጨረሻ ቀናት ሲናገር ስለ ኢየሱስ ይፋዊ አገልግሎት የጀመረውን ገለጻ የደመደመው በእነዚህ የመጨረሻ ቀናት የተለያዩ ሰዎች ለኢየሱስ የሰጡትን ምላሽ ምሳሌ አድርጎ በማቅረብ ነው። የእነዚህን ሰዎች ምላሽ የያዘው ልክ በሰርግ ላይ እንደ ተነሣ ፎቶ በዚያን ጊዜ የነበረውንና አሁንም ሰዎች ለኢየሱስ የሚሰጡትን ምላሽ ለማጤን ይረዳሉ።

ሀ. ግሪኮች፡- ዮሐንስ የፋሲካን በዓል ለማክበር ወደ ኢየሩሳሌም የመጡ ግሪኮች እንደ ነበሩ ገልጾአል። ምናልባትም እነዚህ ግሪኮች እንደ ቆርኔሌዎስ የራሳቸውን ሃይማኖት ትተው የአይሁዶችን ሃይማኖት የተከተሉ ሰዎች ሳይሆኑ አይቀሩም። እነዚህ ሰዎች ስለ ክርስቶስ የተነገረውን ዜና ሰምተው ሊያነጋግሩት ፈለጉ። ነገር ግን ምናልባትም ከሕዝቡ ብዛትና አሕዛብ ከመሆናቸው የተነሣ ከክርስቶስ ጋር ለመነጋገር ዕድል የማያገኙ ስለመሰላቸው ከ12ቱ ደቀ መዛሙርት አንዱ ወደ ሆነው ወደ ፊልጶስ ቀረቡ። ፊልጶስ የገሊላ ሰው በመሆኑ ምናልባት ከአሕዛብ ጋር ቅርበት ሳይኖረው አይቀርም።

ስሙ ወላጆቹ የአሕዛብን ባሕል እንደ ተቀበሉ ያሳያል። ስለዚህ ግሪኮች ፊልጶስ ከክርስቶስ ጋር ቀጠሮ ለመያዝ ሊረዳን ይችላል ብለው ሳያስቡ አይቀሩም። ፊልጶስ ወደ ጓደኛው ወደ እንድርያስ በመሄድ ተያይዘው ወደ ክርስቶስ መጡ። ኢየሱስ ከግሪኮቹ ሰዎች ጋር ስለ መነጋገሩ በዚህ ክፍል የተጠቀሰ ነገር የለም። ምናልባትም ዮሐንስ ይህንን ታሪክ የጠቀሰው ከክርስቶስ ሞት በፊት ወንጌል ወደ አሕዛብ መድረሱን ለማመልከት ይሆናል። በጥቂት ዓመታት ውስጥ፣ የምሥራቹ ቃል ብዙ አሕዛብን ወደ ክርስቶስ ያመጣ ነበር።

ለ. ኢየሱስ፡- ኢየሱስ ሞቱ ያልጠበቀው ነበር? አልነበረም። ሞቱ እየቀረበ መምጣቱን ያውቅ ነበር። ይህ ማለት ግን ክርስቶስ ከሚጠበቀው ስቅለትና ከሚደርስበትም ነገር ጋር ግብግብ አልገጠመም ማለት አይደለም። እስካሁን ድረስ ዮሐንስ የክርስቶስ ጊዜ እንዳልቀረበ ሲገልጽ ነበር የቆየው። አሁን ግን ለስቅለቱ ጥቂት ሰዓታት ሲቀሩ «ጊዜው እንደ ደረሰ» ገልጾአል። የሰንዴ ቅንጣት ለመብዛትና ፍሬ ለመስጠት መሞት እንዳለባት ሁሉ፣ ክርስቶስም መሞት ነበረበት። ይህ መርሕ ታዲያ ክርስቶስን በሚከተሉት ሁሉ ላይ የሚሠራ ነው። ለግል ፍላጎታችን ካልሞትን፣ ለሕልማችን ካልሞትን፣ ለተደላደለ ኑሮ ካልሞትን፣ ለኃጢአት ካልሞትን ሕይወታችን በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ እርባና አይኖረውም። የሮም መንግሥት ባስከተለባቸው ስደት በመቶዎች የሚቆጠሩ ክርስቲያኖች ሊሞቱ የተመለከቱ አንድ የጥንት ጸሐፊ እንደ ገለጹት፣ «የሰማዕታት ደም የቤተ ክርስቲያን ዘር ነው።» ሞትን የመረጡት የዘላለም ሕይወትን አግኝተዋል። ነገር ግን ከሞት ለመሸሽ የሞከሩ ሰዎች ትልቁን ሕይወት ማለትም የዘላለም ሕይወትን አጥተዋል።

27ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ኢየሱስን በመከተልህ «የሞትህባቸውን» መንገዶች ግለጽ። ለ) «ሞትህ» ያስከተለው ፍሬ ምንድን ነው? ሐ) ሰዎች ለመሞትና ክርስቶስን በሙሉ ልባቸው ለመከተል አለመፈለጋቸውን እንዴት እንደተመለከትኸው ግለጽ። የሕይወታቸው ዘላለማዊ ፍሬ ምንድን ነው?

ሐ. እግዚአብሔር አብ፡- ሰው እንደ መሆኑ ኢየሱስ ከመስቀል ሞቱ ለማፈግፈግ ፈልጎአል። ለመሆኑ እስከ መጨረሻ እንዲጸና ያደረገው ምንድን ነው? ሦስት ነገሮች አሉ። አንደኛው፣ ክርስቶስ ዓላማውን በግልጽ ያውቃል። ወደ ዓለም የመጣውም ለመሞት እንደ ሆነ ያውቃል። ስለዚህ ለሌሎች ፍላጎቶች ሳይገዛ ለእግዚአብሔር አብ ፈቃድ ለመታዘዝ ቻለ። ሁለተኛው፣ ምንም ይሁን ምን እግዚአብሔርን ለማክበር ቆርጦ ነበር። ለእግዚአብሔር ክብር ለመስጠት እንጂ ለሕይወቱ ትልቅ ግምት አልሰጠም። ስለሆነም፣ እግዚአብሔር በሞቱ እንዲከብር ጠየቀ። እግዚአብሔር በክርስቶስ ሕይወትና በፈጸማቸው ተአምራት ደስ መሰኘቱን በሕዝቡ ሁሉ ፊት በይፋ ገለጸ። እግዚአብሔር በሞቱም ይከብር ነበር። ሦስተኛው፣ ክርስቶስ የሞቱን ውጤቶች ለመመልከት ችሎ ነበር። በሚሊዮን ለሚቆጠሩ ሰዎች ደኅንነትን ለማስገኘት በመቻሉ ስሙ ከስሞች ሁሉ እንደሚልቅና አንድ ቀን ሰዎች ሁሉ እንደሚያከብሩት ተገነዘበ (ፊልጶ. 2፡9-11፤ ዕብ. 12፡2)።

በሕይወት ዘመናችን የምንፈጽመው ትልቁ ዓላማ ምንድን ነው? ትልቁ ዓላማችን በሕይወታችን፣ በድርጊታችንና በአላባችን እግዚአብሔርን ማስከበር ሊሆን ይገባል። ዓላማችን ይህ ከሆነ፣ እግዚአብሔር በሕይወታችን ውስጥ እንደ ብርቱ ሕመም፣ ድህነት፣ ሰደት፣ ሞት የመሳሰሉ ነገሮችን ወደ ሕይወታችን ሊያመጣ ይችላል። መብቱም የእርሱ ነው። እግዚአብሔርን ለማክበር እስከፈለግን ድረስ፣ በሕይወታችን የሚከብርበትን መንገድ መምረጡ የእግዚአብሔር ድርሻ ነው።

28ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እግዚአብሔር በሕይወትህ እንዲከብር የምትፈልግባቸውን መንገዶች ዘርዝር። ለ) በሕይወትህ የእግዚአብሔርን ላይሆን የራስህን መንገድ የምትከተልባቸው አንዳንድ ነገሮች ምንድን ናቸው? እነዚህን ነገሮች ተናዝዞ እግዚአብሔር በሁሉም ነገር የእርሱን ክብር እንድትፈልግ እንዲፈጸም ለምነው። ሐ) ከራስህ በላይ የእግዚአብሔርን ክብር በመፈለግህ ሕይወትህን ዓላማህን፣ ሥራህን፣ ቤተሰብህን፣ ወዘተ... እንዴት እንደ ለወጠ አብራራ።

ኢየሱስ በተሰቀለ ጊዜ ሰይጣን ድል ያደረገበት ወቅት ይመስል ነበር። ኢየሱስ ይህንን ጊዜ የጨለማ ጊዜ በማለት ጠርቶታል። ዳሩ ግን መስቀሉ ሦስት ነገሮችን አከናውኗል፡-

አንደኛው፡ በዓለም ላይ ፍርድን አምጥቷል። መስቀሉ የታሪክ መለያ መሥመር ነው። ክርስቶስ በመስቀሉ ላይ ያስገኘውን ደኅንነት የማይቀበሉ ሰዎች የዘላለምን ሞት ፍርድ ይቀበላሉ።

ሁለተኛው፡ የዚህን ዓለም አለቃ አሸንፎአል። ሰይጣን ክርስቶስ ተሰቅሎ እንዲሞት በማድረግ ያሸነፈ መስሎት ነበር። ነገር ግን ክርስቶስ በሞቱ ሰይጣንን አሸነፈው። (ቆላ. 2:15 አንብብ)። ሰይጣን በሰዎች ላይ የሚያደርሰው ጫና በመስቀሉ ላይ እንደ ተወገደ አዲስ ኪዳን ያስተምራል። ሰይጣን ሽንፈትን ከመከናከሉም በላይ ፍጻሜውም በደጅ ነው። ነገር ግን ሰይጣን ከእርሱ ጋር ወደ ሲኦል የሚወርዱ ሰዎችን ለማግኘት ትግሉን ቀጥሏል። ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም ተመልሶ በሚመጣበት ጊዜ ሰይጣን ለመጨረሻ ጊዜ ድል ይመታል፤ ወደ ሲኦልም ይጣላል (ራእይ 20:10)።

ሦስተኛው፡ መስቀሉ ሰዎችን ወደ ኢየሱስ ይስባል። ይህም በሁለት መንገድ ይፈጸማል። በኢየሱስ የሚያምኑ ሰዎች በሙሉ የዘላለም ሕይወት ይቀበላሉ። ኢየሱስ የኃጢአት ዕዳችንን በከፈለበት ዓይነቱ በመስቀሉ ላይ ነውና። በኢየሱስ የማያምኑ ሰዎች ግን በፍርድ ቀን በፊቱ ሲቀርቡ የግዳቸውን እንዲያከብሩት ይደረጋሉ (ፊልጵ. 2:9-11)።

መ. ሕዝቡ፡- ዮሐንስ የገለጸው ሦስተኛው ምላሽ ሕዝቡ ክርስቶስ ስለ ሞቱ የተናገራቸውን ነገሮች እንደ ተገነዘቡ ያሳያል። መሢሔ ለዘላለም ይገዛል ብለው ስላሰቡ፣ አይሁዶች ክርስቶስ ይህንን እንዲያብራራላቸው ጠየቁት። ክርስቶስ ጥያቄውን በቀጥታ ባይመልስም፣ እርሱ «ብርሃን» እንደ ሆነ በግልጽ ነገራቸው። በምድር ላይ የሚቆየው ለአጭር ጊዜ ብቻ ነበር። ከዓለም በሚሄድበት ጊዜ ልዩ ብርሃኑ አብሮት ይሄዳል። ስለሆነም፣ ክርስቶስ በመካከላቸው ሳለ በእርሱ ማመን አለባቸው። ከዚያም አይሁዶች በክርስቶስ

መንፈሳዊ ብርሃን ደስ ሊሰኙ ይችላሉ። ይህም «የብርሃን ልጆች» ማለትም «የእግዚአብሔር ልጆች» እንዲሆኑ ያደርጋቸዋል (ዮሐ. 1፡12)።

ዮሐንስ ከክርስቶስ ተአምራዊ ምልክቶች ባሻገር በአይሁዶች መካከል የተከሰተውን አለማመን ጠቅለል አድርጎ አቅርቧል። አይሁዶች መሢሔን እንደማይቀበሉ እግዚአብሔር አስቀድሞ ያውቅ ነበር።

ሠ. ጥቂት የሃይማኖት መሪዎች፡- ወንጌላት በሃይማኖት መሪዎቹ አለማመን፣ ለኢየሱስ ባላቸው ጥላቻና እርሱንም ለመግደል በሽረቡት ሴራ ላይ ትኩረት አድርገዋል። ነገር ግን እንደ ኒቆሚዮስና የአርማትያው ዮሴፍን የመሳሰሉ አንዳንድ መሪዎች በክርስቶስ ማመናቸውን ዮሐንስ ገልጾአል። ይህም ሆኖ ዮሐንስ እነዚህን ሰዎች የጠቀሰው ክርስቲያኖች እንደ እነርሱ መሆን እንደሌለባቸው ለመግለጽ ነው። ከምኩራብ እንዳይባረሩ ስለ ሠጉ በኢየሱስ ማመናቸው ይፋ ለማድረግ ፈሩ፤ ምክንያቱም ከምኩራብ ከተባረሩ እንደ አይሁዶች ስለማይታዩ ነበር። ይህ ከሆነ ደግሞ የሰዎችን አክብሮት ከማጣታቸውም በላይ ሕይወታቸው በችግር የተሞላ ይሆናል። ዮሐንስ ግን ይህ እርምጃቸው ከእግዚአብሔር ይልቅ የሰውን ምስጋና መምረጣቸውን እንደሚያሳይ ገልጾአል።

29ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዛሬ ክርስቲያኖች በክርስቶስ ላይ ያለንን እምነት ለመደበቅ የምንፈተነው እንዴት ነው? ለ) ይህንን የምናደርገው ለምንድን ነው? ሐ) ዮሐንስ አሳቦች በክርስቶስ ያለንን እምነት በግልጽ ለማሳየት ከመፍራታችን ጋር የሚዛመዱት እንዴት ነው?

በዮሐንስ 12፡44-49 ላይ ኢየሱስ ለሕዝቡ የመጨረሻውን ቃሉን ተናግሯል። ማስጠንቀቂያዎቹ ግልጽና ጠንካራ ነበሩ። አንደኛው፡ እግዚአብሔር አብና እግዚአብሔር ወልድ በፍጹም አንድነት ስለሚሠሩና በባሕርይም አንድ ስለሆኑ፣ ለደኅንነት ሁለቱንም መቀበል የግድ አስፈላጊ መሆኑን ገልጾአል። አይሁዶች በእግዚአብሔር አብ እናምናለን እያሉ፣ እግዚአብሔር ወልድን አንቀበልም ማለት አይችሉም። ስለሆነም ክርስቶስ አምላክ በመሆኑ ከእግዚአብሔርም ተልኮ በመምጣቱና የተናገራቸውም ነገሮች በሙሉ የእግዚአብሔር ቃል በመሆናቸው እርሱን መስማት ነበረባቸው። የዘላለም ሕይወት ሊገኝ የሚችለው አብ ሰዎች በክርስቶስ እንዲያምኑ የሰጠውን ትእዛዝ ተግባራዊ በማድረግ ብቻ ነው። ሁለተኛው፡ ክርስቶስ እርሱን ባላመኑ ሰዎች ላይ ፍርድ እንደሚመጣ አስጠንቅቋል። ምንም እንኳን ፈራጁ እርሱ ራሱ ቢሆንም፣ ኢየሱስ ቆሞ መመስከር አያስፈልገውም። (ዮሐ. 5፡27 አንብብ)። ኢየሱስ የተናገራቸው ቃላት የደኅንነትን መንገድ ከማሳየታቸውም በላይ ምስክርነቱ የማያምኑ ሰዎችን ይኮንናል።

30ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያኖች የግያምኑ ጓደኞቻቸው ወይም ዘመዶቻቸው በክርስቶስ ካላመኑ ምንም ያህል ጥሩ ሰዎች ቢሆኑም፣ የዘላለም ፍርድ እንደሚጠብቃቸው በገርነትና በግልጽ ማስጠንቀቅ አስፈላጊ የሚሆነው ለምንድን ነው?

5. ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር የፋሲካ ምግብ በላ (ዮሐ. 13)።

ከኮሎን 13-17 በኋላ የወንጌሉ ትኩረት ይለወጣል። እስካሁን አጽንኦት የተሰጠው ለኢየሱስ ክርስቶስ ይፋዊ አገልግሎት፣ ላደረጋቸው ምልክቶችና ለሕዝብ ላቀረባቸው ትምህርቶች ነበር። ኮሎን በዚህ ይፋዊ አገልግሎት ጊዜ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ስለሰጠው ቀጥተኛ ትምህርት ብዙም የገለጸው ነገር የለም። አሁን ግን ኮሎን ኢየሱስ ከመሞቱ በፊት ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ሳለ በመጨረሻው ምሽት ላይ ለደቀ መዛሙርቱ በሰጣቸው እጅግ ጠቃሚ ትምህርቶች ላይ አተኩሯል። የመሞቻው ቀን የተቃረበ መሆኑን የተገነዘበ አባት ለልጆቹ የመጨረሻ ምክሩን እንደሚሰጥ ሁሉ፣ በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ አንዳንድ ወሳኝ የአዲስ ኪዳን ትምህርቶችን አካፍሏቸዋል። የመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌላት ክርስቶስ አዲስ ኪዳንና የጌታ እራት ሥርዓትን መመሥረቱን አጉልተው ሲያሳዩ፣ ኮሎን ደግሞ ክርስቶስ ከሞቱ፣ ከትንሣኤውና ከዕርገቱ በኋላ ተከታዮቹ ሊኖሩት ስለሚገባ ሕይወት ገልጾአል።

ሀ. ክርስቶስ የትሕትና አገልግሎት የመንግሥቱ ምሳሌ እንደሆነ ገልጾአል (ኮሎ. 13:1-17)። በአይሁድ ባሕል የአንድን ሰው እግር ማጠብ እጅግ ዝቅተኛ ሥራ ነው። ይህ አንድ የቤት አገልጋይ የሚያከናውነው ተግባር ነው። ቤተሰቡ አገልጋይ ከሌለው ሚስት ወይም ልጆች እንጂ አባወራው የእንግዳውን እግር አያጥብም። የሚደንቀው ነገር ታዲያ የዓለም ፈጣሪ የደቀ መዛሙርቱን እግሮች አጠበ። ይህ እንዴት ያለ ታላቅ ትሕትና ነው። ክርስቶስ ይህንን ያህል ራሱን ዝቅ ካደረገ፣ እኛም እርሱን ተከትለን ራሳችንን በሌሎች ፊት ዝቅ ማድረግና ሌሎችን ማገልገል ይኖርብናል።

ኢየሱስ የደቀ መዛሙርቱን እግር ያጠበው ለምንድን ነው? አንደኛው፣ ለደቀ መዛሙርቱ ያለውን ጥልቅ ፍቅር የሚገልጽበት መንገድ በመሆኑ ነው። በተጨማሪም በሞት ከመለየቱ በፊት እነርሱን የሚያገለግልበት የመጨረሻ ዕድል በመሆኑም ነው። ኮሎን ይህንን ተግባር «የወደዳቸውን እስከ መጨረሻው ወደዳቸው» በማለት ገልጾአል። ላለፉት ሦስት ዓመታት ያህል ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ የነበረውን ፍቅር በተለያዩ መንገዶች ሲገልጽ ቆይቶ ነበር። አሁን ግን ከቶ በማይረሱት መንገድ ነበር ፍቅሩን ያሳያቸው። ክርስቶስ እንደ ባሪያ እግራቸውን አጠበ። ፍቅር ሁልጊዜ ያገለግላል፣ ይሰጣልም። ፍቅር ከስሜት በላይ ነው። ፍቅር ሌሎችን ማገልገልና ሲያድጉ ማየት ነው። ፍቅር ሌሎችን ማገልገልን እንደ ዝቅተኛነት አይመለከትም።

ሁለተኛው፣ ኢየሱስ በደቀ መዛሙርቱ ሕይወት ማየት የሚፈልገውን ባሕርይ በምሳሌነት ለመግለጽ ነው። ኮሎን ክርስቶስ ሊደርስበት ያለውን ነገር ሁሉ ያውቅ እንደ ነበር ገልጾአል። የመጣበትን ስፍራ ያውቅ ነበር - ከሰማይ። የመጣበትንም ምክንያት ያውቅ ነበር። ለመሞት ተመልሶ የሚሄድበትንም ስፍራ ያውቅ ነበር - ወደ ሰማይ። እንዲሁም እግዚአብሔር አብ የሰጠውን ኃይልና ሥልጣን ሁሉ ያውቅ ነበር። ይህ ግን እንዲኩራራ ወይም ሌሎች እንዲያገለግሉት አላደረገውም። ክርስቶስ ተከታዮቹ ይህንኑ ባሕርይ እንዲይዙ ይፈልጋል። ሥልጣንና ኃይልን ከመፈለግና ሌሎች

እንዲያገለግሉን ከመሻት ይልቅ ራሳችንን ዝቅ አድርገን አንዳችን ሌላውን ልናገለግል ይገባል።

አንዳንድ ክርስቲያኖች ምሳሌውን እንድንከተል ያሳየንን ነገር በመውሰድ ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እግር መታጠብ አለብን ይላሉ። የክርስቶስ ምኞት ግን ከዚህ የላቀ ነው። እግርን ማጠብ ራስን ዝቅ አድርጎ ሌሎችን ማገልገል አንድ ምሳሌ ብቻ ነው። ደቀ መዛሙርት ክርስቶስ ጌታቸውና መምህራቸው እንደ ሆነ ያምኑ ነበር። ጌታቸው ራሱን ዝቅ አድርጎ ካገለገላቸው፤ እነርሱም እንዲሁ ከማድረግ መቆጠብ የለባቸውም።

31ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በቤተ ክርስቲያን ክርስቲያኖች ራሳቸውን ዝቅ አድርገው እርስ በርሳቸው አገልግሎት ሊሰጣቸው የሚችሉባቸውን አንዳንድ ምሳሌዎች ጥቀሱ። ለ) እነዚህ የጠቀሰሃቸው ነገሮች ተግባራዊ እየሆኑ ናቸው? ከሆኑ ለምን? ካልሆኑስ ክርስቲያኖች ሁሉ ሌሎችን ዝቅ ብለው ቢያገለግሉ በቤተ ክርስቲያናችን ምን ዓይነት ለውጥ ይመጣል?

ለ. ክርስቶስ ይሁዳ አሳልፎ እንደሚሰጠው ተነበየ (ዮሐ. 13:18-38)። ዮሐንስ ክርስቶስ በሕይወቱ ላይ የሚደርሰውን ማንኛውም ነገር ለመቆጣጠር ሙሉ ሥልጣን እንዳለው በተደጋጋሚ ገልጾአል። ጊዜው ከመድረሱ በፊት ክርስቶስን ማንም ለማሰር አይችልም። ነገር ግን የተወሰነው የእግዚአብሔር ጊዜ ሲደርስ ክርስቶስ ራሱን መሥዋዕት አድርጎ ሰጠ። ክርስቶስ ሁኔታውን ሙሉ በሙሉ እንደሚቆጣጠር ለማሳየት ዮሐንስ ክርስቶስ ከ12ቱ ደቀ መዛሙርት አንዱ አሳልፎ እንደሚሰጠው ብቻ ሳይሆን፤ ይህም ሰው ይሁዳ እንደ ሆነ መተንበዩን ጠቅሷል። በዮሐ. 13:23 ላይ ኢየሱስ «ይወደው ከነበረው ደቀ መዝሙር» ጋር እንተዋወቃለን። ከዚህ ምዕራፍ ጀምሮ እስከ መጽሐፉ መጨረሻ ድረስ ዮሐንስ ራሱን ለመጥቀስ ይህንን የተለየ ስም ይጠቀማል።

ይሁዳ ከክፍሉ ከወጣ በኋላ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ይበልጥ ነፃ ሆኖ ማስተማርና ወደፊት ሊኖሩት ስለሚገባቸው ሕይወት ያዘጋጃቸው ጀመር። ከእነርሱ ጋር የሚቆየው ለጥቂት ጊዜ ብቻ ነበር። ከ40 ቀናት በኋላ በአካል ከእነርሱ ጋር መኖሩ ያበቃል። እርሱ ወደ ሰማይ ስለሚሄድ እርሱ ወደሚሄድበት ሊከተሉት አይችሉም። ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ ሦስት እውነቶችን ገልጾላቸዋል፡-

ሀ. ወንጀለኞች የሚሰቀሉበት ታላቁ የኅፍረት ስፍራ ወደ ክብር ስፍራ ይቀየራል። ክርስቶስ በታዛዥነት በመስቀል ላይ በመሞት እግዚአብሔርን ያክብር ነበር። እግዚአብሔርም የኅፍረቱን መስቀል ለውጦ ኢየሱስን ያክብረዋል፤ ለተከታዮቹም ሁሉ የመመኪያ ስፍራ ያደርግላቸው (1ኛ ቆሮ. 1:18፤ ገላ. 6:14)። ክርስቶስ በመስቀል ላይ በመሞቱና ከሞትም በመነሣቱ፤ ለሙ በታሪክ ሁሉ ከስሞች ሁሉ በላይ የላቀ ስም ለመሆን በቅቷል።

ይህ ለሰው ልጆች ፍጹም እንግዳ ነው፤ እግዚአብሔር ለሰዎች ኅፍረት የሆነውን ነገር ለውጦ ለራሱ ክብር እንደሚጠቀምበት በኢየሱስ ሕይወት በግልጽ ታይቷል። እግዚአብሔር የተጣለውን ድንጋይ (ኢየሱስን) የማዕዘን ራስ አድርጎታል (ማቴ. 21:42-44)። ሽባዋን ሴት ተጠቅሞ ስለ ጸጋው

እንድትመሰክር አድርጓል። የጳውሎስን የሥጋ መውጊያ ወስዶ የእግዚአብሔር ጸጋ በሰው ድካም እንደሚፈጸም አሳይቷል (2ኛ ቆሮ. 12:7-10)። በሕይወታችን የሚገጥመንን በሽታ፣ ሥቃይና ችግር በመጠቀም ክብሩን ይገልጻል።

32ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እግዚአብሔር ትፍረት የሚመስለውን ነገር በመጠቀም በሕይወትህ ክብሩን ሲገልጽ ያየሽው እንዴት ነው? ለ) ይህ በሕይወታችን የሚከሰተውን ችግር ስለምንመለከትበት መንገድና በዚህም ጊዜ ስለምናደርገው ጸሎት ምን ዓይነት የአመለካከት ለውጥ እንዲኖረን ያደርጋል?

ለ. አዲሱና እጅግ ታላቁ የክርስቶስ ትእዛዝ እርስ በርሳችሁ ተዋደዱ። የሚል ነው። በአንድ በኩል ይህ አዲስ ትእዛዝ አይደለም። ይህ አሳብ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የተሰወረ ሲሆን (ዘሌዋ. 19:18 አንብብ)፣ ክርስቶስም ሁለቱ ታላላቅ ጠቃሚ ትእዛዛት እግዚአብሔርንና ባልንጀሮቻችንን መውደድ እንደሆነ ገልጾአል (ማቴ. 22:37-40)። እንግዲህ ይህ ትእዛዝ «አዲስ» የሚሆነው እንዴት ነው? አዲስ ትእዛዝ የሚሆነው፡-

1. አዲስ አጽንኦት አለው። ምንም እንኳ ብሉይ ኪዳን እርስ በርስ ስለመዋደድ በግልጽ ባይናገርም፣ በሌሎች ብዙ ትእዛዛት ላይ ግን ነገሩ ተወስኗል። አሁን ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱ በሌሎች ብዙ ሕግጋትና ደንቦች ሳይሆን በፍቅር ሕግ እንዲመሩ ገልጾአል።

2. ሰዎች እርስ በርሳቸው በሚኖራቸው ግንኙነት ውስጥ እግዚአብሔር ተግባራዊ እንዲያደርጉ የሚፈልጋቸው ወሳኝ ነገሮች ናቸው። ፍቅር የትእዛዛት ሁሉ ፍጻሜ ሆኖ ተገልጾአል። ከውጫዊ ተግባራት ጋር የሚያያዙ በመቶዎች የሚቆጠሩ ሕግጋትን ከሚደነግጉ የአይሁድ ሃይማኖታዊ መሪዎች በተቃራኒ፣ ኢየሱስ ከተከታዮቹ የሚፈልገው አዲስ ውስጣዊ አመለካከትን ነው። ይህም አንዱ ለሌላው የሚያሳየው ፍቅር ነው። እግዚአብሔርንና ሰዎችን ከወደድን ክርስቶስ የሚፈልጋቸውን ትእዛዛት መጠበቅ ተፈጥሯዊ ጉዳይ ይሆናል።

3. የአንድ ክርስቲያን ምልክቱ ወይም መታወቂያው ነው። በብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ሕዝብ አካል ለመሆን ምልክቱ መገረዝና ውጫዊ ሕግጋትን መጠበቅ ነበር። አሁን ግን የክርስቶስ ተከታዮች መሆናችን ምልክቱ ለእርስ በርስ ያለን ፍቅር እንደሆነ ተመልክቷል።

4. በዓይነቱና በጥልቀቱ። ፍቅርን የሚገልጹ ሦስት የግሪክ ቃላት አሉ። ኤሮስ (Eros) ባል ለሚስቱ ያለውን ፍቅር ያመለክታል። ፊሊዮ (Phileo) በጓደኛዎች መካከል የሚታየውን ፍቅር ያሳያል። አጋፔ (Agape) መለኮታዊ ማለትም ራሱን የሚገልጥ ፍቅር ነው። ክርስቶስ ለማስተላለፍ የፈለገው መልእክት እርሱ እግራቸውን እንዳጠበና ስለ እነርሱም ሲል በመስቀል ላይ እንደ ሞተ ሁሉ የእርሱ የሆኑ ሁሉ ይህንኑ እንዲያደርጉ ነው። ለሌሎች መኖር አዲስ ትእዛዝ ነው።

33ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የማያምኑ ሰዎች እንደ አንድ አማኝ ከእኛ የሚጠብቁብንን ነገሮች ዘርዝር። ፍቅር ከእነዚህ ነገሮች አንዱ ነው? ለምን? ለ) ፍቅር የክርስቲያን መለያ

መሆን አለበት፤ ዛሬ በክርስቲያኖች መካከል ፍቅር ጠፍቶ መከፋፈል የሰፈነው ለምን ይመስላል?

ሐ) ጴጥሮስ ለክርስቶስ ሲል ለመሞት እንዳለበ ቢናገርም፤ ሦስት ጊዜ እንደሚከደው ኢየሱስ ተንብዮአል። ለክርስቶስ ለመኖር ወይም ለመሞት ቃል መግባት ቀላል ቢሆንም፤ ተግባራዊ ማድረጉ ግን ከባድ ነው። እጅግ ደፋር ደቀ መዝሙር የነበረው ጴጥሮስ ክርስቶስን ከዶታል። እኛም ከእርሱ ላንሻል እንችላለን። ነገር ግን ክርስቶስን በመታዘዝ እንድናድግ የሚያበረታቱን ሁለት ነገሮች አሉ። አንደኛው፤ ክርስቶስ ጴጥሮስን ይቅር ብሎ እንደገና እንደ ተጠቀመበት ሁሉ እኛንም ይቅር እንደሚለን እናውቃለን። ሁለተኛው፤ ጸንተን እንድንቆም የሚረዳን መንፈስ ቅዱስ በውስጣችን አለ። ከአርባ ዓመት በፊት ስለ አንተ እምታለሁ ብሎ ቃል የገባው ጴጥሮስ ሳይሳካለት ቀርቷል። በቃላችን እንድንጸና የሚረዳን መንፈስ ቅዱስ ብቻ ነው።

አራተኛ ቀን፡ የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልሰህ፤ ከሳምንታዊ ስብሰባ ውስጥ የመወያያ ጥያቄዎችን ተመልከት።

ሳምንታዊ ስብሰባ

ማስታወሻ፤ በመጀመሪያው ሳምንት ትምህርት ላይ የቀረበውን የስብሰባ ቅደም ተከተል ልብ በል።

የውይይት ጥያቄዎች፡-

- 1) በዚህ የዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ክርስቶስ አምላክ እንደሆነና ነገር ግን ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ እንደሚለይ የሚያሳዩ እውነቶች የትኞቹ ናቸው? ለ) ከእነዚህ እውነቶች ተነሥተህ በሥላሴ ለማያምኑ የ«ኢየሱስ ብቻ» ተከታዮች በጋር መልሶችን አዘጋጁ።
- 2) ሀ) አይሁዶች የራስ ወዳድነት እምነት ያሳዩት እንዴት ነበር? ክርስቶስ እነርሱን የሚያስደስት ነገር በተናገረ ጊዜ እምነታቸው ምን ሆነ? ለ) ዛሬ ክርስቲያኖች እንደ እነርሱ ዓይነት የራስ ወዳድነት እምነት ሊኖራቸው የሚችለው እንዴት ነው? እንዲህ ዓይነቱ እምነት በተግባር የሚታየው እንዴት ነው? ሐ) እምነታችን በራስ ወዳድነት ላይ የተመሠረተ ሳይሆን እውነተኛ የሚሆንባቸውን መንገዶች ግለጽ።
- 3) ሀ) ከዮሐ. 8፡1-11 ላይ ክርስቶስ ስለ ኃጢአትና ስለ ኃጢአተኞች ከነበረው አመለካከት ምን እንማራለን? ለ) ክርስቶስ ለሴቲቱ ያደረገውን መስተንግዶ ተመስገን ለኳየር ዘማሪዋ ካደረገው ጋር አነጻጽር። የክርስቶስና የተመስገን ድርጊቶች የሚለያዩት ወይም የሚመሳሰሉት እንዴት ነው? ሐ) ክርስቶስ የኳየር ዘማሪዋን እንዴት የሚያስተናግዳት ይመስላል? መ) እንዲህ ዓይነት ሁኔታ በሚያጋጥምበት ጊዜ እንደ ተመስገን ያሉ መጋቢዎች ምን እንዲያደርጉ ትመክራቸዋለህ? ምሕረትን፤ ፍቅርንና ይቅርታን እያሳየህ በኃጢአት ላይ ጽኑ አቋም የሚኖርህ እንዴት ነው?

4. ሀ) ኢየሱስ ራሱን መልካም እረኛ ብሎ ሲጠራ ምን ማለቱ ነው? ለመንጋው የሚያደርገውን ጥበቃ ያሳየው እንዴት ነው? ለ) መጽሐፍ ቅዱስ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች እረኞች እንደ ሆኑ ይናገራል። (1ኛ ጴጥ. 5:2-4 አንብብ)። ክርስቶስ ለክርስቲያኖች ካደረገው እንክብካቤ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ምእመናን እንዴት መምራት እንዳለባቸው ምን እንማራለን?
5. ሀ) ክርስቶስ በአልዓዛር ሞት ያለቀሰው ለምን ይመስልሃል? ለ) በኃዘን ማልቀስ በተስፋ ቢሰነት ከማልቀስ የሚለየው እንዴት ነው? ሐ) ዛሬ ክርስቶስ ሰዎች በቀብር ቦታ ወይም ችግር በሚገጥማቸው ጊዜ እንዳያለቅሱ የሚከለክላቸው ይመስልሃል? መልስህን አብራራ። መ) ማልቀስ ተቀባይነት የሚኖረውና የማይኖረው መቼ እንደ ሆነ ለቤተ ክርስቲያን ማስተማር ያለብህ አሳብ ምንድን ነው?
6. ሀ. ክርስቶስ ሊሞት ሲል ለደቀ መዛሙርቱ ፍቅሩን የገለጸው እንዴት ነው? ይህ ፍቅር ዓለም ከምታስተምረው የሚለየው በምንድን ነው? ለ) ክርስቲያኖች እንደ ክርስቶስ ራሳቸውን ዝቅ አድርገው ፍቅራቸውን ሊገልጹ የሚችሉባቸውን መንገዶች ግለጽ። ሐ) የቤተ ክርስቲያን ምእመናን የእዚህ ዓይነት ፍቅር እንዲኖራቸው ለማበረታታት ምን ልታደርግ ትችላለህ?

ትምህርት አሥራ ስድስት

የመጀመሪያ ቀን

ዮሐንስ 14-15

ደምቤ ሥራ የሌለው ክርስቲያን ነው፤ እርሱና ቤተሰቡ በልተው የሚያድሩት ምግብ ለመግዛት የሚያስችል በቂ ገንዘብ የሚያገኘው አልፎ አልፎ ነው። የሚረዳው ዘመድ እንኳ አልነበረም። «ለነገ እንዳልጩክ እግዚአብሔር ለምን በቂ ገንዘብ አይሰጠኝም?» ሲል ያስባል። «ሥራ የማገኘው እንዴት ነው? ለኑሮ የሚያስፈልገንን ገንዘብ የማገኘው ከየት ነው?» ብታመም የምታከመው በምኒ ነው? በማለት ስለ ወደፊት ኑሮው እጅግ ይጨነቃል። «ብሞትስ፣ ባለቤቱንና ልጆቹን ማን ይንከባከባቸዋል?» እነዚህ አሳቦች ውስጡን ሰርስረው ለጭንቀት ዳረጉት።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ፍርሃትና ጭንቀት አሳባችንን በቀላሉ የሚቆጣጠሩት ለምንድን ነው? ለ) ዮሐ. 14:1-4 እና ዕብ. 11:10፣ 16 አንብብ። እነዚህን ምንባቦች ከሕይወታችን ጋር ብናዛምድ ጭንቀትን እንድናሸንፍ እንዴት ይረዳናል?

ጭንቀት የሚመነጩ ካለማመን ነው። «ምግብና ልብስ ከየት እናገኝ ይሆን?» እያልን የምንጨነቅ ከሆነ፣ ክርስቶስ በየዕለቱ የሚያስፈልገንን ነገር ለማግኘት የገባልንን ቃል ዘንግተናል ማለት ነው (ማቴ. 6:25-34)። ስለወደፊቱ የምንጨነቅ ከሆነ፣ ክርስቶስ «የነገ» ጌታ እንደ ሆነ ዘንግተናል ማለት ነው። ስለ ጤንነታችን የምንጨነቅ ከሆነ፣ ክርስቶስ ታላቁ ሐኪም እንደ ሆነ ረስተናል ማለት ነው። እንዲሁም፣ ስለ ቤተሰቦቻችን የምንጨነቅ ከሆን፣ ክርስቶስ እኛ ከምንወዳቸው በላይ እንደሚወዳቸውና አስፈላጊውን እንክብካቤ እንደሚያደርግላቸው ዘንግተናል ማለት ነው። ደቀ መዛሙርቱ

ክርስቶስ ተለይቷቸው እንደሚሄድ ባወቁ ጊዜ በጣም ተጨነቁ። ከሦስት ዓመት በላይ ከክርስቶስ ጋር ኖረዋል። ሥራቸውንም ትተው ነበር። በዚህ ላይ ድሆች ነበሩ። ወደፊት ምን ይገጥማቸዋል? ያለ ክርስቶስ የሕይወትን ማዕበል እንዴት ይቋቋሙታል? ስለሆነም፡ ክርስቶስ በአካል ከእነርሱ ጋር በማይኖርበት ጊዜ የወደፊት ሕይወታቸው እንዴት እንደሚሆን የተለያዩ እውነቶችን በመንገር ያጽናናቸዋል።

2ኛ ጥያቄ፡- የሐ. 14-15 አንብብ። ሀ) እነዚህ ምዕራፎች ስለ ክርስቶስ ምንን ይነግሩናል? ለ) የኢየሱስ ተከታይ እንደ መሆናችን፡ ስለ ሕይወት ምን እንግራለን?

የሐንስ 14-17 ኢየሱስ፡ ደቀ መዛሙርቱ ስለ እርሱ፡ ስለ መንፈስ ቅዱስና ስለ ደቀ መዝሙርነት ሕይወት እንዲገነዘቡ የሚፈልጋቸውን አንዳንድ አጠቃላይና እጅግ ጠቃሚ እውነቶችን አካትቶ ይዟል።

1. ኢየሱስ ለተከታዮቹ ዘላለማዊ የመኖሪያ ስፍራ እንደሚያዘጋጅ ቃል ገባ (የሐ. 14:1-4)።

ምን ጊዜም ቢሆን መለያየት ሥቃይ አለበት። ክርስቶስ ወደ ሰማይ ተመልሶ መሄዱ በደቀ መዛሙርቱ ላይ የመለየትን ሥቃይና ጥርጣሬ እንዳያስከትልባቸው በማሰብ የተለያዩ እውነቶችን አስተማራቸው። እነዚህ እውነቶች እያንዳንዱ ክርስቲያን ዛሬ ሊያውቃቸውና ከሕይወቱ ጋር ሊያዛምዳቸው የሚገቡ ናቸው። የክርስቶስ ተከታዮች በብርቱ መከራና ሥቃይ መካከል በተስፋ ሊኖሩ የሚችሉት እንዴት ነው? ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ ሁለት ዐበይት እውነቶችን አስጨብጧል፡-

ሀ. ደቀ መዛሙርቱ ሁልጊዜ በእግዚአብሔርና በክርስቶስ ላይ ያላቸውን እምነት አጽንተው መያዝ አለባቸው። እምነት እንዴት እንደሚሠራ ባናውቅም፤ እግዚአብሔር በሰጠው ቃል ላይ ተመሥርቶ መኖር ነው። የእግዚአብሔርን የተስፋ ቃሎች በማወቅና በእነዚህ ቃሎች ላይ የተመሠረተ ሕይወት ለመምራት በመቁረጥ፤ ተስፋችንን አጽንተን እንይዛለን። ተስፋ ቆርጠን የምንጨነቀው ዓይኖቻችንን ከእግዚአብሔር ላይ ስናነሣ፤ የተስፋ ቃሎቹን ስንረሳና ፍጹም የተስፋ ቃሎቹን ከሕይወታችን ጋር ሳናዛምድ ስንቀር ነው።

ለ. የክርስቶስ ተከታዮች ዓይናቸውን በዘላለሙ ተስፋ ላይ ማድረግ አለባቸው። ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱን እንደማይተዋቸው፤ በሰማይም እነርሱ የሚኖሩበትን ስፍራ እንደሚያዘጋጅላቸው ቃል ገብቶላቸዋል። ስለሆነም፤ በእግዚአብሔር አብ መንፈሳዊ ቤት፤ ኢየሱስ ለተከታዮቹ ሁሉ የመኖሪያ ስፍራ ያዘጋጅላቸዋል። ሕዝቡ ሁሉ ወደ እርሱ ዘንድ ሊሄዱ በአንድ ትልቅ ቤት ውስጥ እንደማይታገሩና በዘላለሙ ስፍራ እግዚአብሔር ለልጆቹ ለእያንዳንዳቸው የተለየ ስፍራ እንደሚያዘጋጅላቸው ከክርስቶስ ትምህርት መገንዘብ ይቻላል።

3ኛ ጥያቄ፡- ዓይናችንን በዘላለሙ ተስፋ ላይ ማድረጋችን በእምነታችን ጸንተን እንድንቆም የሚረዳን እንዴት ነው?

2. በኢየሱስ ማመን ወደ እግዚአብሔር የሚያደርስ መንገድ ነው (ዮሐ. 14:5-14)

መንገድ ወደምንፈልግበት ስፍራ እንድንደርስ ስለሚረዳን፤ በጣም አስፈላጊ ነገር ነው። ነገር ግን ትክክለኛው መንገድ የትኛው እንደ ሆነ ማወቅ አለብን። ደቀ መዛሙርቱ ወደ እግዚአብሔር አብና በሰማይ ወደሚገኘው ወደ ዘላለማዊ ቤታቸው በሚያደርሰው ትክክለኛው መንገድ ላይ እየተጓዙ መሆናቸውን ለማረጋገጥ ፈልገው ነበር። ክርስቶስም ብርቱ በሆኑ ቃላት የሚከተለውን ምላሽ ሰጥቷቸዋል፡-

ሀ. ኢየሱስ «እኔ መንገድ፤ እውነትና ሕይወት ነኝ። በእኔ በቀር ማንም ወደ አብ ሊመጣ አይችልም» አላቸው (ዮሐ. 14:6)። ይህ ክርስቶስ የተናገረው ስድስተኛው «እኔ ነኝ» የሚለው ዐረፍተ ነገር ነው። በዚህ ንግግሩ ኢየሱስ ወሳኝ አሳቦችን ሰንዝሯል፤ ወደ ሰማይ እናደርሳለን የሚሉ ሰው ሠራሽ መንገዶች እንዳሉ ቢገልጽም፤ ሁሉም ግን እውነተኛ መንገዶች እንዳልሆኑ አመልክቷል። በራሳቸው መንገድ ወደ ሰማይ ለመድረስ የሚጥሩ ሰዎች፤ ካሰቡት ሊደርሱ አይችሉም። በመሐመድ፤ በቡድሃ ወይም በተከታዮቻቸው የሚያምኑ ሰዎች፤ መንግሥተ ሰማይ ሊገቡ አይችሉም። ማንም ሰው ወደ እግዚአብሔር ሊደርስ የሚችለው በክርስቶስ በማመን ብቻ ነው። ምንም እንኳ ዛሬ ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰው መንገድ አንድ ብቻ ነው የሚለው አሳብ በዓለም ላይ ተወዳጅነት ባይኖረውም፤ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረን ግን ይህንን ሐቅ ነው። ይህ ክርስቲያኖች በራሳቸው ያመጡት አሳብ ሳይሆን፤ ክርስቶስ ራሱ የተናገረው ነው። ክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰው ብቸኛው መንገድ እርሱ ራሱ እንደ ሆነ ተናግሯል። ክርስቶስ እውነትን ሁሉ የያዘ አምላክ በመሆኑ፤ እውነት የሆነውን አሳብ ማስተማር ብቻ ሳይሆን፤ ወደ እግዚአብሔር የሚያደርስ እውነተኛ መንገድም ነው። እንዲሁም፤ መንፈሳዊም ሆነ ሥጋዊ ሕይወትን የሚቆጣጠረው ክርስቶስ ነው። ስለሆነም፤ የዘላለም ሕይወት የሚገኘው በክርስቶስ አማካይነት ብቻ ነው።

ለ. ክርስቶስ የእግዚአብሔር አብ ትክክለኛ እንደራሴ ነው። ወደ ክርስቶስ መመልከት፤ ወደ እግዚአብሔር እንደ መመልከት ያህል ነው። ኃይላቸው፤ ባሕርያቸውና ዓላማቸውም አንድ ነው። ክርስቶስ ፈቃዱን ለአብ ስላስገዛ፤ አብ የነገረውን ብቻ ተግባራዊ ያደርጋል፤ ደግሞም ከእርሱ ጋር በፍጹም ስምምነት ስለሚሠራ፤ የአንዱ ሥራ የሌላውም ነው። (ማስታወሻ፡- የሥላሴን ሕልውና የካዱና «ኢየሱስን ብቻ» እናመልካለን የሚሉ ተከታዮች እንደሚያስተምሩት በዚህ ክፍል ክርስቶስ ከአብ ጋር አንድ አካል መሆኑን እየገለጸ አይደለም። የተለያዩ አካላት መሆናቸው በዚህም ሆነ በሌሎች ክፍሎች ግልጽ ነው። ዮሐንስ የሚናገረው ግን በመካከላቸው ስላለው ፍጹም ስምምነትና የጋራ አንድነት ነው። እግዚአብሔር አብና እግዚአብሔር ወልድ ድርጊቶችን ሁሉ በጋራ ተስማምተው ያከናውናሉ።)

ሐ. የክርስቶስ ተከታዮች ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት በማድረግ ደስ ይሰኛሉ። እነርሱም ክርስቶስ ካደረጋቸው ነገሮች የበለጠ

እንደሚያደርጉ ገልጽላል። ኢየሱስ እንዲህ ሲል ምን ማለቱ ነው? ኢየሱስ እንዲህ ሲል እኔ ካደረግሁት ተአምር የበለጠ ታደርጋላችሁ ማለቱ እንዳልሆነ ግልጽ ነው። እርሱ ለማለት የፈለገው ግን፥ እኔ ካገለገልሁት ሕዝብ የበለጠ ቁጥር ያለውን ሕዝብ ታገለግላላችሁ ማለቱ ነው። ክርስቶስ በሥጋዊ አካል ስለ ተወሰነ፥ በአንድ ጊዜ በብዙ ቦታዎች ላይ ለመገኘት አይችልም ነበር። ስለሆነም፥ የሚያገለግለው የተወሰኑ ሰዎችን ብቻ ነበር። ነገር ግን የክርስቶስ ተከታዮች በሕይወታቸው ውስጥ ካለው መንፈስ ቅዱስ የተነሣ ብዙ ሰዎችን ለመድረስ ይችላሉ። የክርስቶስ ተከታዮች በዓለም ሁሉ ሲሰራጩ፥ በክርስቶስ ኃይል ብዙ ተአምራትን ይሠራሉ። በኢየሩሳሌምና በይሁዳ ላይወሰኑ እስከ ምድር ዳርም ይደርሳሉ። ተአምራቱም አሁን ተግባራዊ በመሆን ላይ ናቸው። ከሁሉም የሚልቀው ተአምር የክርስቶስ ተአምር ይሆናል። ይህም የክርስቶስ ተከታዮች የእግዚአብሔር መሣሪያዎች ሆነው በሚሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎችን ወደ መንፈሳዊ ጎዳና መመለሳቸው ነው።

ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ያለውን ዓይነት የኃይል ምንጭ ሊኖራቸው ይችላል። በክርስቶስ አማካይነት ከእግዚአብሔር አብ ጋር ኅብረት ልናደርግ እንችላለን። ልጆቹ እንደ መሆናችን መጠን፥ ከእግዚአብሔር አብ ጋር ጥብቅ ግንኙነት ካለንና ክርስቶስ እንዳደረገው ፈቃዳችንን ለእግዚአብሔር ፈቃድ የምናስገዛ ከሆነ፥ እግዚአብሔር የምንጠይቀውን ሁሉ ለእኛና በእኛ አማካይነት ተግባራዊ ያደርጋል። ይህ እውነት የሚሆነው ፈቃዳችንን ለእግዚአብሔር ፈቃድ ስናስገዛና የምንጸልይባቸው ነገሮች እግዚአብሔር እንዲከናወኑ የሚፈልጋቸው ሲሆኑ ብቻ ነው።

4ኛ ጥያቄ፦ ሀ) አንዳንድ ሰዎች ልመናችን ምንም ይሁን ምን፥ ትክክልም ይሁን ስሕተት፥ እግዚአብሔር ጸሎታችንን ሁሉ ለመመለስ ቃል ገብቶልናል ይላሉ። ይህ የተስፋ ቃል ምን ማለት ይመስልሃል? ለ) ጸሎቱ ላልተመለሰለት ሰው ምን ምላሽ ትሰጠዋለህ?

3. ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ መንፈስ ቅዱስን ለመስጠት ቃል ገባ (ዮሐ. 14:15-31)

በዚህ ክፍል ስለ መንፈስ ቅዱስ ዓላማና አገልግሎት ግልጽ አሳብ የሚያስተላልፉ ትምህርቶች ይገኛሉ። ምንም እንኳ አንዳንድ ክርስቲያኖች በልሳን መናገርን በመሳሰሉት አንዳንድ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ብቻ ደስ ቢሰኙም፥ የመንፈስ ቅዱስ መሠረታዊ ዓላማና አገልግሎት ምን እንደ ሆነ ለማወቅ ከፈለግን፥ እነዚህን በክርስቶስ የተነገሩትን እውነቶች መረዳት ይኖርብናል።

ሀ. መንፈስ ቅዱስ ከእግዚአብሔር አብ በክርስቶስ በኩል ይመጣል።

ለ. መንፈስ ቅዱስ «ሌላው» አጽናኝ ነው። በግሪክ ቋንቋ «ሌላ» የሚለውን ቃል ለመግለጽ የገቡ ሁለት ቃላት አሉ። እነዚህም «በዐይነቱ የተለየ»፥ ሌላው ደግሞ «በዐይነቱ ያው የሆነ» የሚሉ ናቸው። ዮሐንስ የመረጠው «በዐይነቱ ያው የሆነ» የሚለውን ነው። ይህም ክርስቶስ መንፈስ

ቅዱስ በአካልና በአገልግሎት ከእርሱ ጋር ተመሳሳይ እንደሚሆን ያመለከተበት ነው።

ሐ. መንፈስ ቅዱስ «አጽናኝ» ነው። «አጽናኝ» የሚለውን ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ቃል ብዙ ፍቾችን ይዟል። በግሪክ፣ ቃሉ ችሎትን የሚያመለክት ሕጋዊ ጽንሰ-አሳብን የያዘ ነው። «አጽናኝ» እንደ ጠበቃ በችሎት ፊት ከተከሳሹ ጎን ቆሞ በአግባቡ እንዲከራከር የሚረዳው ሰው ነው። ስለሆነም፣ የመንፈስ ቅዱስ መሠረታዊ አገልግሎት በችግራችን ጊዜ መጽናናትን መስጠት ብቻ ሳይሆን፣ በእግዚአብሔር ፊት ባለን አገልግሎት ጸንተን እንድንቆም ማገዝ ነው።

መ. መንፈስ ቅዱስ «የእውነት መንፈስ» ነው። ከዚህ ስያሜ እንደምንረዳው፣ የመንፈስ ቅዱስ ዐቢይ አገልግሎት ተአምራትን ለማድረግ ኃይልን መስጠት ሳይሆን፣ ሰዎች እውነተኛውን ነገር ተረድተው እንዲኖሩበት መርዳት ነው።

ሠ. መንፈስ ቅዱስ «ለዘላለም» ከእነርሱ ጋር ይኖራል። የመጀመሪያው አጽናኝ የሆነው ክርስቶስ ወደ ምድር ሲመጣ፣ በፍልስጥኤም አገር ብቻ ኖሮ ወደ ሰማይ ተመልሶአል። መንፈስ ቅዱስ ግን መንፈስ በመሆኑ፣ በአንድ ጊዜ በሁሉም ስፍራ ይገኛል። ስለሆነም፣ አንድ የክርስቶስ ተከታይ በዓለም ውስጥ በየትኛውም ስፍራ ቢገኝ መንፈስ ቅዱስ አብሮት ይሆናል። በተጨማሪም፣ መንፈስ ቅዱስ ከዳንንበት ጊዜ ጀምሮ ወደ ሰማይ እስከምንሄድበት ጊዜ ድረስ ሁልጊዜም አብሮት ይሆናል። መንፈስ ቅዱስ እንደ ክርስቶስ መጥቶ ተመልሶ የሚሄድ ሳይሆን፣ ሁልጊዜም አብሮት ይኖራል።

ረ. መንፈስ ቅዱስ ለዓለም አይታይም። የክርስቶስ ተከታዮች ግን በውስጣቸው ስለሚኖር ያውቁታል። ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ውስጥ በቅርቡ ለውጥ እንዲሚኖር ገልጾአል። ክርስቶስን በሚከተሉበት ወቅት መንፈስ ቅዱስ ከደቀ መዛሙርቱ «ጋር» ነበር። ከበዓለ ጎምላ በኋላ ግን በደቀ መዛሙርቱ «ውስጥ» ይኖራል።

ሰ. መንፈስ ቅዱስ ያስተምራል። ክርስቶስን በሚያከብር መንገድ እንዴት መመላለስ እንዳለብን ያስተምረናል። ክርስቶስ ለተከታዮቹ ያስተማረውን እውነት ያሳስባቸዋል።

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከእነዚህ ሥራ በመንፈስ ቅዱስ ከተነገሩት እውነታዎች በቤተ ክርስቲያን ትኩረት ያልተሰጠባቸው የትኞቹ ናቸው? ለ) በቤተ ክርስቲያን ስለ መንፈስ ቅዱስ ትኩረት የተሰጠው ምንድን ነው? ከዚህ እንዴት ይለያል?

ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱን በሌሎች መንገዶችም አበረታቷል። አንደኛው፣ ምንም እንኳ ለጊዜው በሥጋዊ ዓይኖቻቸው ቢያዩትም፣ በመንግሥተ ሰማይ እንደሚያገኙት ገልጾላቸዋል። ክርስቶስ ከእነርሱ የተለየው ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አልነበረም።

ሁለተኛው፣ ክርስቶስ ስለ ሰጣቸው ዐቢይ ትእዛዝ እንደገና አስታውሷቸው ነበር። ለእርሱ በመታዘዝ ፍቅራቸውን እንዲያሳዩም አሳስቧቸዋል። እርስ

በርሳቸው እንዲዋደዱ የጠየቀበትንና ክርስቶስ የሰጣቸውን ሌሎች ትእዛዛት መጠበቅ ያስፈልጋቸው ነበር። ክርስቶስን እንደምንወደው ከምናሳይባቸው መንገዶች አንዱ፣ ቃሉን መታዘዛችን ነው። ክርስቶስን የምንታዘዘው እንዲወደን ሳይሆን፣ ስለምንወደው ነው። እምነትና ፍቅር በሚኖረን ጊዜ፣ ክርስቶስ ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር አብም ይወደናል።

ሦስተኛው፡ ክርስቶስ በሁኔታዎች የማይወሰን ሰላም እንደሚሰጣቸው ተናገረ። ለሰላም ሰላም ማለት ጦርነትን፣ በሽታን ወይም ሁከትን የመሳሰሉ ችግሮች አለመኖራቸው ማለት ነው። ስለሆነም መንፈስ ቅዱስ የሌለው ወይም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የማይመላለስ ሰው እነዚህ ችግሮች በሚከሰቱበት ጊዜ ሰላም ያጣል። ክርስቶስ ግን ሰላምን የጎብረትና የአንድነት መኖር አድርጎ ያየዋል። መንፈስ ቅዱስ በችግሮቻችን ጊዜ ሁል ጊዜም ከእኛ ጋር ስለሚኖርና እግዚአብሔርም ችግሮቻችንን ሁሉ ስለሚከታተል፣ የእግዚአብሔር ተከታዮች በመከራ ውስጥ እንኳ የሰላምና የዋስትና ስሜት ይኖራቸዋል።

አራተኛው፡ ምንም እንኳ «የሰላም ገዥ» የሆነው ሰይጣን ሰዎች ክርስቶስን ወደ መስቀል እንዲወስዱት ለማነሣሣት በመዘጋጀት ላይ ቢሆንም፣ ክርስቶስ በነገሮች ላይ የነበረውን ሥልጣን አጥቷል ማለት አይደለም። የክርስቶስን ሕይወት የሚቆጣጠረው እግዚአብሔር እንጂ ሰይጣን አይደለም። እግዚአብሔር ክርስቶስ በመስቀል ላይ እንዲሞት ስለነገረው ከፍቅር የተነሣ ይህን ተግባራዊ ማድረግ የማይቀር ነው። በተመሳሳይ ሁኔታ፣ ሰይጣን ዛሬም እኛን ይተናኮለናል። ነገር ግን በሕይወታችን ላይ የሚፈጸሙትን ነገሮች ለመቋቋም የሚያስችል ሥልጣን፣ በእኛ ላይ እንደሌለው መገንዘብ አለብን። ኃይል የክርስቶስ ነው። ሰይጣን ሊሠራ የሚችለው እግዚአብሔር እስከ ፈቀደለት ገደብ ድረስ ብቻ ነው።

6ኛ ጥያቄ፡ ክርስቲያኖች እነዚህን ትምህርቶች ከሕይወታቸው ጋር ማዛመድ ያለባቸውን ምክንያቶች ዘርዝር።

4. ክርስቶስ የወይን ግንድ ማለትም የተከታዮቹ መንፈሳዊ ሕይወትና ፍሬያማነት ምንጭ ነው (ዮሐ. 15:1-17)።

መንፈሳዊያን ለመሆናችን ትልቁ መረጃው ምንድን ነው? በልሳን መናገራችን? ሌሎችን መፈወሳችን? ምስክርነት? ወይስ አምልኮ? መንፈሳዊያን ለመሆናችን ትልቁ ምልክት ፍቅር መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስ በተደጋጋሚ ገልጾአል። ይህን በሕይወታችን ለመፈጸም ከሁሉም የከበደ መሆኑ ግልጽ ነው። ልንዘምር፣ ልንመሰክር፣ በልሳን ልንናገር እንችላለን። ለሰዎች ሁሉ ከራስ ወዳድነት መንፈስ የጸዳ ፍቅር ከመስጠት ጋር ሲነጻጸር እነዚህ ሁሉ ቀላል ናቸው።

ነገር ግን ፍቅርን የሕይወታችን አካል ልናደርግ የምንችለው እንዴት ነው? በዮሐንስ 15:1-17 ላይ እንደምናነበው ፍቅር ከክርስቶስ ጋር ካለን ጎብረት የሚመነጭ ፍሬ ነው። በእስራኤል አገር በብዛት የሚገኘውን የወይን ተክል በምሳሌነት በመውሰድ፣ ክርስቶስ ምንም እንኳ በመካከላቸው በአካል

ባይገኝም ደቀ መዛሙርቱ በፍቅሩ እንዲኖሩ አስተምሯቸዋል። በክርስቶስ መኖር አካላዊ ስፍራን የሚያመለክት ሳይሆን፤ ከእርሱ ጋር ሕያው የሆነ ኅብረት እንድናደርግ የሚያሳስበን ነው። ከክርስቶስ ጋር ሕያው የሆነ ኅብረት እስካለን ድረስ፤ ክርስቶስን መምሰላችን ተፈጥሯዊ ይሆናል። ክርስቶስ ፍቅር ስለሆነ፤ ሌሎችን በልዕለ ተፈጥሯዊ መንገድ እናፈቅራለን። የወይንን ተክል ምሳሌ አድርጎ በመውሰድ፤ ክርስቶስ ከእርሱ ጋር ተጣብቆ መኖር ምን እንደሆነ ገልጾአል።

ሀ. የወይን ባለቤትና ተካይ እግዚአብሔር አብ ነው። ወይን በኢትዮጵያ ውስጥ በብዙ ስፍራዎች አይበቅልም። ወይን ከአንድ ግንድ ብዙ ቅርንጫፎች ያሉት ተክል ነው። ከሌሎች ተክሎች በተቃራኒ፤ ወይን በሚገባ የሚያድገው ሲገረዝ ነው። እንግዲህ ክርስቶስ በወይን ምሳሌ እግዚአብሔር አብ በሕይወታችን ውስጥ ምን ያህል እንደሚሠራ እየነገረን ነው። ሕይወታችን ፍሬያማ እንዲሆን ስለሚፈልግ፤ ያለማቋረጥ ይንከባከበናል።

ለ. ክርስቶስ የወይን ግንድ ነው። ሰባተኛው የክርስቶስ «እኔ ነኝ» ዓረፍተ ነገር «እውነተኛ የወይን ግንድ እኔ ነኝ» የሚለው ነው (ዮሐ. 15:1)። ከእግዚአብሔር ጋር የተለየ ኅብረት እንዳላቸው የሚናገሩ ሌሎች ሃይማኖቶችና አስተማሪዎች አሉ። ነገር ግን የትኞቹም እውነተኛ ወይን አይደሉም። ቅርንጫፎቹ (የክርስቶስ ተከታዮች) ሁሉ ከእርሱ ጋር የተጣበቁ ናቸው። መንፈሳዊ ሕይወታችን የሚፈለው ከእርሱ ነው። ቅርንጫፍ እንደ መሆናችን ፍሬ ልንሰጥ የምንችለው ከክርስቶስ ጋር እውነተኛ ኅብረት ሲኖረን ብቻ ነው።

ሐ. ክርስቲያኖች ሁሉ ልዩ ልዩ ቅርንጫፎች ናቸው። እንደ ቅርንጫፍ፤ ዓላማችን እንዲሁ መኖር ሳይሆን፤ ፍሬ ማፍራት ነው። ፍሬ ልንሰጥ የምንችለው ደግሞ መንፈሳዊ ሕይወታችን ጤናማ ከሆነና መንፈሳዊ ሕይወታችን ከክርስቶስ ጋር ካለን ኅብረት የተነሣ የሚፈለስ ሲሆን ብቻ ነው። ይህም የብርቱካን ተክል ሕይወት ከሥሩና ከግንዱ ወደ ቅርንጫፎች በማለፍ ፍሬ ከሚሰጥበት መንገድ ጋር ተመሳሳይ ነው።

መ. እግዚአብሔር አብ (የተከሉ ባለቤትና ገበሬ) እኛን ፍሬያማ ለማድረግ የሚጠቀምባቸው ሁለት ዐበይት መሣሪያዎች አሉት። ከእነዚህም፤ አንደኛው መግረዝ ነው። መግረዝ ማለት ዛፉ እንዲያድግና የተሻለ ፍሬ እንዲሰጥ ለማድረግ አንዳንድ አላስፈላጊ ነገሮችን ማስወገድ ነው። በተመሳሳይ መንገድ፤ እግዚአብሔር አብም መንፈሳዊ ፍሬ እንዳናፈራ የሚያደርጉንን ባሕርያት፤ ልማዶችና አመለካከቶችን ከእኛ ያስወግዳል። ይህ በሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ቅጣት ተብሎ ተጠቅሷል። የዕብራውያን ጸሐፊ እግዚአብሔር ልጆቹ ስለሆንን ይበልጥ ልጆቹን እንድንመስል እንደሚቀጣን ገልጾአል (ዕብ. 12:4-11)። እርግጥ ነው ቅጣት ለጊዜው ያምማል፤ ዓላማው ግን ይበልጥ ፍሬያማ እንድንሆን ማድረግ ነው።

ሁለተኛው፤ መቁረጥ ነው። እግዚአብሔር አብ የማያፈራውን ቅርንጫፍ ሁሉ ቆርጦ ያስወግደዋል። ከዚያም እግዚአብሔር አብ በፍርድ እንደሚያቃጥላቸው ገልጾአል። ምሑራን ይህን በተመለከተ አንድ ዓይነት

አቋም የላቸውም። ይህ ክርስቶስን ያልተከተሉና እግዚአብሔርም በሕይወታቸው እንዲሠራ ያልፈቀዱ ሰዎች በዘላለማዊ ሞት እንደሚቀጡ የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። ወይም ደግሞ ክርስቶስን እንከተላለን እያሉ ነገር ግን ይህንኑ የማያደርጉትን እግዚአብሔር እንደሚያስወግዳቸው የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። በሕይወታቸው የክርስቶስ ተከታዮች አለመሆናቸውን በማሳየታቸው እግዚአብሔር ፍርድን ያመጣባቸዋል። ወይም ደግሞ ክርስቶስ የሚናገረው ከኃጢአታቸው ንስሐ ለመግባት ያልፈለጉ ሰዎች በሥጋ የሚሞቱት ሞት ይሆናል(የሐዋ. 5:1-11፤ 1ኛ ቆሮ. 11:27-30)።

ሠ. እግዚአብሔር አብ የሚፈልገው ትልቁ ፍሬ ነገር ፍቅር ነው። እግዚአብሔርን ልንወድና ከእርሱ ጋር የቅርብ ኅብረት ልናደርግ ይገባል። (እግዚአብሔር አምላክህን በፍጹም ልብህ፤ በፍጹም ነፍሱህ፤ በፍጹም አሳብህ፤ በፍጹም ሰውነትህ ውደድ። ማር. 12:29-30)። እርስ በርሳችንም ልንዋደድ ይገባል። ኢየሱስ ወደ መስቀል ሞቱ ሊሄድ ሲል፤ በተደጋጋሚ የተናገረው ትልቁ ትእዛዝ ይህ ነበር። የክርስቶስ ተከታዮች ለመሆናችን ዋነኛው መረጃ ይሄ ነው። ኢየሱስ በመስቀል ላይ ይሞት ዘንድ ከሰማይ ወደ ምድር ያመጣው ፍቅር ነው። ማፍቀር ማለት ሌሎችን በትሕትና ማገልገልና ካስፈለገም ስለ እነርሱ መሞት ማለት ነው።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያን ከሆንህበት ጊዜ ጀምሮ እግዚአብሔር ሕይወትህን ሲገርዝ (ሲያስተካክል) የቆየው እንዴት ነው? ለ) ከክርስቶስ ጋር ያለህ ግንኙነት በተግባር የሚታየው እንዴት ነው? ሐ) የአንድ ክርስቲያን ትልቁ መረጃ (መለያ) ፍቅር ነው። ብዙ ክርስቲያኖች እንዲህ ያለውን ፍቅር ለባልንጀሮቻቸውም ሆነ ለዓለም የማያሳዩት ለምን ይመስልሃል? መ) ከሚስትህ፤ ከልጆችህ፤ ከቤተ ክርስቲያንህ ምእመናን፤ በማኅበረሰቡ ውስጥ ካሉ ከሌሎች ሰዎች ጋር ያለህን ግንኙነት መርምር። ሕይወትህን የሚመለከት ሰው በእነዚህ ሁሉ ላይ ፍቅርን እያሳየህ ነው ብሎ የሚመሰክርህ ይመስልሃል? ካልሆነ፤ ለምን? ሠ) የክርስቶስን ፍቅር በእነዚህ የሕይወትህ ክፍሎች ሁሉ ልታሳይ የምትችልበትን መንገዶች በምሳሌ ዘርዝር።

5. የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ከዓለም ጋር ያላትን ግንኙነት አብራራ (ዮሐ. 15:18-27)

ምንም ይሁን ምን እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠብቀው ፍሬ ፍቅር ነው። ይህ ማለት ግን ሌሎች እኛን ይወዱናል ማለት አይደለም። ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱ ከማያምኑ ሰዎች ፍቅርን ሳይሆን ጥላቻን መጠበቅ እንዳለባቸው አሳስቧል። ኃጢአት የሌለበት የእግዚአብሔር ልጅ ከሰማይ ወደ ምድር የመጣው በፍቅር ምክንያት ነው። ነገር ግን ተጠላ፤ በመስቀልም ላይ ተሰቅሎ እንዲሞት ተደረገ። የእግዚአብሔር ልጆችም ተመሳሳይ ዕጣ ይጠብቃቸዋል። ለሌሎች ፍቅር ለማሳየት ብንፈልግም እንኳ፤ መጠላታችን የማይቀር ነው። በዓለም መጠላታችን ዓለም ከእግዚአብሔር አብ ወይም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ኅብረት እንደሌለው ያረጋግጣል። ክርስቶስ ወደ ዓለም ከመጣ፤ በሰዎች መካከል ከኖረና ወደ እግዚአብሔር አብ መድረስ የምንችልበትን መንገድ ካሳየን በኋላ፤ የሰው ልጆች በእግዚአብሔር ላይ እንዳመጹ ለመኖር ምንም ማመካኛ የላቸውም።

ነገር ግን በሚጠላን ዓለም ውስጥ እንዴት መኖር አለብን? ምንስ ማድረግ አለብን? ዝም እንበል ወይስ ክርስቲያናዊ ማኅበረሰብ እንመሥርት? እንዲህ ማድረግ አንችልም። ትልቁ ሥራችን ለዓለም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መመስከር ነው። ይህንን የምናደርገው ብቻችንን ነው? አይደለም። አጽናኛና የእውነት መንፈስ የሆነው መንፈስ ቅዱስ ከእኛ ጋር ይሆናል። መንፈስ ቅዱስ በምንመሰክርበት ጊዜ ኃይልን መስጠት ብቻ ሳይሆን፤ እርሱ ራሱም ለዓለም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ይመሰክራል። መንፈስ ቅዱስ ከዳኑት ጋር ከመሥራቱም በተጨማሪ፤ ያልዳኑትን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ለማምጣት ስለ ኃጢአታቸው ይወቅሳል። መንፈስ ቅዱስ የሰዎችን ትኩረት ወደ ራሱ አይሰብም። ይልቁንም ትልቁ ዓላማው እንደ ብርሃን የሰዎችን ትኩረትን ወደ ክርስቶስ መሳብ ነው። ያላመኑት በክርስቶስ እንዲያምኑ፤ ያመኑት ደግሞ እርሱን እንዲመስሉና እንዲያመልኩ ያደርጋል።

УЛТЗЫ Ф?

9ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የመንፈስ ቅዱስ ትልቁ አገልግሎት ምን እንደ ሆነ የሙሉ ወንጌል፤ የመካነ ኢየሱስና የቃለ ሕይወት ክርስቲያኖችን ጠይቅ። መልሶቻቸውን በወረቀት ላይ ጻፍ። ለ) የመንፈስ ቅዱስ ትልቁ አገልግሎት ምን ይመስለሃል? ሐ) ዮሐ. 16፡5-16 አንብብ። በዚህ ክፍል ክርስቶስ የመንፈስ ቅዱስ ትልቁ አገልግሎት ምንድን ነው አለ? መ) አብዛኞቹ ክርስቲያኖች የመንፈስ ቅዱስ ትልቁ አገልግሎት እንደ ሆነ የሚያስቡት ክርስቶስ የተናገረውን ነው ወይስ ሌላ ነገር? መልስህን አብራራ። አንዳንድ ሰዎች የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ክርስቶስ ከተናገረው ውጭ እንደ ሆነ የሚያስቡት ለምንድን ነው?

እስካሁን ድረስ ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጠውን የመጨረሻውን ዐቢይ ትምህርት ስናጠና ቆይተናል። በሞት ሊለይ ጥቂት ጊዜ ብቻ የቀረው አባት፣ ለልጆቹ ጠቃሚ ምክሮችን ለመስጠት እንደሚፈልግ ሁሉ፣ ኢየሱስ ክርስቶስም በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ከመሞቱ በፊት እጅግ ዐበይት ከሆኑ እውነቶቹ መካከል፣ አንዳንዶቹን ለደቀ መዛሙርት አስተምሯል። ክርስቶስ ካስተማራቸው ዐበይት ጉዳዮች አንዱ የመንፈስ ቅዱስ ትምህርት ነው። ስለ መንፈስ ቅዱስ ግልጽና ሚዛናዊ ግንዛቤ ለመጨበጥ ከፈለግን፤ ክርስቶስ በዚህ ጊዜ ስለ መንፈስ ቅዱስ መሠረታዊ ዓላማ ያሰማውን ትምህርት መረዳት አለብን።

አብዛኛውን ጊዜ ለአዲስ አማኞች የወንጌልን አዎንታዊ ጎኖች ብቻ ስለምንንግራቸው እንሳሳታለን። ስለ ደኅንነት፣ የዘላለም ሕይወት፣ ክርስቶስ የሚያስፈልጋቸውን እንደሚሰጣቸው፣ ከበሽታም እንደሚፈውሳቸው እንንግራቸዋለን። ይህ የበረከት ገጽታው ነው። ወንጌሉ ሌላም ገጽታ አለው፤ ፈተና፣ ቅጣትና ስደት በአማኞች ላይ ሊደርስ ይችላል። ክርስቶስ ለደቀ

መዛሙርቱ ሁለቱንም የወንጌል ገጽታዎች ነበር የገለጸላቸው። ክርስቶስ በእርሱ ለሚያምኑ የዘላለም ሕይወትን፣ ሰላምንና ደስታን እንደሚሰጣቸው ተናግሯል። በተጨማሪም፣ ስደት እንደሚያጋጥማቸው ከመግለጽ አልተቆጠበም። ክርስቶስ እንደ ተጠላ ሁሉ እነርሱም ይጠላሉ።

ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ ከአይሁድ ምክራብ እንደሚባረሩ ገልጸላቸዋል። አይሁዶች የክርስቶስን ተከታዮች በመግደላቸው፣ እግዚአብሔርን ያገለገሉ እየመሰላቸው ደቀ መዛሙርቱን በመግደልና በመጥላት አሳድደዋቸዋል። (እስጢፋኖስ እና ያዕቆብ ለዚህ ተስማሚ ምሳሌዎች ናቸው። የሐዋ. 7:54-60፤ 12:2-3)። አይሁዶች በዚህ ድርጊታቸው እግዚአብሔርን እያስደሰቱ ሳይሆን፣ ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ኅብረት እንዳልነበራቸው የሚያመለክት ነበር።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለአንድ ሰው በምንመስክርበት ጊዜ ክርስቶስን መከተል የሚያስከፍለውን ዋጋ ጨምረን ብንገልጽለት፣ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የወንጌል ምስክርነት የሚለወጠው እንዴት ነው? ለ) ብዙውን ጊዜ ለአዳዲስ ክርስቲያኖች ክርስቶስን መከተል ስለሚጠይቀው ኃላፊነት የማንናገረው ለምንድን ነው?

2. ክርስቶስ ወደ ደቀ መዛሙርቱ ስለሚመጣው የመንፈስ ቅዱስ ሥራ አስተማሪ (ዮሐ. 16:5-16)

ክርስቶስ ለተከታዩቹ ሁሉ ስለሚሰጣቸው ስለ መንፈስ ቅዱስ ተጨማሪ ገለጻ ይሰጣል። ኢየሱስ በምድር ላይ ከሚቆይ ይልቅ ቢሄድ እንደሚችል፣ ለደቀ መዛሙርቱ ገልጾአል። ለተከታዮቹ በሙሉ መንፈስ ቅዱስ የሚሰጠው እርሱ ወደ ሰማይ ከሄደ በኋላ ብቻ ስለሆነ ነው። የመንፈስ ቅዱስ ዐቢይ አገልግሎት ምን እንደሆነ ክርስቶስ የተናገረውን ልብ ብለህ አስብ።

ሀ. መንፈስ ቅዱስ ላላመኑ ሰዎች የሚሰጠው አገልግሎት አለው። አገልግሎቱም ኃጢአተኞች መሆናቸውን ማስገንዘብና አዳኝም እንደሚያስፈልጋቸው መግለጽ ነው። የማያምኑ ሰዎች የሚገሠጹበት ትልቁ ኃጢአት ክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር የሚያደርስ መንገድ መሆኑን አለማመናቸው ነው። በክርስቶስ በሚያምኑበት ጊዜ እንደማይኮንናቸው ያላውቃቸዋል፤ ይህም ጻድቃን እንደሚሆኑ ያሳያል። በክርስቶስ ባለማመናቸው እግዚአብሔር ስለሚያወጣቸው ፍርድ ያስጠነቅቃቸዋል። በተጨማሪም፣ የዓለም ገዥ የሆነው ሰይጣን እንደተሸነፈና ከእንግዲህ እርሱን መፍራትም ሆነ የሐሰት ትምህርቱን መከተል እንደሌለባቸው ያረጋግጥላቸዋል።

ምስክርነት የሁለት ወገኖች ተግባር ነው። በሰዎች ዘንድ እግዚአብሔር ለሚያምኑ ሰዎች ስለ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ፣ እንዲሁም በዚህም ስለሚሰጣቸው የዘላለም ሕይወት፣ ለማያምኑ ሰዎች ደግሞ ስለሚጠብቃቸው የዘላለም ሞት እንድንናገር አዝዞናል። ይሁንና ይህን ተግባር ሰዎች ብቻ የሚያከናውኑት ከሆነ ማንም ሰው ወደ እምነት አይመጣም። ሰዎች በመንፈሳቸው ሙት ናቸው። ሰይጣንም ሊበጥሉት በማይችሉት ስንሰለት ተብትቦ አስሯቸዋል። ስለዚህ በሥራው ላይ እግዚአብሔርም መሳተፍ አለበት። መንፈስ ቅዱስ ለሰዎች በምናካፍላቸው ቃል አማካይነት መንፈሳዊ ዓይኖቻቸውንና አእምሯቸውን ይከፈታል። ይህም የተመሰከረላቸው ሰዎች

ወንጌሉን እንዲረዱት ያደርጋል። በዚህ ጊዜ ዓለማዊው ሰው በክርስቶስ ያምናል።

ለ. መንፈስ ቅዱስ በአማኞችም መካከል ያገለግላል። ክርስቲያኖችን ያስተምራል፤ ወደ እውነትም ይመራቸዋል። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ የሚያስተምረውን እውነት የሚያገኘው ከየት ነው? መንፈስ ቅዱስ የሚያስተምረው ከኢየሱስ የተቀበለውን ብቻ እንደ ሆነ ራሱ ገልጾአል።

ሐ. መንፈስ ቅዱስ ክርስቶስን ያስከብራል። ይህ የመንፈስ ቅዱስ ተቀዳሚ ተግባር ነው። በሌላ አገላለጽ፡ መንፈስ ቅዱስ ዓለምን በኃጢአቱ በመውቀስ ሰዎች በክርስቶስ እንዲያምኑ ሲያደርግና ክርስቲያኖች እውነትን አውቀው እንዲኖሩበት ሲመራቸው፤ በዚያን ጊዜ ክርስቶስ ከፍ ከፍ ይላል።

11ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ ሦስት የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎቶች ተግባራዊ ሲሆኑ ያየህባቸውን የተለያዩ መንገዶች ዘርዝር።

ክርስቶስ በብዙ የተለያዩ መንገዶች ይከብራል። በዕለተ ሰንበት ብቻ ሳይሆን በየቀኑ ለእርሱ እየተገዛን ስሙን ከፍ ስናደርግ፤ ትእዛዛቱን ስንጠብቅ፤ እርሱን ስንመስልና ለሌሎች ስለ እርሱ ስንመስከር ይከብራል።

3. ክርስቶስ የደቀ መዛሙርቱ ኀዘን ወደ ደስታ እንደሚለወጥ ተነበየ (ዮሐ. 16:17-33)።

ዓላማ እንዳለንና የደስታም ቀን እንደሚመጣልን ስናውቅ፤ ይህ ችግሮችን ለመታገሥ ይረዳል። ነገር ግን ችግሮች ለምን እንደ ደረሱብን ካለወቅን ወይም የደስታ ቀን እንደሚመጣ እርግጠኞች ካልሆንን፤ በቀላሉ ተስፋ ልንቆርጥ እንችላለን። እርጉዝ የሆነች ሴት የመውለጃዋ ጊዜ ሲደርስ የሚያጋጥማትን የምጥ ችግር ታግሣ መቋቋም ይኖርባታል። ክርስቶስ በደቀ መዛሙርቱ ላይ ስለሚመጣው «ኀዘን»፤ እንዲሁም ስለሚያጋጥማቸው «ደስታ» አብራርቶ አስተምሯቸዋል።

ሀ. ኀዘን፡- በደቀ መዛሙርቱ ላይ የሚመጣው ኀዘን ሁለት ደረጃዎች ይኖሩታል። አንደኛው፡ ደቀ መዛሙርቱ ከፍተኛ ኀዘን የሚደርስባቸው ጌታቸው ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ወንጀለኛ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ሲሞት ነው። በዚህ ጊዜ ተስፋቸው ሁሉ ይመነምናል። በአንጻሩ የክርስቶስ ጠላቶች እርሱ ለችግራቸው መፍትሔ ሆኖ ሲሞት በሚመለከቱበት ጊዜ እጅግ ደስ ይሰኛሉ። ሁለተኛው፡ ክርስቶስ ወደ ሰማይ ወደ እግዚአብሔር አብ በሚመለስበት ጊዜ በመጠኑ ያዝናሉ። ይህን ጊዜም ደቀ መዛሙርቱ ከሚወዱት ከኢየሱስ በአካል ይለያሉ።

ለ. ደስታ፡- ይህ ሦስት ደረጃዎች ይኖሩታል። አንደኛው፡ ክርስቶስ ከሞት ተነሥቶ በሕይወት ሲያገኙት ደስ ይላቸዋል። ሁለተኛው፡ በክርስቶስ አማካይነት ከእግዚአብሔር ጋር አዲስ ግንኙነት ስለሚኖራቸው ደስ ይላቸዋል። የእግዚአብሔር ልጆች እንደ መሆናችን፤ ጸሎታችንን ሰምቶ እንደሚመልስልን በመገንዘብ ወደ እርሱ የምንቀርብበት በር ተከፍቶልናል። ሦስተኛው፡ ክርስቶስ ዳግም በሚመለስበት ጊዜ ዘላቂ ደስታ ይኖረናል። ከክርስቶስ በአካል መለያየታችን ያበቃል። ችግሮቻችንና ስደቶቻችን

አክትመው በታላቁ መንግሥት ውስጥ ከክርስቶስ ጋር እንኖራለን። እውሉስ እንዳለው፡ «ስለዚህም አንታክትም፡ ነገር ግን የውጭው ሰውነታችን ቢጠፋ እንኳ የውስጡ ሰውነታችን ዕለት ዕለት ይታደሳል። የማይታየውን እንጂ የሚታየውን ባንመለከት ቀላል የሆነ የጊዜው መከራችን የክብርን የዘላለም ብዛት ከሁሉ መጠን ይልቅ ያደርግልናልና፤ የሚታየው የጊዜው ነውና የማይታየው ግን የዘላለም ነው» (2ኛ ቆሮ. 4:16-18)።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በሕይወትህ ያጋጠሙህን አንዳንድ ጎዘኖች ዘርዝር። ለ) በጎዘንህ ወቅት እግዚአብሔር ምን አስተማረህ? ሐ) በጎዘንህ ጊዜ ተስፋ ሳትቆርጥ እንድትኖር ያደረገህ ነገር ምንድን ነው? መ) በመከራ ጊዜ ዓይኖቻችንን በዘላለሙ ተስፋችን ላይ ማሳረፉ ለምን ይጠቅማል?

4. የክርስቶስ የሊቀ ካህንነት ጸሎት (ዮሐ. 17)።

በዕብ. 4:14-16! 7:25 ላይ ክርስቶስ ሊቀ ካህናችን እንደሆነና እንደሚማልድልን ተገልጿል። እርሱ የሚጸልየው ስለ ምንድን ነው? ለእርሱ አስፈላጊ ነገር ምንድን ነው? እርሱ የሚጸልየው ስለ ሥጋዊ ጤንነታችን፤ ከአደጋ ስለ መትረፋችን፤ ስለ ቁሳዊ በረከት ነው? በዮሐንስ 17 ላይ ክርስቶስ እንደ ሊቀ ካህናችን ስለምን እንደሚጸልይ የሚያሳይ ምሳሌ አለ። ሐዋርያው ዮሐንስ ክርስቶስ ልቡን ከፍቶ የጸለየበትን አጋጣሚ ተገንዝቦአል። የጸለየውም ለራሱ፤ አሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት፤ ለእናንተና ለእኔ ነው። ከክርስቶስ ጸሎት ምን እንማራለን?

ሀ. በጸሎታችን ሁሉ ቀዳሚው ጥያቄአችን መሆን ያለበት የእግዚአብሔር ክብር ነው። ሊያሳስበን የሚገባው የፍላጎታችን መሟላት መሆን የለበትም። ለእግዚአብሔር ክብርን ስለሚያመጣው ነገር ሳይሆን እኛ ለምንፈልጋቸው ነገሮች የምንጸልይ ከሆነ፤ እንደ ክርስቶስ ፈቃድ እየጸለዩን አይደለም። ክርስቶስ እግዚአብሔርን በሚያክብርበት ጊዜ እግዚአብሔርም እርሱን እንደሚያክብረው በመገንዘብ፤ እግዚአብሔርን ለማክበር ፈለገ። ይህ ለእኛም እውነት ነው። በእግዚአብሔርና እርሱን በሚያስከብሩ ነገሮች ላይ ስናተኩር፤ እግዚአብሔርም እኛን ያክብረናል። ለመሆኑ ክርስቶስ እግዚአብሔርን ያክበረው እንዴት ነው? ክርስቶስ እግዚአብሔርን ያክበረው እንዲያደርግ የነገረውን ነገር ሁሉ በማድረግ ነው። ክርስቶስ ሲያስተምር፤ ተአምራትን ሲሠራና ሞትን ሲቀበል፤ እግዚአብሔርን እያክበረ ነበር። እኛም እግዚአብሔርን የምናክብረው ወደ ቤተ ክርስቲያን በመሄድ ብቻ ሳይሆን፤ በዕለት ተዕለት እርምጃችን እርሱን ደስ የሚያሰኝ ነገር ስናደርግ ብቻ ነው። ብዙውን ጊዜ ሰዎች እግዚአብሔርን እያክበሩ እንደሆነ ላያውቁ ይችላሉ። እግዚአብሔር ግን ያውቃል።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እግዚአብሔርን ሊያክብሩ ይችላሉ ብለህ ያቀረብሃቸው ጸሎቶች የትኞቹ ናቸው? ለ) እግዚአብሔር ለእርሱ መገዛትህንና እርሱን ማክበርህን ታላይ ዘንድ እንድታከናውናቸው የጠየቀህ አንዳንድ ነገሮች ምንድን ናቸው?

የክርስቶስ ጸሎት ስለ ራሱ የነበረውን ቁልፍ ግንዛቤ ያንጸባርቃል። አንደኛው፤ ስለ ማንነቱ የነበረው ግንዛቤ ነው። እርሱ እግዚአብሔር ወልድ ነው፤ ለአብ የሚገዛ ነው፤ ነገር ግን ከእግዚአብሔር አብ ጋር አንድ ነው።

ሁለተኛው፡ እርሱ በሰዎች ዘላለማዊ ሕይወት ላይ ሥልጣን አለው። ክርስቶስ ከአብ የተቀበላቸውና በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ያመኑ ሁሉ የዘላለም ሕይወትን ያገኛሉ። ሦስተኛው፡ በዚህ ክፍል የዘላለም ሕይወት ተብሎ የተጠራው ደኅንነት የሚገኘው ክርስቶስን ወደ ምድር በላከው በእግዚአብሔር አብና ለሰው ልጆች ኃጢአት በሞተው በክርስቶስ ነው።

ለ. ጸሎት ስለ ማንነታችን ባለን ግንዛቤ ላይ ይመሠርታል። ክርስቶስ ለአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ጸልዮአል። እነዚህ እውነቶች ዛሬም ለእኛ ይጠቅማሉ። አንደኛው፡ ደቀ መዛሙርት የሚባሉት እግዚአብሔርን «ያዩ» ናቸው። ክርስቶስ እግዚአብሔርን ለአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት መገለጡን እንደ ተናገረ ሁሉ፡ መንፈስ ቅዱስ እኛን ወደ ክርስቶስ በሚያመጣን ጊዜ እግዚአብሔር አብ ማን እንደሆነ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ማን እንደሆነና እኛም እንዴት ከእነርሱ ጋር ልንዛመድ እንደምንችል በመግለጥ ይጀምራል። ሁለተኛው፡ ደቀ መዛሙርት ከዓለም «ተጠርተው የወጡ» ወይም የተለዩ ናቸው። ዓለም ከምትከተለው ሕይወት ስለ ተለየን፤ በዓለም የሚኖሩ ሰዎች ከሚከተሉት የሕይወት ዘይቤ ተለይተን እንኖራለን። በቀዳሚነት ግን እኛ የእግዚአብሔር ልጆች ስለሆንንና ሌሎቹ ግን ስላልሆኑ፤ በዚህ ተለይተናል።

ሐ. ጸሎት የታዛዥነት ሕይወት ምልክት ነው። ጸሎት በቤተ ክርስቲያን ወይም በቤታችን ብቻ የምንጸልየው ሳይሆን፤ ለዘለቄታው ከእግዚአብሔር ጋር የምናደርገው ግንኙነት ነው። ያ ግንኙነት ደግሞ የታዛዥነትን ሕይወት ይጠይቃል። አሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ከክርስቶስ ጋር የነበራቸውን ግንኙነት ለመጠበቅ መታዘዛቸው አስፈላጊ እንደ ነበረ ሁሉ፤ እኛም በጸሎት ወደ እግዚአብሔር ልንመጣ የምንችለው በመገዛትና በመታዘዝ የተመላለስን እንደሆነ ነው።

መ. ክርስቶስ በጸሎቱ ጊዜ በቀዳሚነት የጠየቀው በደቀ መዛሙርቱ መካከል አንድነትና ስምምነት እንዲኖር ነበር። ክርስቶስ እግዚአብሔር በስሙ ኃይል እንዲጠበቃቸው ጠይቋል። ነገር ግን ክርስቶስ የጠየቀው ለአካላዊ ጥበቃ ወይም ከሰይጣን ስለሚደርስባቸው ጥቃት አልነበረም። እግዚአብሔር ደቀ መዛሙርቱን ከሰደት ነፃ እንዲያደርጋቸው ወይም ቁሳዊ ሀብት እንዲሰጣቸው አልጠየቃቸውም። ክርስቶስ የጠየቀው ደቀ መዛሙርቱ እግዚአብሔር አብና ወልድ ያላቸውን ዓይነት አንድነትና ስምምነት እንዲኖራቸው ነው። ክርስቲያኖች እርስ በርሳቸው በፍቅርና በአንድነት መመላለሳቸው ክርስቶስ ከሰማይ በእግዚአብሔር የተላከ የእግዚአብሔር ልጅ ለመሆኑ ማረጋገጫ እንደሆነ ገልጾአል። አንድነታችን የእግዚአብሔር አብን፤ የእግዚአብሔር ወልድንና የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን አንድነት ማንጸባረቅ አለበት።

ክርስቶስ እግዚአብሔርን የጠየቀው ሁለተኛው የጸሎት ጥያቄ አሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርት በቅድስና እንዲጠበቃቸው ነበር። ከዓለም በመለየት፤ ወደ ገዳም በመግባት ወይም ክርስቲያኖች ብቻ በሚኖሩበት ማኅበረሰብ ውስጥ በመኖርና ክርስቲያን ካልሆኑ ሰዎች ጋር ምንም ዓይነት

ግንኙነት ባለማድረግ፣ የቅድስናን ሕይወት መኖር አይቻልም። ቅድስና የሚመጣው ለክርስቶስ በመታዘዝ ነው። የመታዘዝ ሕይወት የሚገኘው ደግሞ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የሚገኘውን እውነት በማወቅ ነው። ከዓለም የምንለየው ክርስቲያን ካልሆኑት ሰዎች ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት ባለማድረግ ሳይሆን፣ የእግዚአብሔርን ቃል እውነት በመጠበቅ ብቻ ነው።

ሦስተኛው የጸሎት ጥያቄ የክርስቶስ ተከታዮች ሁሉ፥ ሙሉ ክብሩን ወደምናይበት ሰማይ መሄድ እንድንችል ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከእግዚአብሔር ጋር በታዛዥነት ሕይወት ለመኖር ልናውቃቸው የሚገቡን የቃሉ እውነቶች ምንድን ናቸው? ለ) ኢየሱስ ካቀረባቸው ሦስት ጸሎቶች መካከል እኛ ልናደርገው የሚከብደን የትኛው ነው? ለምን? ሐ) ክርስቶስ ስለ ብዙ ነገሮች ሊጸልይልን ሲችል፣ በእነዚህ ሦስቱ ብቻ የተወሰነው ለምን ይመስልሃል? መ) የክርስቶስን ጸሎት እኛ ዘወትር ከምንጸልይባቸው ርእሶች ጋር በማነጻጸር ተመሳሳይነታቸውንና ልዩነታቸውን አውጣ። ጸሎትህ የኢየሱስን ጸሎት እንዲመስል ምን ለውጥ ማድረግ አለብህ?

ሦስተኛ ቀን

ዮሐንስ 18-21

የወንጌል ማዕከል የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ነው። በዚህ ጉዳይ ላይ ካላተኮሩ የትኞቹም የወንጌል ታሪኮች ሙሉ ሊሆኑ አይችሉም። በመሆኑም፣ እያንዳንዳቸው ስለ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ከራሳቸው ልዩ ገጽታ አንጻር ተርክዋል። ዮሐንስ ወይም ክርስቶስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር፣ ከሌሎቹ ደቀ መዛሙርት ይልቅ በእነዚያ የመጨረሻ ቀኖች ስለተፈጸሙት ድርጊቶች ብዙ ጽፎአል። ስለሆነም፣ ዮሐንስ በእነዚያ ጥቂት ሰዓታት በኢየሱስ ላይ ስለተፈጸሙት ነገሮች ከራሱ ዕይታ አንጻር የተለየ አመለካከት ያስጠብቃል።

15ኛ ጥያቄ፡- ዮሐ. 18-19 አንብብ። ከእነዚህ ምዕራፎች ስለ ክርስቶስ ምንን እንማራለን? በመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌላት ውስጥ ስለ ክርስቶስ ያልተጠቀሱ ምን የተለዩ ነገሮች አሉ?

1. የኢየሱስ መታሰር (ዮሐ. 18:1-11)

ዮሐንስ ኢየሱስ በጌቴሴማኒ የአትክልት ስፍራ ጽዋው ከእርሱ ታልፍ ዘንድ ያቀረበውን የጭንቅ ጸሎት አልገለጸም። ዮሐንስ ክርስቶስ በዘመናት ሁሉ ለሚኖሩት ደቀ መዛሙርቱ ከጸለየው የሊቀ ክህነቱ ጸሎት በቀጥታ ወደ ሞቱ አምርቷል። ዮሐንስ ስለ ክርስቶስ በመጨረሻ ሰዓታት ከሚያስተምራቸው ዐበይት እውነቶች አንዱ፣ ክርስቶስ ሙሉ በሙሉ ሁኔታዎችን መቆጣጠር የሚችል መሆኑን ነው። በክርስቶስ የደረሰው ነገር ሁሉ ድንገተኛ አልነበረም። ክርስቶስ እንደሚታሰር ያውቅ ነበር። ቀደም ሲል ክርስቶስ ሰዎች ሊገድሉት ወይም ሊያስሩት በሚመጡበት ጊዜ ጥሎአቸው ዘወር ይል ነበር። አሁን ግን ይዘው ሊያስሩት ወደ መጡት ሰዎች ሄዱል። ክርስቶስ፣ ጴጥሮስ ሰይፉን ወደ ሰገባው እንዲመልስ ባዘዘው ጊዜ፣ «አብ የሰጠኝን ጽዋ ልጠጣ አይገባኝም?» ብሏል። የመሞቻ ጊዜው ስለ ደረሰ ይህንን እያወቀ እንደ መሥዋዕት በግ ሞቱን ለመቀበል ሄደ።

የሐንስ በተጨማሪም በእነዚያ የመጨረሻዎቹ ሰዓታት እንኳ ክርስቶስ ኃይልና ሥልጣን እንደ ነበረው አሳይቷል። ኃይልና ግርማው ታላቅ በመሆኑ ይዘው ሊያስሩት ወደ መጡት ሰዎች ሲሄድና ሲያዩት ሁሉም መሬት ላይ ወድቀዋል። በመጨረሻው ዘመን ዓለማውያን ያንን የክርስቶስን ቀን ለመቀበል እንደሚገደዱ ሁሉ፤ ሊይዙት የመጡ ወታደሮችም ከፊቱ ለመንበርከክ ተገድደዋል።

ለክርስቶስ ለመዋጋት ሰይፍ ያነሣው ስምዖን ጴጥሮስ መሆኑን የሚነግረን፤ የዮሐንስ ወንጌል ብቻ ነው። የሐንስ በተጨማሪም፤ ጆሮው የተቆረጠበት የሊቀ ካህናቱ ባሪያ ስሙ ማልኮስ ይባል እንደ ነበር ገልጾአል። ይህም የሐንስ ሁኔታውን በዓይኑ ያየ ሰው ብቻ ሳይሆን፤ ምናልባትም ማልኮስን ሳያውቀው እንደማይቀር ያሳያል።

2. ኢየሱስ በሐናንያ ፊት ቀረበ (ዮሐ. 18:12-17)

የመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌላት ኢየሱስ በወቅቱ ሊቀ ካህናት በነበረው በቀያፋ ፊት መቅረቡን ሲናገሩ፤ የዮሐንስ ወንጌል ደግሞ በሐናንያ ፊት መቅረቡን ይናገራል። ሮማውያን ከአሥራ አምስት ዓመት በፊት ሐናንያን ከሹመቱ አንሥተውት ነበር (15 ዓ.ም.)። ነገር ግን አይሁዶች አሁንም እንደ ሊቀ ካህናት በመቁጠር ከሕጋዊው ሊቀ ካህናቱ በስተጀርባ ሆኖ ተሳትፎ እንዲኖረው ሳያደርጉ አልቀሩም። (ቀያፋ የሐናንያ አማች ነበር።)

በርካታ ምሑራን ለራሱና ለጴጥሮስ ወደ ሐናንያ ግቢ የመግቢያ ፈቃድ ያገኘውና ሁኔታውን ሲከታተል የነበረው፤ «ሌላው ደቀ መዝሙር» የሐንስ እንደ ሆነ ይናገራሉ። የሐንስ የሀብታም ቤተሰብ በመሆኑ፤ ሊቀ ካህናቱን ለማወቅ ዕድል ነበረው። የሐንስ ከሌሎቹ ወንጌላውያን ይልቅ ስለ ጴጥሮስ ክህደት ዝርዝር ጉዳዮችን ጠቃቅሷል። የሐንስ፤ ጴጥሮስ የክርስቶስ ተከታይ እንደሆነ በመግለጽ ከክስሱት ሰዎች አንዳንዶቹን እንደሚያውቅ በመግለጽ፤ ክህደቱን በስፍራው ተገኝቶ እንደ ታዘበ አመልክቷል።

3. ኢየሱስ በጲላሞስ ፊት ቀረበ (ዮሐ. 18:28-19:16)

የሐንስ ስለ ምርመራው ሲገልጽ፤ በክርስቶስና በጲላሞስ ንግግር ላይ ትኩረት ሰጥቷል። የሐንስ ስለ ኢየሱስና ስለ ጲላሞስ ምላሽ ሦስት እውነቶችን አብራርቷል።

ሀ. ጲላሞስ ኢየሱስ የአይሁድ ንጉሥ መሆን አለመሆኑን ሲጠይ፤ (ይህ ለሮም መንግሥት ክህደት ነበር)፤ ኢየሱስ የሰጠው መልስ ጥንቃቄ የተሞላበት ነበር። አንደኛው፤ ኢየሱስ የአይሁድ ንጉሥ መሆኑን ለጲላሞስ ገለጸ። በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ፤ መንግሥቱ ሰማያዊና መንፈሳዊ እንጂ ምድራዊ አለመሆኑን አስረዳ፤ የሮም መንግሥት በዚህ ስጋት ሊይዘው እንደማይገባ አመልክቷል።

ለ. ከዚያም ኢየሱስ ጥያቄውን በመንተራስ ጲላሞስን ተቋቋመው። ኢየሱስ ለእውነት፤ ለፍትሕ፤ ለጽድቅና እግዚአብሔርንም ደስ ለሚያሰኝ ነገር የቆሙት ሁሉ እንደሚሰሙት ገለጸ። ጲላሞስ ብዙ ሃይማኖቶች በተነሡበት አገር ስላደገ፤ የትኛው ሃይማኖት ትክክል እንደሆነ አያውቅም

ነበር። በተጨማሪም፣ ተወልዶ ያደገው ስለ ሥልጣን እንጂ ስለ እውነት ምንም ግድ በሌለው ሕዝብ ዘንድ ነበር። ለእርሱ እውነት ምንም ማለት አልነበረም። ሲላጦስ ምንም እንኳ ክርስቶስን ከእስር ለመፍታት ቢፈልግም፣ እውነትን ለክብሩ ወይም ለስሙ ሲል በመለወጥ እንዲሰቀል ፈቅዷል። እርሱ ክርስቶስ እንዲሰቀል የተስማማው፣ «የቂሣር ወዳጅ» አይደለም ተብሎ እንዳይወቀስ በመፍራት ነበር። ይህም ሥራውን ከማሳጣት አልፎ ሞትን ሊያስከትልበት ይችል ነበር።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ብዙውን ጊዜ እውነትን ለሰላም፣ ከሰዎች ጥገሰ ለማግኘት፣ ወይም ለግል ጥቅም ስንል እንደምንዘነጋ የሚገልጽ አንድ ምሳሌ ስጥ። ለ) በቤተ ክርስቲያን ህእውነትን ወደ ጎን ገፍተው፣ ሌላ ውሳኔ የሰጡበትን ሁኔታ አስረዳ። እውነትንና ፍትሕን ቢያከብሩ ኖሮ ምን ይወስኑ ነበር?

ሐ. ሲላጦስ ክርስቶስን ንጹሕ እንደሆነ በተደጋጋሚ ከገለጸ በኋላ፣ አይሁዶች ክርስቶስን ለመግደል የፈለጉበት ዋነኛው ምክንያት የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ በማለቱ እንደሆነ ተናገሩ። ይህም ሲላጦስን አስፈራው። ክርስቶስ መለኮት መሆኑን በግልጽ እንዲናገር ቢጠይቀውም፤ እርሱ ግን መልስ አልሰጠውም። ነገር ግን ሲላጦስ ሕይወቱን የማጥፋት ሥልጣን እንዳለው ሲናገር፣ ክርስቶስ ሥልጣኑን እግዚአብሔር እንደ ሰጠው ገለጸ። ማንኛውም ፖለቲካዊ መሪ በራሱ ሥልጣን የለውም። በመጀመሪያ፣ ሥልጣን የሚገኘው ከእግዚአብሔር ነው (ዳን. 4፡17)። ሁለተኛ፣ እግዚአብሔር ሁኔታዎችን ሙሉ በሙሉ ስለሚቆጣጠር፣ መሪዎች የእግዚአብሔርን ሉዓላዊ ዕቅድ የሚሰጥ ውሳኔ ሊያስተላልፉ አይችሉም።

አሕዛብ ሆኖ ሳለ የክርስቶስን ንጽሕና ለማወጅና በነፃ ለማሰናበት ሲላጦስ የተለያዩ መንገዶችን በሚመክርበት ወቅት አይሁዶች፣ በተለይም መሪዎቹ ያደረጉት ታላቅ ክፋት በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ተገልጿል። እነዚህ መሪዎች ለፍትሕ ግድ ስላልነበራቸው፣ ሕገወጥና በኃይል ላይ የተመሠረተ ምርመራ በክርስቶስ ላይ ፈጸሙ። አይሁዶች የሕግ ሰው (ሲላጦስ) የሰጠውን ውሳኔ በመጣስ ክርስቶስን ለመግደል ቆረጡ። ስለሆነም፣ ክርስቶስ በዚህ ጉዳይ እነርሱ ከሲላጦስ የከፉ መሆናቸውን ገልጾልኋል። አይሁዶች የሚያከብሩት ንጉሥ ቂሣር ብቻ መሆኑን በግልጽ ዐወጁ። ይህ ከብሉይ ኪዳን ትምህርት ጋር ፍጹም የማይስማማ አሳብ ነበር። አይሁዶች ሁል ጊዜም እግዚአብሔር ንጉሣቸው እንደሆነ ያምኑ ነበር (1ኛ ሳሙ. 8፡7)። ማንኛውም ምድራዊ ንጉሥ የሚወክለው ራሱን ብቻ ነው። በዚህ አባባላቸው ግን የልባቸውን እውነተኛ ገጽታ አሳይተዋል። ሃይማኖተኞች ቢሆኑም እንኳ፣ እግዚአብሔር እንዲገዛቸው ከልባቸው አይፈቅዱም ነበር። ስለሆነም፣ እግዚአብሔር ንጉሣቸው አልነበረም።

17ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የክርስቶስ ንጉሥነት በሕይወትህ የታየባቸውን መንገዶች ግለጽ። ለ) ሌላ ነገር ወይም የራሳችን ፈቃድ ንጉሣችን እንዲሆን መፍቀድ ቀላል የሚሆነው እንዴት ነው?

4. የክርስቶስ ስቅለት (ዮሐ. 19፡17-37)

ዮሐንስ ስለ ክርስቶስ ሞት አያሌ አስገራሚ ዝርዝሮችን አቅርቧል።

ሀ. የሃይማኖት መሪዎች በክርስቶስ ላይ ያቀረቡትን ክስ ለመቀየር ፈለጉ። አንድ ሰው በወንጀል ተከሰሶ ስቅላት በሚፈረድበት ጊዜ፤ ሮማውያን በአንገቱ ዙሪያ ወንጀሉን የሚገልጽ ጽሑፍ ያንጠለጥሉ ነበር። የክርስቶስ ክስ «የአይሁድ ንጉሥ» የሚል ነበር። የሃይማኖት መሪዎች ከሱ እንዲቀየር ቢጠይቁም፤ ጲላጦስ ፈቃደኛ ሳይሆን ቀርቷል።

ለ. የክርስቶስን ልብስ መከፋፈላቸው፡- የሐንስ ክርስቶስ የብሉይ ኪዳንን ትንቢት እንደ ፈጸመ ካመለከተባቸው ጥቂት አጋጣሚዎች ይሄ አንደኛው ነው። የሐንስ የክርስቶስ ልብስ ላይ ዕጣ እንደ ተጣጣሉና ከወታደሮቹ አንዱ ዕጣውን አሸንፎ እንደ ወሰደ ገልጾል። (ማስታወሻ፡- እያንዳንዱ ወታደር ከተሰቀለው ግለሰብ ልብስ አንዳንድ መውሰዱ በሮም የተለመደ ድርጊት ነበር።)

ሐ. ክርስቶስ ለሚወደው ደቀ መዝሙር እናቱን በአደራ ሰጠ። ሉቃስ ብዙ ሴቶች በጎዘን ተሰብረው በክርስቶስ መስቀል አጠገብ መቆማቸውን ቢገልጽም፤ የሐንስ ግን ክርስቶስ እናቱን ለሌሎች ልጆቿ ሳይሆን፤ ለእርሱ ለራሱ አደራ ማለቱን ጠቅሷል።

መ. የሌቦቹ እግሮች መሰበርና የክርስቶስ ጎን መወጋት፡- ሰውን በስቅላት መግደል ረዥም ጊዜ ይወስዳል። አንዳንድ ጠንካራ ሰው ለመሞት እስከ ሁለት ቀን ሊፈጅበት ይችላል። ይህን ረዥም ጊዜ የሚወስድ አግረኝ ለማፋጠን ከሚደረጉት ነገሮች አንዱ በመስቀል ላይ የተሰቀሉትን ሰዎች እግሮች መሰበር ነበር። የሐንስ አሁንም ክርስቶስ በሁለት መንገዶች የብሉይ ኪዳን ትንቢትን እንደ ፈጸመና የሁለቱ ሌቦች እግሮች እንደ ተሰበሩ አመልክቷል። አንደኛው፤ ቶሎ ስለ ሞተ እግሩን መሰበር አላስፈለገም። ሁለተኛው፤ በጦር ተወግቷል። በጦር ሲወጋ ውኃና ደም መውጣቱ፤ ጦሩ የክርስቶስን ልብ እንደ ወጋ የሚያሳይ መሆኑን የሕክምና ሳይንስ ያስረዳል። ይህም የክርስቶስን መሞት ያሳያል። ይህን ታላቅ እውነት የሐንስ በዓይኑ እንደ ተመለከተ ገልጾል። የሐንስ ስለ ክርስቶስ ሞት የሰጠው ምስክርነት እውነት ነበር። አንዳንድ ሙስሊሞች፤ ክርስቶስ ራሱን ስቶ የነቃው በመቃብር ውስጥ ነው፤ ነቅቶ ድኗል ማለታቸው የሚታመን አባባል አይደለም።

5. የኢየሱስ መቀበር (ዮሐ. 19:38-42)።

ሁሉም ወንጌላውያን በክርስቶስ ቀብር ወቅት የአርማትያሱ የሴፍ ስላደረገው መልካም ተግባር የገለጡ ሲሆኑ፤ የሐንስ ግን ኒቆዲሞስን ጠቅሷል። ኒቆዲሞስ የዘላለም ሕይወትን መንገድ ለማወቅ መጀመሪያ ወደ ክርስቶስ የመጣ የሃይማኖት መሪ ነበር (ዮሐ. 3)። ከዚያ በኋላ ሕቡዕ ወይም አይሁዶች ያላወቁት አማኝ በመሆን በሃይማኖት መሪዎች ፊት ስለ ክርስቶስ ለመከራከር ሞክሯል (ዮሐ. 7:50-51)። እነዚህ ሁለት ሕቡዕ አማኞች ከኢየሱስ ሞት በኋላ በግልጽ ተከታዮቹ ሆኑ። የክርስቶስን አስከሬን ለመውሰድ ፈቃድ ካገኙ በኋላ ወስደው በመቃብር ውስጥ አኖሩት። ቀደም ሲል ኒቆዲሞስ 25 ኪሎ ግራም የሚመዝን የክርቤና የእሬት ቅልቅል እንዳመጣ የሐንስ ገልጾል። ይህም ኒቆዲሞስ ለክርስቶስ የነበረውን ፍቅርና

አክብሮት ያሳያል። ነገሥታት በሚቀበሩበት ጊዜ ብዙ ዓይነት ቅመም ጥቅም ላይ ይውላል ነበር። (2ኛ ዜና 16:14)። ዮሐንስ የክርስቶስን ሥጋ በጥንቃቄ በተልባ እግር ልብስ መሸፈናቸውን መግለጹ፤ ሂደቱን ሲከታተል እንደ ነበረ ያስረዳል።

18ኛ ጥያቄ፦ ዮሐ. 20- አንብብ። ሀ) እነዚህ ምዕራፎች ስለ ክርስቶስ ምን ይነግሩናል? ለ) ክርስቶስን ስለ መከተል ምን እንማራለን?

6. የኢየሱስ ትንሣኤ (ዮሐ. 20)።

ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ ትንሣኤ የሰጠውን ገለጻ ማንበብ፤ ፎቶግራፋዊ መረጃን እንደ መመልከት ይቆጠራል። ታሪኩ ያተኮረው የተለያዩ ሰዎች ስለ ትንሣኤው በሰጡት ምላሽ ላይ ነው።

ሀ. መግደላዊት ማርያም፦ ጌታችን ከሞት ሲነሣ በመጀመሪያ የተመለከተችው ይህቺው መግደላዊት ማርያም ነበረች። ይህም ለኢየሱስ ለነበራት ፍቅርና እርሱን ለማግኘት ስላሳየችው ቆራጥነት የተደረገላት አክብሮት ነበር። ሐዋርያው ዮሐንስ መግደላዊት ማርያም ወደ መቃብሩ ሄዳ የክርስቶስን ሥጋ እንዳጣችው ገልጾአል። ከዚያም ወደ ዮሐንስና ጴጥሮስ ፈጥና በመሄድ ነገረቻቸው። ወደ መቃብሩ በተመለሰች ጊዜ ግን ክርስቶስን አገኘችው። ክርስቶስ ገና ወደ አብ ስላላረገ ማርያም እንዳትነካው አስጠነቀቃት። (የግሪኩ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያተኩረው ክርስቶስን በመንካት ሳይሆን፤ ይዞ እንዳይሄድ በመከልከል ላይ ነው።) ክርስቶስ ይህን ያለው ለምንድን ነው? አንዳንዶች ክርስቶስ በቀጥታ ወደ ሰማይ ሄዶ ራሱን ለአብ ለማቅረብና ከዚያ በኋላ ወደ ምድር ለመመለስ ዐቅዶ ሳለ፤ ማርያም ይዛ ልታቆየው እንደ ፈለገች ያስረዳሉ። ትክክለኛው ትርጓሜ ግን፤ ክርስቶስ ከማረጉ በፊት የተወሰነ ጊዜ እንዳለውና ማርያም ሌላ ጊዜ ስለምታገኘው ይዛው ለመቆየት ማሰብዋ አስፈላጊ እንዳልሆነ የሚገልጸው ነው። ይልቁንም ማርያም ሄዳ ትንሣኤውን ለአሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት እንድትናገር አሳለባት። ክርስቶስ በዚህ ጊዜ ከእግዚአብሔር አምላካቸውና አባታቸው ጋር የነበራቸውን ግንኙነት አሳይቷል። እንዲሁም ከእግዚአብሔር ጋር የተለየ ግንኙነት እንዳለውም ገልጾአል። ምክንያቱም እርሱ የክርስቶስ ልዩ አባትና አምላክ ሲሆን፤ ይህም ከደቀ መዛሙርቱ ግንኙነት ፍጹም የተለየ ነበር።

ለ. ጴጥሮስ፦ ማርያም መቃብሩ ባዶ እንደሆነ ስትናገር ሰምቶ ወደ መቃብሩ ሮጠ። ወደ መቃብሩ ዘልቆ ሲገባም፤ ከከፈኑ ጨርቅ በስተቀር የኢየሱስን ሥጋ አላገኘም። መቃብሩ ባዶ መሆኑን ከተመለከተ በኋላ የሆነውን ነገር በቅጡ ሳይረዳ ተመለሰ።

ሐ. ዮሐንስ፤ «ሌላው ደቀ መዝሙር፦ ከጴጥሮስ ቀድሞ ቢሮጥም፤ ከመቃብሩ ውጭ ቆሞ ወደ ውስጥ ተመለከተ እንጂ፤ ወደ መቃብሩ ውስጥ አልገባም ነበር። ከዚያ በኋላ እርሱም ጴጥሮስን ተከትሎ ወደ መቃብሩ ውስጥ ገባ። ዮሐንስ የከፈኑን ጨርቅ ሲመለከት፤ በክርስቶስ ትንሣኤ አመነ።

መ. ቶማስ በሌለበት አሥሩ ደቀ መዛሙርት፡- በራቸውን ዘግተው ቁጭ ብለው ሳሉ ክርስቶስ በአምላካዊ ባሕሪው በደቀ መዛሙርቱ መካከል ተገኘ። በዚህ ጊዜ ክርስቶስ ሦስት ነገሮችን አድርጓል፡-

1. ክርስቶስ ሐዋርያቱ (የተላኩ ማለት ነው) አድርጎ ሾማቸው። እግዚአብሔር እርሱን በላከበት ሁኔታና ሥልጣን፤ ክርስቶስ ለዓለም ወኪሎቹ አድርጎ ላካቸው።

2. ከዚያም ክርስቶስ በእስትንፋስ መንፈስ ቅዱስን ሰጣቸው። ከዚያ በኋላ የምስክርነት ኃይላቸው ይመጣ የነበረው ከመንፈስ ቅዱስ ነበር። ይህ ክስተት ምን ትርጉም ይሰጣል? የመንፈስ ቅዱስ ሙሉ ህልውና በዚህ ጊዜ አለመኖሩን ከሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 2 እንመለከታለን። በመሆኑም፤ ሁለት አማራጮች ነበሩ። አንደኛው፤ ክርስቶስ ከ50 ቀናት በኋላ በበዓለ ጎምሳ ቀን ስለሚሆነው ነገር እየተነበየ ነበር። የእርሱ እስትንፋስ ተስፋ በሰጠው መሠረት፤ መንፈስ ቅዱስ በቅርቡ እንደሚመጣላቸው የሚያሳይ ውጫዊ ተምሳሌት ነበር። ሁለተኛው፤ ክርስቶስ በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 2 ላይ ሙሉውና ዘላቂው የመንፈስ ቅዱስ ኃይል እስኪመጣላቸው ድረስ በእምነትና በታማኝነት እንዲቆዩ ለማድረግ ጊዚያዊ የመንፈስ ቅዱስ ህልውና ስጥቷቸዋል።

3. ኃጢአትን ይቅር የማለት ሥልጣን ይኖራቸዋል። ይህ ጥቅስ በግሪኩ፤ «ኃጢአታቸውን ይቅር ያላችኋቸው ይቅርታን አግኝተዋል። ይቅር ያላላችኋቸው ይቅርታን አላገኙም» ይላል። ክርስቶስ የሰዎችን ኃጢአት ይቅር ለማለት ወይም ላለማለት ፍጹም ሥልጣን አልሰጣቸውም። ነገር ግን ይህ ምንባብ እንደሚያሳየው፤ በመንግሥተ ሰማይ የሚሆነውን ነገር እንዲያውጁ ብቻ ሥልጣን ሰጣቸው። እግዚአብሔር በክርስቶስ ያመኑትን ይቅር ስላለ፤ ይቅርታ መስጠቱን ለማወጅ ሥልጣን ነበራቸው። ነገር ግን ሰዎች በክርስቶስ ካላመኑ፤ ይቅርታን እንዳላገኙ ለማወጅ ሥልጣን አላቸው ማለት እንጂ፤ በአዲስ ኪዳን ውስጥ አንድ ሐዋርያ ንስሐ ያልገባ ሰው እንደሚድን ወይም ንስሐ የገባ ሰው እንደማይድን ያወጀበትን ሁኔታ አንመለከትም። ይቅርታን ለመስጠት ሥልጣኑ የእግዚአብሔር እንጂ የሰዎች አይደለም። ነገር ግን በእግዚአብሔር የተስፋ ቃል ላይ ተመሥርተን፤ በክርስቶስ ያመኑ ወገኖች ኃጢአት ይቅር እንደሚባል ለማሳወቅ፤ ያላመኑ ሰዎች ደግሞ ይቅርታን እንደማያገኙ ለማስጠንቀቅ እንችላለን።

ሠ. ኢየሱስ ቶማስ ባለበት ከአሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት ጋር ተገናኘ። ቶማስ ኢየሱስ ለአሥሩ ደቀ መዛሙርት በታየ ጊዜ አብሯቸው ስላልነበረ፤ በክርስቶስ ትንሣኤ ለማመን ተቸገረ። በክርስቶስ ጎንና በእግሮቹ ላይ የነበረውን ቁስል ዳስሶ ከተመለከተ በኋላ አመነ። ቶማስ ኢየሱስ በምድር ከነበረበት ጊዜ አንሥቶ በአማኞች ሁሉ ላይ ለሚታየው ነገር ተምሳሌት ሆኗል። አንደኛው፤ ክርስቶስን «ጌታዬና አምላኬ» ማለቱ ክርስቲያኖች ሁሉ ሊኖራቸው የሚገባው እምነት ነው። ክርስቶስ ተራ ሰው ሳይሆን፤ እንደ እግዚአብሔር አብ ያለ ፍጹም አምላክ ነው። ሁለተኛው፤ ቶማስ መሆን ለሌለብን ነገር ምሳሌ ነው። ቶማስ ክርስቶስን በዓይኖቹ

እስከሚያይ ድረስ ለማመን ፈቃደኛ አልሆነም ነበር። ነገር ግን በዓይናቸው ሳያዩ ትንሣኤውን የሚያምኑ ብፁዓን ናቸው። ማንኛችንም ብንሆን ደኅንነትን አግኝተን ወደ መንግሥተ ሰማይ ከመሄዳችን በፊት፤ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን በአካል ልናየው እንችልም። ወደ መንግሥተ ሰማያት ስንሄድ ግን እናየዋለን። እስከዚያው ግን በዚህች ምድር ላይ እንደ ኖረ፤ እንደ ሞተና እንደ ተነሣ በእምነት ዓይናችን እናየዋለን። የዕብራውያን ጸሐፊ እንዳለው፤ «እምነት ተስፋ ስለምናደርገው ነገር የሚያስረግጥ፤ የማናየውንም ነገር የሚያስረዳ ነው» (ዕብ. 11:1)።

7. ክርስቶስ ተአምራዊ በሆነ መንገድ ለደቀ መዛሙርቱ ብዙ ዓሣ ሰጠ (ዮሐ. 21:1-14)።

ሐዋርያው ዮሐንስ መጽሐፉን የደመደመው በዮሐንስ 20:30-31 ነው። ነገር ግን ስለ ኢየሱስ ታሪክ የጀመረውን ዘገባ ለመቋጫት ሌሎች ሁለት ታሪኮች ቀርተውት ነበር። የመጀመሪያው ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ ዓሣን እንዴት በተአምር እንደ ሰጣቸው ነው። ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱ ወደ ገሊላ እንዲሄዱ አዝዟቸው ነበር (ማቴ. 28:10)። በገሊላ ሳሉ ድንገት በዚያ የተገኘ ይመስላል። የሚያደርጉትን ነገር በማጣታቸው ከደቀ መዛሙርቱ እንዳንዶቹ ዓሣ ለማጥመድ ሄዱ። ክርስቶስ መጀመሪያ ከእነዚህ ደቀ መዛሙርት አብዛኞቹን የጠራው ሌሊቱን በሙሉ ሲጥሩ አድረው ምንም ሊያጠምዱ ባልቻሉበት ወቅት በተአምር ብዙ ዓሣ እንዲይዙ በማድረግ ነበር። (ሉቃስ 5:1-11 እንብብ።) አሁንም ክርስቶስ ከእነርሱ ጋር የነበረውን ጊዜ ሌላ ተአምር በማድረግ ይደመድማል። ምንም ሊያጠምዱ ባልቻሉበት ወቅት ክርስቶስ መረባቸውን ከጀልባይቱ በተቃራኒ አቅጣጫ እንዲጥሉ አዘዛቸው። መረባቸው በዓሦች በተሞላ ጊዜ መጀመሪያ ዮሐንስ («ክርስቶስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር») በኋላም ሌሎች ደቀ መዛሙርት ክርስቶስን ለይተው አወቁት። በመጀመሪያው የዓሣ ማጥመድ ተግባር ወቅት ጴጥሮስ የክርስቶስን ልዩ ኃይል ተመልክቶ እንደ ሰገደለት ሁሉ፤ አሁንም መጀመሪያ ጴጥሮስ ከጀልባይቱ ወርዶ ወደ ክርስቶስ እየዋኘ መጣ። ጴጥሮስ ይህንን ያደረገው ለምን ነበር? አንደኛው፤ ለክርስቶስ የነበረውን ታላቅ ፍቅር የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። ሁለተኛው፤ ጴጥሮስ ክርስቶስን በመከዳቱ በጥፋተኝነት ስሜት ይሠቃይ ነበር። ስለዚህ ኢየሱስን እንደሚወደው ለማሳየት ፈልጎ ነበር።

8. ክርስቶስ ጴጥሮስን ይቅር አለው (ዮሐ. 21:15-25)።

ጴጥሮስ ከዚህ በፊት በፈጸመው ስሕተት እንደሚያሠቃይ ኢየሱስ ያውቅ ነበር። እርሱም ክርስቶስን እስከ ሞት ድረስ ለመከተል ቃል ቢገባም ከድቶታል። ክርስቶስ ይቅር ይለው ይሆን? ክርስቶስ ሌላ ዕድል ይሰጠው ይሆን? አሁንም በክርስቶስ መንግሥት ውስጥ አገልግሎት ይኖረው ይሆን? ኢየሱስ በእርግጥ ይቅር እንዳለውና አሁንም በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ ትልቅ ድርሻ እንዳለው ለማረጋገጥ ሲል፤ ጴጥሮስን በግል አነጋግሮታል። በኢየሱስና በጴጥሮስ መካከል ከተደረገው ውይይት የምንመለከታቸው ጠቃሚ ነገሮች አሉ።

ሀ. ጴጥሮስ ኢየሱስን ሦስት ጊዜ ከድቶት ስለነበር፤ አሁን ኢየሱስ ፍቅሩን ሦስት ጊዜ እንዲገልጽለት ጠየቀው።

ለ. ክርስቶስ በጴጥሮስ ፍቅር ላይ ያተኩራል። በዮሐ. 21:15 ላይ «ከእነዚህ» የሚለው ምንን እንደሚያመለክት አናውቅም። ጴጥሮስ በሕይወት ዘመኑ ሁሉ ስለሚያውቀው የዓሣ ማጥመድ ሥራ ይሆን? ክርስቶስ ጴጥሮስ ከቀድሞ ሕይወቱ ይበልጥ እርሱን ይወደው እንደሆነ መጠየቁ ይሆን? ወይስ «ከእነዚህ» የሚለው ሌሎችን ደቀ መዛሙርት የሚያመለክት ይሆን? ኢየሱስ ጴጥሮስን እየጠየቀ ያለው ከእነዚህ ደቀ መዛሙርት ይበልጥ ትወደኛለህ እያለው ይሆን? ያም ሆነ ይህ ኢየሱስ እየጠየቀው ያለው በሕይወቱ ከምንም ነገር ወይም ከማንም ሰው በላይ የሚወደው እርሱን መሆኑን ነው።

ሐ. ክርስቶስ በጥያቄዎቹ ውስጥ ስለ ፍቅር የሚገልጹትን ቃላት ይለውጣል። ኢየሱስ «ትወደኛለህ» እያለ ለሁለት ጊዜ ሲጠይቀው የተጠቀመበት ቃል «አጋፔ» የሚለውን መለኮታዊ ፍቅርን የሚገልጸውን ቃል ነው። ለመጨረሻ ጊዜ ሲጠይቀው ደግሞ፤ «ፊሊዮ» የሚለውን ለወዳጆቹ ያለውን ፍቅር የሚገልጸውን ቃል ነው። ይህ ዮሐንስ ድግግሞሽን ለማስወገድ ሲል ያደረገው ወይም ክርስቶስ በሁለቱ መካከል እያነጻጸረ ስለመሆኑ ምንም የምናውቀው ነገር የለም። ምናልባት ዮሐንስ ሁለቱንም ቃላት የተጠቀመባቸው ተመሳሳይ አሳብ ለማስተላለፍ ሳይሆን አይቀርም።

መ. ኢየሱስ ጴጥሮስን ትሑት ሊያደርገው ተነሣ። ጴጥሮስ «ጌታ ሆይ፤ እንድወድህ አንተ ታውቃለህ» በሚል የልበ ሙሉነት ዓረፍተ ነገር ቢጀምርም፤ መጨረሻ ላይ የተናገረው አሳብ ግን የለሰለሰ ነበር። «ጌታ ሆይ፤ አንተ ሁሉን ታውቃለህ! እንድወድህም አንተ ታውቃለህ።» ጴጥሮስ ፍቅሩን ከሌሎች ጋር ለማነጻጸር አልሞከረም። ቀደም ሲል ሌሎች ደቀ መዛሙርት በሙሉ ቢለዩትም እንኳ፤ እርሱ ግን እስከ መጨረሻው እንደሚወደው በትምክሕት ተናግሮ ነበር (ማቴ. 26:33)። አሁን ሊያደርግ የሚችለው ነገር ቢኖር ልቡን መርምሮ በሚችለው አቅም ክርስቶስን እንደሚወድ መግለጽ ብቻ ነበር። ይህ ከሌሎች መብለጡን ወይም ማነሱን አያውቅም። ለኢየሱስም ሊነግረው የፈለገው በሕይወቱ ከምንም በላይ እንደሚወደው ነበር።

ሠ. ኢየሱስ ለጴጥሮስ ዐቢይ አገልግሎት ሰጠው። ይኸውም የኢየሱስ በጎች እረኛ እንዲሆን ነበር። በጎቹ የክርስቶስ እንጂ የጴጥሮስ አይደሉም። (መሪዎች ሁሉ ይህንን እጅግ ጠቃሚ እውነት መገንዘብ ይኖርባቸዋል። የቤተ ክርስቲያን ምእመናን የራሳችን ወይም የቤተ እምነታችን ንብረቶች አይደሉም። የመሪዎችም አይደሉም። ንብረትነታቸው ለክርስቶስ ስለሆነ ለእርሱ ልንከባከባቸው ይገባል።) መልካም እረኛ የሆነው ክርስቶስ በጎቹን እንዴት እንደሚመግብ ይገልጻል። ይህንን የሚያደርገው እንደ ጴጥሮስ ከምእመናኑ መካከል በሚያስነሣቸው መሪዎች አማካይነት ነው። አንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት ሙሉ ኃይላቸውን በወንጌል ስርጭት ላይ ስለሚያውሉ፤ ምእመናንን መመገብ እንዳለባቸው ይዘነጋሉ። የታመመና

የኮሰስ በግ ለምን ይጠቅማል? ስለሆነም፤ ጴጥሮስ የእግዚአብሔርን መንጋ መመገብ እንዳለበት ግልጽ ተደረገለት።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የክርስቶስን በጎች መመገብ ለምን ያስፈልጋል? ለ) የጠፋትን በመፈለግና የኢየሱስን በጎች በመመገብ መካከል ሚዛናዊ ለመሆን አስቸጋሪ የሚሆነው ለምንድን ነው? ሐ) ቤተ ክርስቲያን በጎችዋን የምትመግብባቸውን መንገዶች በምሳሌነት ጥቀስ። ጥሩ ተግባር እየተከናወነ ይመስለሃል? ለምን? መ) በጎቹን በተሻለ ሁኔታ ለመመገብ ምን ቢደረግ ይሻላል ትላለህ?

ክርስቶስ ለጴጥሮስ የሚነግረው አንድ ተጨማሪ አሳብ ነበረው። ለጴጥሮስ እንዴት እንደሚሞት ነገረው። ባረጀ ጊዜ ጴጥሮስ ሕይወቱን እንደ ልብ ማዘዝ አይችልም። ይልቁንም፤ እስረኛ ሆኖ በሌሎች ሰዎች ቁጥጥር ሥር ይውላል። ከዚያ በኋላ ጴጥሮስን ወደማይፈልገው ስፍራ ይወስዱታል። የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚለው፤ ጴጥሮስ በሮም በኔሮ ዘመን ታስሮ ነበር። የሚሞትበት ጊዜ ሲደርስ ወደሚሰቀልበት ስፍራ ተወስዶ ተገድሏል። እንደ ክርስቶስ ራሱን ከፍ አድርጎና እጆቹን ዘርግቶ ለመሰቀል ስላፈለገ፤ ወደ ታች ዘቅዝቀው እንዲሰቅሉት ለመናቸው። እንደ ጌታው ራሱን ወደ ላይ አድርጎ ለመሰቀል ብቁ ነኝ ብሎ አላሰበም ነበር።

ከክርስቶስና ከጴጥሮስ ጓላ ክርስቶስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር (ዮሐንስ) ነበር። ጴጥሮስ አስቃቂ ሞት እንደሚጠብቀው ካወቀ በኋላ፤ የዮሐንስ አሟሟት እንዴት እንደሚሆን ክርስቶስን ጠየቀው። ጴጥሮስ ይህን ሲል፤ ኢየሱስ ማድላት የለብህም፤ እኔ እንደዚህ የምሠቃይ ከሆነ ሁሉንም በእኩል ማየት አለብህ። ስለሆነም፤ የሐንሰም በተመሳሳይ መንገድ መሞት አለበት። አይደል? ማለቱ ነበር። ነገር ግን እንዲህ ዓይነት ጥያቄ ለእግዚአብሔር ማቅረብ የለብንም። እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ ሰው ያለው ዕቅድ የተለየ ነው። አንዳንዶችን በቀላል ሌሎችን ደግሞ በከባድ ሁኔታ ይወስዳቸዋል። ክርስቶስ ጌታ ስለሆነ፤ እያንዳንዳችንን የሚወስድበትን ሁኔታ የሚመርጠው እርሱ ነው። ከቶውንም ራሳችንንም ሆነ ሕይወታችንን ከሌሎች ጋር ማነጻጸር የለብንም። ይልቁንም፤ በታዛኝነትና ታማኝነት ክርስቶስን እየተከተልሁ ነኝ? ብለን ራሳችንን መጠየቅ አለብን።

ዮሐንስ ይህንን ታሪክ በመጽሐፉ ውስጥ ያካተተው ሌላም ምክንያት ስለነበረው ነው። በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ፤ ክርስቶስ የሐንሰ ከመሞቱ በፊት ይመለሳል እየተባለ ይወራ ነበር። የሐንሰ ይህን መጽሐፍ በሚጽፍበት ጊዜ ቢያንስ የ70 ዓመት አዛውንት ነበር። ስለሆነም፤ የሚሞትበት ጊዜ ተቃርቦ ነበር። አንዳንድ ክርስቲያኖች በዚህ ጊዜ ክርስቶስ የሚመለስበት ጊዜ ተቃርቧል ብለው ያስቡ ነበር። የሐንሰ ግን ክርስቶስ የሐንሰ ከመሞቱ በፊት እመለሳለሁ እንዳላለና የሐንሰ ከመሞቱ በፊት ቢመለስ ወይም ባይመለስ ይህ ጴጥሮስን ሊያሳስበው እንደማይገባ ገለጸለት።

20ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር እነርሱንና ሌሎችን የሚመለከትበትን ሁኔታ ከሌሎች ጋር ማነጻጸሩ ለብዙዎች ምን ያህል ቀላል እንደሆነ አብራራ። እንደዚህ ዓይነት ማነጻጸር የሚያስከትለው ውጤት ምንድን ነው?

ክርስቶስ ሁለት ጊዜ ጴጥሮስ እንዲከተለው ጠይቃታል። ወደ ሌሎች ሰዎች በምንመለከትበት ጊዜ ሌሎች ደቀ መዛሙርት ቢከዱህ እንኳ እኔ አልከድህም ሲል እንደ ተናገረው ጴጥሮስ፡ ከሌሎች እንሻላለን ብለን እንኩራራ ይሆናል። ወይም ደግሞ ሌላ ሰው ከእኔ በላይ እየተጠቀመ ነው ብለን በማሰብ በቅንዓት ልንብሰለሰል እንችላለን። ይህም የዮሐንስ አሟሟት እንደ እኔ መሆን አለበት ሲል ጴጥሮስ እንደ ተከራከረው ዓይነት ነው። ዳሩ ግን ዓይኖቻችን በክርስቶስ ላይ ማረፍ አለባቸው። ልናነሳቸው የሚገቡን ጥያቄዎችም፡ «በእውነት ክርስቶስን እንደ ደቀ መዛሙርት እየተከተልን ነን? ክርስቶስን ከማንም ወይም ከምንም በላይ እንወደዋለን? በታዛዥነት እየተመለሰን ክርስቶስ የሚጠይቀንን እናደርጋለን ወይ?» የሚሉ መሆን አለባቸው። በፍርድ ቀን በክርስቶስ ፊት በምንቀርብበት ጊዜ፤ በትምህርት ቤቶች እንደሚደረገው በአማካይ ውጤት አይደለም ውጤት የሚሰጠን። እኛን ከሌሎች ጋር በማነጻጸር ፈንታ፤ እርሱ ከሚፈልገው ጋር ያነጻጽረናል።

ዮሐንስ ስለ ክርስቶስ ተጨማሪ አሳቦችን ለመናገር ይችል ነበር። እርሱ እንዳለው፡ አንድ ሰው የክርስቶስን ጠቅላላ ታሪክና የታሪኮቹን ቅደም ተከተል ለመዘርዘር ቢፈልግ፤ ዓለም የማይበቃቸው እጅግ ብዙ መጻሕፍት ሊጻፉ ይችሉ ነበር። ነገር ግን ዮሐንስና መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር እንድናገኝ የፈለገውን እውቀት ሰጥተውናል። ይህም እውቀት በክርስቶስ ለማመንና ለመከተል በቂ ነው። ምንም እንኳ የበለጠ ለማወቅ ፍላጎቱ ቢኖረንም፤ የብዙዎቻችን ትልቁ ችግር የምናውቀውን ከሥራ ላይ ለማዋል አለመቻል ነው። እምነትህ ጠንካራ ነው? የክርስቶስ ተከታይ ነህ? ከእነዚህ በላይ ክርስቶስን ትወደዋለህ?

21ኛ ጥያቄ፡- ከማንኛውም ሰው ወይም ነገር በላይ ክርስቶስን ትወድ እንደሆነ መንፈስ ቅዱስን በጸሎት ለመጠየቅ ጊዜ ይኑርህ። ሕይወትህን ለክርስቶስ እንደገና አሳልፈህ ስጥ።

አራተኛ ቀን የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልለህ ለሳምንታዊው ስብሰባ የውይይት ጥያቄዎችን ተመልከት።

ሳምንታዊ ስብሰባ

ማስታወሻ፡- በመጀመሪያው ሳምንት ስብሰባ ላይ የቀረበውን የስብሰባ ቅርጽ ተከተል።

የውይይት ጥያቄዎች፡-

1. ሀ) ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱ ጎዘናቸውን እንዲያስወግዱ ለመርዳት ምን አስተማራቸው? ለ) ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜ የሚጨነቁባቸው ነገሮች ምንድን ናቸው? ሐ) ቋንቀት በክርስቶስ ላይ ስላለን እምነት ምንን ያሳያል? መ) ስለ አንድ ነገር ለሚጨነቁ ክርስቲያኖች ልንሰጣቸው የሚገባን ምክር ምንድን ነው?
2. ሀ) በዮሐንስ 14-17 ስለ መንፈስ ቅዱስ የቀረቡትን ትምህርቶች ዘርዝር። ለ) ክርስቶስ ያተኮረባቸው የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎቶች

የትኞቹ ናቸው? ሐ) ይህ ዛሬ ብዙውን ጊዜ ስለ መንፈስ ቅዱስ አጽንኦት ከምንሰጠው እንዴት ይለያል? መ) መንፈስ ቅዱስ ከደገንነትና ከክርስቲያን ጋር ያለውን ዝምድናና ዐቢይ አገልግሎት ጠቅለል አድርገህ ጻፍ።

3. ሀ) ክርስቶስ ከክርስቲያኖች ጋር የነበረውን ግንኙነት ከወይን ተክል ጋር አነጻጽሮታል። በዚህ ንጽጽር ለማስተላለፍ የፈለገው ትምህርት ምንድን ነው? ለ) በክርስቲያን ሕይወት ውስጥ እግዚአብሔር አብ ያለው ኃላፊነት ምንድን ነው? ሐ) ይህን በሕይወትህ ያየኸው እንዴት ነው? መ) በክርስቶስ ልንኖር የምንችልባቸው መንገዶች የትኞቹ ናቸው? ሠ) ይህ በሕይወትህ ውስጥ የታየው እንዴት ነው? ረ) እግዚአብሔር የሚፈልገው ትልቁ ፍሬ ፍቅር ከሆነ፣ በብዙ ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ የማይታየው ለምንድን ነው?
4. ሀ) ክርስቶስ የጸለየባቸው ነገሮች ምንድን ናቸው? ለ) ከዚህ የክርስቶስ ጸሎት ስለ ጸሎት ምን እንማራለን? ሐ) ከሁሉም በላይ የሚከብደን የክርስቶስ ጸሎት የትኛው ነው? ለምን?
5. ሀ) ክርስቶስ ጴጥሮስ ይወደው እንደሆነ ሦስት ጊዜ ደጋግሞ የጠየቀው ለምንድን ነው? ለ) ክርስቶስ ለጴጥሮስ የሰጠው አገልግሎት ምንድን ነው? ሐ) ክርስቶስ ከጴጥሮስ ጋር ካደረገው ውይይት ከቤተ ክርስቲያን መሪዎች ዋነኛ ድርሻ ከሆኑት ስለ አንዱ ምን እንማራለን? መ) ራሳችንን ከሌሎች ጋር ስለ ማነጻጸር ምን እንማራለን?

ትምህርት አሥራ ሰባት

የመጀመሪያ ቀን

የሐዋርያት ሥራ መግቢያ

«እንደ መጀመሪያው ምእተ ዓመት ቤተ ክርስቲያን ብንሆን ኑሮ ደስ ይለኝ ነበር። በዚያን ጊዜ የነበሩት ተአምራት፣ በምእመናን መካከል የነበረው ፍቅርና ጎብረት የተለየ ነበር። ከሁሉም በላይ፣ እንደ ቀድሞዎቹ ሐዋርያት በልሳን ብናገር ትልቅ ነገር ነበር። አሁን የሚያስፈልገን እንደዚያች የቀድሞዋ ቤተ ክርስቲያን እንድንሆን የሚያደርገን መነቃቃት (ሪቫይቫል) ነው።»

1ኛ ጥያቄ፦ እንደዚህ ዓይነት አባባሎችን የሰማህበትን ሁኔታ ግለጽ። እነዚህ አገላለጾች ትክክል ይመስሉሃል ወይስ ስሕተት? መልስህን አብራራ።

ሁላችንም ከላይ የተጠቀሱትን ዓይነት አባባሎች ሰምተናል። የሐዋርያት ሥራን መጽሐፍ በምናነብበት ጊዜ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ከዛሬይቱ እንደምትለይ እንረዳለን። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ከተጻፈባቸው ምክንያቶች አንዱ ቤተ

ክርስቲያን ምን መምሰል እንዳለባት ፍጹማዊ ምሳሌ ለመስጠት ነው። ቤተ ክርስቲያን የመንፈስ ቅዱስ ኃይልና አገልግሎት የሚገለጥባት መሆን አለባት። ቤተ ክርስቲያን አንድነት የሚታይባትና ፍቅር የሚሰበክባት፣ በድፍረት የተሞላ ምስክርነት የሚሰጥባት፣ እንዲሁም ወንጌል ወዳልተሰበከበት አካባቢ የሚኬድባት፣ የቃሉ ትምህርትና ጸሎት የሚደረግባት

ስፍራ ልትሆን ይገባል። የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ከዛሬይቱ ያን ያህል የተለየች ነበረች? የጥንቷን ቤተ ክርስቲያን ታሪክ በምናጠናበት ጊዜ መከፋፈል የተለመደ ተግባር መሆኑን እንረዳለን። ዛሬ በቤተ ክርስቲያናችን የሚገኙ የሐሰት ትምህርቶች፣ ቅንዓት፣ ትዕቢት፣ ውሸት ያኔም ነበሩ። ስለ ጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ፍጹማዊ ምሳሌ እግዚአብሔርን ማመስገን ቢኖርብንም፣ ባለፉት ነገሮች ተወጥረን ስለ ዛሬይቱ ቤተ ክርስቲያን ተስፋ ልንቆርጥ አይገባም። ስብከት፣ ጸሎት፣ ምስክርነት፣ የተቸገሩ ወገኖችን መርዳት፣ የመንፈስ ቅዱስ መገኘትና፣ የእግዚአብሔር ኃይል መታየት እግዚአብሔር በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለመመልከት የፈለጋቸው ነገሮች ዛሬም የማይሞከሩ አይደሉም። ያጣነው ነገር ቢኖር እግዚአብሔርን የሚያስከብር ዓይነት ሕይወት ለመኖር አለመቻላችን ነው።

ከትምህርት 5 እስከ 16 ድረስ የአዲስ ኪዳንን የመጀመሪያ ዐቢይ ክፍል ስናጠና ቆይተናል። ይህም በምድር ላይ ክርስቶስ ያሳለፈውን ሕይወት የሚገልጹ ታሪኮች የተካተቱበት የወንጌላት ጥናት ነው። ዛሬ ቀጣዩን ዐቢይ የአዲስ ኪዳን ክፍል እናጠናለን። ይህም የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ነው። ይህ ክፍል እንደ ወንጌላት ሁሉ ታሪካዊ መጽሐፍ ነው። ክርስቶስ ካረገበት አንሥቶ ጳውሎስ በሮም እስከ ታሰረበት ጊዜ ድረስ ያለውን የቀድሞይቱን ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያወጋል። ይህም ከ30 ዓ.ም. እስከ 64 ዓ.ም. ድረስ ያለውን ዘመን ይሸፍናል። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ከወንጌላቱ ተከትሎ እንዲገባ የተደረገው የጥንቷን ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ስለሚቀጥል ነው። ነገር ግን የሐዋርያት ሥራ ለተለያዩ መልእክቶች እንደ ዳራ (background) ያገለግላል። የሐዋርያት ሥራ ብዙዎቹ የአዲስ ኪዳን መልእክቶች የተጻፉበትን ታሪካዊ ዘመን ይሸፍናል። መጽሐፉ ለመልእክቶቹ ታሪካዊ ዳራ በመሆን ያገለግላል። መልእክቶቹም ቀጣዩ የአዲስ ኪዳን ሥነ ጽሑፍ ዐቢይ ክፍል ሆነው ተመድበዋል።

2ኛ ጥያቄ፡- ስለ ሐዋርያት ሥራ ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት አንብብ። ስለ ደራሲው፣ መጽሐፉ ስለ ተጻፈበት ዘመን፣ መጽሐፉ ስለ ተጻፈበት ምክንያት ያገኘውን መረጃ ጠቅለል አድርገህ ጻፍ።

የሐዋርያት ሥራ ደራሲ

3ኛ ጥያቄ፡- የሐዋ. 1:1-2 እና ሉቃስ 1:1-4 አንብብ። ሀ) እነዚህ ሁለት መጻሕፍት የተጻፉት ለማን ነበር? ለ) በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ደራሲው ቀደም ሲል መጽሐፍ ለመጻፉ ምን መረጃ ይሰጣል? ያ መጽሐፍ ስለ ምን የሚናገር ነበር? ሐ) ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ግንዛቤህ፣ በሉቃስና በሐዋርያት ሥራ ታሪኮች መካከል ያለው ግንኙነት ምንድን ነው?

ከጥንት ጀምሮ የሐዋርያት ሥራ ከጳውሎስ ጋር አብሮ ያገለግል በነበረው ሉቃስ እንደ ተጻፈ ይታመናል። ዛሬም አብዛኞቹ ምሑራን የሉቃስ ወንጌልና የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ደራሲ አንድ ሰው እንደሆነ ይስማማሉ። ስለሆነም፣ የሉቃስ ወንጌልን የጻፈው ሉቃስ ከሆነ፣ የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍንም የጻፈው እርሱ ራሱ ነው ማለት ነው። አግኞቹ ምሑራን ሉቃስና የሐዋርያት ሥራ የአንድ ትልቅ መጽሐፍ ሁለት ክፍሎች እንደሆኑ

ያስባሉ። ክፍል አንድ የሆነው ሉቃስ ስለ ክርስቶስ ሕይወት ይተርካል። ክፍል ሁለት የሆነው የሐዋርያት ሥራ ክርስቶስ የመሠረታትን ቤተ ክርስቲያን እድገት ያብራራል። በ170 ዓ.ም. የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሉቃስ ወንጌልና የሐዋርያት ሥራ በሉቃስ መጻፋቸውን ገልጸዋል።

ከሐዋርያት ሥራ እንደምንመለከተው፣ ጸሐፊው የታሪኩ አካል ነው። ደራሲው፣ የድርጊቶቹ ተካፋይ መሆኑን ለማመልከት፣ «እኛ» እያለ ጽፎአል (የሐዋ. 16:10-16፤ 20:5-21:18፤ 27:1-28:16)። በሌሎች ስፍራዎች ደራሲው «እነርሱ» እያለ ጽፎአል። «እኛ» ከሚሉ ምንባቦች አንዱ በታሪኩ መጨረሻ አካባቢ በሮም የተከሰተውን ሁኔታ ይገልጻል። በዚህ ጊዜ ከጳውሎስ (ምናልባትም ከሮም) የተጻፉት አያሌ መልእክቶች የሉቃስን ሰላምታ ይጨምራሉ (ፊልሞን 23-24 እና ቆላ. 4:10-14 አንብብ)። ይህም ሉቃስ የሐዋርያት ሥራን ከሮም ጽፎታል የሚለውን አመለካከት ይበልጥ ያጽናል።

ስለ ሉቃስ መጽሐፍ ባጠናንበት ወቅት፣ ሉቃስ ታሪኮቹን በጥንቃቄ መርምሮ እንደ ጻፈ ተመልክተናል። ሁኔታው አመቺ በሚሆንበት ጊዜ፣ ከስተቶቹ ሲፈጸሙ የተመለከቱትን የዓይን ምስክሮች አነጋግሯል። ይህ ሳይቻል ሲቀር ደግሞ ተአማኒነት ካላቸው ሰዎች ጋር ቃለ ምልልስ አድርጓል። በዚህ ዓይነት የክርስቶስን ታሪክ ከልደቱ እስከ ዕርገቱ ድረስ ዘግቧል። ሉቃስ፣ ክርስቶስ እንዲያድግና ጠንካራ ሆኖ እንዲኖር ከተፈለገ፣ ስለ መሥራቹ ግልጽ ግንዛቤ ማግኘት እንደሚያስፈልግ ተረድቶ ነበር።

ሉቃስ የሐዋርያት ሥራን መጽሐፍ የጻፈው በዚሁ ተመሳሳይ መንገድ ነው። ቴዎፍሎስና ሌሎችም አሕዛብ ይህ «መንገድ» ወይም ክርስትና የተባለ አዲስ እንቅስቃሴ ከየት እንደ መጣ ለማወቅ ይፈልጉ ነበር። ስለሆነም፣ ሉቃስ የክርስትናን ታሪካዊ ዘገባ ሁለተኛ ክፍል ጻፈ። በዚህ ጽሑፍ ከ30 እስከ 64 ዓ.ም. አካባቢ የተፈጸሙትን ዐበይት ክስተቶች አስፍሯል። በእነዚህ ሁለት መጻሕፍት አማካይነት፣ ክርስትና እንዴት እንደተ ጀመረና በሮም መንግሥት ውስጥ እንዴት እንደ ተስፋፋ እንረዳለን።

ሉቃስ የጻፈው ለማን ነው?

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ የተጻፈው እንደ ሉቃስ ወንጌል ሁሉ ቴዎፍሎስ ለተባለ ሰው ነው። ምሑራን ቴዎፍሎስ ማን እንደሆነ አለማወቃቸውን ቀደም ብለን ተመልክተናል። አንዳንድ ምሑራን ይህ ስም በተምሳሌታዊ መልኩ ክርስቲያኖችን እንደሚያመለክት ቢናገሩም፣ ቴዎፍሎስ አንድ ሀብታምና የተማሪ ግሪካዊ ሳይሆን አይቀርም። ሉቃስ ቴዎፍሎስን ያውቀው ነበር። አንዳንዶች ሉቃስ ወደ ክርስቶስ ከመራው በኋላ፣ በመንፈሳዊ ሕይወቱ እንዲያድግ እየረዳው ሳይሆን አይቀርም ይላሉ። ከዚህ የበለጠ ትክክለኛ የሚመስለው አሳብ ቴዎፍሎስ ሉቃስን በገንዘብ የሚረዳው ሰው ነው፤ የጥንቷም ቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንዲጻፍና በሮም ግዛት ሁሉ እንዲስፋፋ የሚፈልግ ሰው ነው የሚለው ነው።

የሉቃስ ዋነኛ ዓላማ ግን ይህ «መንገድ» የተባለው አዲስ ሃይማኖት እንዴት ከገጠራቱ ፍልስጥኤም ወደ ሮም እንዳደገ ለክርስቲያኖችና ስለ ጉዳዩ

ለማወቅ ፍላጎት ላላቸው አሕዛብ ማብራራት ነበር። ምናልባት ሉቃስ ለንጉሡም፣ ክርስትና የሮምን መንግሥት እንደማይፈታተን ለመግለጽ የፈለገ ይመስላል። ክርስትና በይሁዲነት ላይ የተመሠረተ በመሆኑና እንደ ሄሮድስና ኢሳጦስ ያሉ የሮም ባለሥልጣናት ከክርስትና ምንም ክፋት ስላላዩ፣ የሮም መንግሥት ክርስቶስ አደገኛ ነው ብሎ በማሰብ ክርስቲያኖችን እንዳያሳድድ ነበር። እንደ ጳውሎስ ያሉትን ሰዎች ማበረታታት እንጂ ማሳደድ አይገባም ነበር።

ሉቃስ መጽሐፉን የጻፈበት ዘመንና ቦታ

4ኛ ጥያቄ፡- የሐዋርያት ሥራ 28:30 አንብብ። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ በተደመደመበት ወቅት ጳውሎስ የት ነበር?

የሐዋርያት ሥራን መጽሐፍ መጀመሪያ የጠቀሰው ጀስቲን ማርቲር የተባለ የቤተ ክርስቲያን መሪ ነው። ጊዜውም በ140 ዓ.ም. አካባቢ ነበር። ይህም መጽሐፍ ከዚህ ጊዜ ቀደም ብሎ እንደ ተጻፈ ያመለክታል። መጽሐፉ ከ80-130 ዓ.ም. ባሉት ጊዜያት እንደ ተጻፈ የሚናገሩ ምሑራን አሳብ ተቀባይነት ያለው አይመስልም። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ታሪክ የሚያበቃው በ64 ዓ.ም. አካባቢ ነው። ያኔ ጳውሎስ ገና ከሮም እስር ቤት አልተለቀቀም ነበር። ለመለቀቅ ግን እየተጠበበቀ ነበር። መጽሐፉ የተጻፈው ከዚህ ጊዜ በኋላ ቢሆን ኖሮ፣ ደራሲው ስለ ሮም መቃጠል፣ በዚያ ስለነበረው የክርስቲያኖች ሰደት፣ በ67 ዓ.ም. የተፈጸመውን የኢፕሮስና የጳውሎስ መገደል፣ በ70 ዓ.ም. የተካሄደውን የኢየሩሳሌምን መውደቅ ይጠቅስ ነበር። ስለሆነም፣ የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ጳውሎስ ከሮም እስር ቤት ለመለቀቅ በሚጠበቅበት ከ62-64 ባለው ጊዜ ተጽፎ ተጠናቅቋል ማለት ይቻላል።

የመጽሐፉ ጸሐፊ ሉቃስ እንደሆነና፣ መጽሐፉንም የጻፈው ጳውሎስ እስር ቤት በነበረባቸው ሁለት ዓመታት ውስጥ ነው የሚለው አሳባችን ትክክል ከሆነ፣ መጽሐፉ ሊጻፍ የቻለው በሮም ነው። ደራሲው በዚህ ጉዞ ከቂሳሪያ ወደ ሮም ከጳውሎስ ጋር አብሮ እንደ ነበረ፣ በእነዚህ ምንባቦች ውስጥ ራሱንም ጨምሮ «እኛ» እያለ ካቀረበው ጽሑፍ ለመረዳት ይቻላል።

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ርእስ

መጀመሪያ ሉቃስ ይህን መጽሐፍ ሊጽፍ «የሐዋርያት ሥራ» የሚል ርእስ የሰጠው አይመስልም። ርእሱ የተሰጠው ከጊዜ በኋላ ከሌሎች መጻሕፍት እንዲለይ ለማድረግ ታስቦ ነው። የሐዋርያት ሥራ በዋነኛነት የሚያተኩረው በጳውሎስና በኢፕሮስ ላይ ነው። ሌሎች ሐዋርያት ብዙም ስላልተጠቀሱ፣ በዚህ ጊዜ ምን እንዳደረጉ አይታወቅም። ስለሆነም፣ አንዳንድ ምሑራን «የሐዋርያት ሥራ» ለመጽሐፉ ተስማሚ ርእስ አይደለም ይላሉ። ምናልባትም ሉቃስ ሌሎች ሐዋርያት ለሠሩት ሥራ ኢፕሮስንና ጳውሎስን ምሳሌ አድርጎ እየተጠቀመ ይሆናል። ስለሆነም፣ መጽሐፉ እግዚአብሔር ወንጌሉን ለማስፋፋት ሌሎች ሐዋርያትን ሁሉ እንዴት እንደ ተጠቀሙ ያሳያል። ሐዋርያት ሁሉ እስከሞቱበት ጊዜ ድረስ በኢየሩሳሌም እንዳልኖሩ የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያስረዳል። አንዳንዶች እስከ ምሥራቅ እስያ ድረስ

ሲሄዱ፣ ሌሎች ከግብጽ በስተ ደቡብና ከዚያም አልፈው ተጉዘዋል። ወደ ሰሜን ሩሲያ የሄዱም ነበሩ። አንዳንዶች የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያት አማካይነት ባከናወናቸው ተግባራት ላይ ስለሚያተኩር፣ «የመንፈስ ቅዱስ» ሥራ ሊባል ይገባል ይላሉ።

የሐዋርያት ሥራ ዓላማ

1. የሐዋርያት ሥራ ዋነኛ ዓላማ በሉቃስ የተጀመረውን ታሪክ መቀጠል ነው። ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ 1:1 ላይ እንደሚለው የመጀመሪያ መጽሐፉ ኢየሱስ «ያደርገውና ያስተምረው ዘንድ ስለ ጀመረው» ነገር እንደሚያወሳ ገልጾአል። ይህ መጽሐፍ የክርስትናን ሥራ አጀማመር ያስረዳል። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ደግሞ በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን መሪዎችና በመንፈስ ቅዱስ የክርስቶስ ሥራና ትምህርት እንዴት እንደ ቀጠለ ያስረዳል። ሉቃስ ትንሿ ቤተ ክርስቲያን በፍጥነት አድጋ በአጭር ጊዜ ውስጥ በሮም ግዛት ከነበሩት ዐበይት ሃይማኖቶች አንዱ ልትሆን የበቃችበትን ሁኔታ ያብራራል። ብዙ ምሑራን በሐዋርያት ሥራ 1:4 ላይ ለቴዎፍሎስ «የተማርኸውን ነገር ታውቅ ዘንድ» ተብሎ የተገለጸው አሳብ የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ዓላማ ሊሆን እንደሚችል ይናገራሉ። እንዲሁም ሉቃስ የአጻጻፍ ስልቱና የዓይን ምስክሮች ጥንቅሩ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ያሉትን መረጃዎች እንዴት በጥንቃቄ እንደ መረጠ ያሳያሉ ይላሉ።

5ኛ ጥያቄ፡- የሐዋ. 1:8 አንብቦህ በቃልህ አጥና። ሀ) ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጠው አገልግሎት ምንድን ነው? ለ) በዚህ ትእዛዝ ውስጥ የተጠቀሱት አካባቢዎች የትኞቹ ናቸው? በመጽሐፉ የመጨረሻ ገጽ ላይ ያለውን ካርታ ተመልከት።

2. ወንጌሉ እንዴት ከኢየሩሳሌም እንደ ጀመረና ከዚያም ወደ ሰማርያና እስከ ምድር ዳርቻ ሁሉ እንዴት እንደ ተስፋፋ ለማብራራት፣ የጴጥሮስንና የጳውሎስን ታሪኮች በመጠቀም፣ ሉቃስ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን እንዴት ከክርስቶስ የሰጣትን ትእዛዝ መፈጸም እንደ ጀመረች ያሳያል።

3. ከአይሁዶችና ሮማውያን ክርስትናን ለመከላከል፡- ሉቃስ የጴጥሮስንና ጳውሎስን ስብከቶች በመጠቀም ክርስትና አዲስ ሃይማኖት ሳይሆን እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን የተነበያቸው ዓላማዎች ፍጻሜ እንደሆነ አመልክቷል። ስለሆነም፣ አይሁዶች ክርስትና የተስፋዎቻቸውና የሕልዎቻቸው ፍጻሜ እንደሆነ አምነው መቀበል ያስፈልጋቸው ነበር።

ሉቃስ ክርስትና ከይሁዲነት መምጣቱን ለሮማውያንም ያብራራላቸዋል። ይህ ሮምን ለመገልበጥ የተደረገ የፖለቲካ ንቅናቄ ሳይሆን፣ የሰዎችን ልብ ለመለወጥ የሚሻ ሃይማኖታዊ እንቅስቃሴ እንደሆነ ያብራራላቸዋል። ብጥብጥን የሚቀስቅሱት ክርስቲያኖች ሳይሆኑ፣ ክርስቲያኖችን ለማሳደድ የሚጥሩት አይሁዶች ነበሩ። በዚህ ወቅት በሮም እስር ቤት ውስጥ የነበረው ጳውሎስም ቢሆን የሮምን መንግሥት የሚያስጋ ሰው አልነበረም። ምንም በደል አለመፈጸሙን የሮም ገዢ ሳይቀር መስከሮለታል (የሐዋ. 26:31-32)። ስለሆነም፣ ጳውሎስን መፍታትና ክርስቲያኖችን ከማሳደድ መቆጠብ ተገቢ እንደሆነ ሉቃስ በመጽሐፉ ያሳስባል።

4. ክርስቶስ በዘመናት ሁሉ ከሚኖሩት አብያተ ክርስቲያናት ምን እንደሚፈልግ የሚያሳይ ምሳሌ ለመስጠት፡- በአንድ በኩል፤ ሉቃስ ስለ ጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ብዙ ዝርዝር ጉዳዮችን አይሰጠንም። ስለ እምነት መግለጫቸው፤ የጋብቻ ሥርዓቶቻቸው፤ የእሑድ አምልኮአቸው፤ በጥምቀት ወይም በጌታ እራት ጊዜ ስለሚደግጡት ቃላት፤ ስለ ቀብር ሥርዓቶቻቸው፤ መሪዎች ስለሚመረጡበትና ቤተ ክርስቲያንም ስለምትደራጀበት መንገዶች የምናውቀው ነገር የለም። ይህም በየትኛውም ዘመንና ስፍራ የሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት ራሳቸውን ለማደራጀትና አገልግሎታቸውን ለማካሄድ ብዙ ነጻነት እንዳላቸው ያሳያል። ይህም ሆኖ፤ ሉቃስ በየትኛውም ዘመን የሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት በምሳሌነት ሊከተሉአቸው የሚገቡ ነገሮችን ዝርዝሯል።

ሀ. እርስ በርስ መደጋገፍና ድሆችን መርዳት እንደሚያስፈልግ ጠቅሷል።

ለ. የመንፈስ ቅዱስ ኃይል የሚገለጠው በተለወጠ ሕይወትና በተአምራት መሆኑን አስረድቷል።

ሐ. ሰዎች እንደ እግዚአብሔር ልጆች እንደት መኖር እንዳለባቸውና የእግዚአብሔርንም ቃል ለተከታዩ የማስተላለፍ አደራ እንዳለባቸው ጠቅሷል።

መ. ለቤተ ክርስቲያን ሥራ፤ የኃይል ምንጭ፤ ጸሎት መሆኑን ተናግሯል።

ሠ. የምስክርነት አስፈላጊነት፡- ይህም ሁሉም ክርስቲያኖች ብቻ ሳይሆኑ፤ እንደ ወንጌላውያንና የወንጌላ ልዑካን ያሉ የሙሉ ጊዜ አገልግሎቶች ምእመናን ሊደርሱ ወደማይችሉባቸው ስፍራዎች ወንጌሉን ማስራጨት እንደሚገባቸው ያመለክታል።

ረ. በክርስቲያኖች መካከል የጠበቀ ኅብረት ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን ጠቅሷል።

ሰ. ሰደት የክርስቲያኖችና የቤተ ክርስቲያን ሕይወት አካል መሆኑን ገልጾአል።

ሸ. «የጌታን እራት» ሥርዓት መፈጸም የአምልኮ ዋናው ነገር አድርጎ አቅርቦታል።

ቀ. በመንፈስ ቅዱስ የተሞሉ መሪዎች አስፈላጊ እንደሆኑ ጠቅሷል። ከእነዚህም መካከል አንዳንዶቹ የቤተ ክርስቲያንን መንፈሳዊ አገልግሎትን ሲመሩ፤ ሌሎች ደግሞ ምንም የሌላቸውን ወገኖች ሥጋዊ ፍላጎት ያሟሉ እንደነበረ ጽፎአል።

6ኛ ጥያቄ፡- አንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ጠንካራ ሆና ለመገኘት፤ እነዚህን ነገሮች ሁሉ ማሟላት ያለባት ለምንድን ነው?

5. የቤተ ክርስቲያንን የዕድገት ሂደት ለማሳየት፡- ከአይሁዶችና ከአሕዛብ ከሚሰነዘርባት ሰደት ባሻገር፤ የቤተ ክርስቲያንን ዕድገት የሚገታ ኃይል የለም። ቤተ ክርስቲያንን እግዚአብሔር በክርስቶስ አማካይነት መሥርቷታል።

የክርስቶስ ሥልጣንና ኃይል ለቤተ ክርስቲያን ተሰጥተዋል (የሐዋ. 1:8)። መንፈስ ቅዱስ በቤተ ክርስቲያን ውስጥና በቤተ ክርስቲያን አማካይነት ለመሥራት ራሱን ሰጥቷል። ስለሆነም «የገሃነም ደጆች» ወይም የሮም መንግሥት እንኳ ሊያሸንፉአት አይችሉም።

7ኛ ጥያቄ፡- ከመንፈስ ቅዱስ መገኘት የተነሣ፣ የቤተ ክርስቲያን ኃይል በኢትዮጵያ ውስጥ ሲገለጥ ያየኸው እንዴት ነው?

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ልዩ ገጽታዎች

1. ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ የኢፕሮስና የጳውሎስ ስብከቶች አንድ አምስተኛውን ወይም ሃያ በመቶውን እጅ ይሸፍናሉ። በእነርሱ አማካይነት ስለ ጥንቷ ቤተ ክርስቲያን አስተምህሮና እምነት ጥሩ ማብራሪያዎችን አቅርቧል። በእነዚህ ስብከቶች አማካይነት አይሁዶችና አሕዛብ ክርስቶስ ለምን የተስፋቸው መልስ እንደሆነ ያውቁ ነበር።

2. እንደ ወንጌላቱ ሁሉ የሐዋርያት ሥራም በጥንቃቄ የተመረጡ ታሪኮችን ይዟል። ይህ ግን ዐቢይ የትርጓሜ/ የአፈታት ጥያቄ እንድናነሳ ያደርጋል። በመጽሐፍ ቅዱሳዊ ታሪክ፣ በመንፈስ ቅዱስ እየተመራ የሚጽፈው ሰው የተፈጸመውን ነገር «እየገለጸ» ነው ወይስ ነገሮች እንደዚያ መሆን እንዳለባቸው «እያሳየ» ነው? ለምሳሌ፡ ክርስቶስ ምራቁን በጭቃ ለውሶ በመቀባት የሰውዬውን ዓይን ሲፈውስ፣ ይህ ክርስቶስ ካደረጋቸው ፈውሶች አንዱን ለመግለጽ የተጻፈ ነው ወይስ መንፈስ ቅዱስ ለዓይኑ ለውሮች ለመጸለይ ስንፈልግ በምራቅ የተለወሰ ጭቃ መጠቀም እንዳለብን እያሳየን ነው? ስለ ሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ያለን ግንዛቤ፣ መጽሐፉ በወቅቱ የተፈጸሙ ድርጊቶችን እየገለጸ ነው ወይም ዛሬም ቢሆን በመጽሐፉ ውስጥ የተገለጹት ነገሮች በሙሉ በእኛም ዘመን መፈጸም አለባቸው በሚለው አሳብ ላይ የተመሠረተ ነው። ለምሳሌ፡- በሐዋርያት ሥራ 2 ላይ መንፈስ ቅዱስ እያንዳንዱ ሰው በመንፈስ ቅዱስ በሚሞላበት ጊዜ ነፋስ፣ እሳትና ልሳናት ይወርድበታል በማለት እያስተማረ ነው? ወይስ በዚያን ጊዜ የተደረገውን ልዩ ነገር መንፈስ ቅዱስ እየተረከ ነው? አንዳንድ ካሪከማቲክ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስ በልሳናት የተገለጸባቸው ምንባቦች ዛሬ መንፈስ ቅዱስ እንዴት ወደ ክርስቲያኖች እንደሚመጣ ያሳያሉ ይላሉ። የሐዋርያት ሥራ ዛሬም ይህ መሆን እንዳለበት እየነገረን ነው ይላሉ። ካሪከማቲክ ያልሆኑ ክርስቲያኖች ግን የሐዋርያት ሥራ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት ስለ ተከናወኑት ነገሮች የሚገልጽ ነው ይላሉ። በመሆኑም፣ አንድ ሰው ደኅንነቱን ካገኘ በኋላ በልሳን በመናገር የሚገለጽ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ እንደሚቀበል አድርገን ማሰብ የለብንም ባይ ናቸው። የሐናንያና ሰጴራ ታሪክ ዛሬም እግዚአብሔር ሌቦችን ወዲያውኑ እንደሚገድል የሚያስተምሩ አይደሉም። የጥንት ክርስቲያኖች ንብረታቸውን ሸጠው በአንድነት ማድረጋቸው፣ እኛም ልክ እንደ እነርሱ እንድናደርግ የሚያስተምረን አይደለም ይላሉ።

8ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ታሪኮች አንብብ። የሐዋ. 2:45፤ 5:19፤ 9:11-18፤ 10:1-8፤ 16:26። መንፈስ ቅዱስ ዛሬም ተመሳሳይ ነገር እንደሚፈጽም መጠበቅ እንዳለብን

የሚያስተምረን፣ ከእነዚህ ጥቅሶች የትኞቹ ይመስሉሃል? መንፈስ ቅዱስ ያለፈውን ታሪክ ብቻ የገለጸው በየትኞቹ ጥቅሶች ይመስላል?

እውነት ያለችው በሁለቱ አጽናፍ መካከል ይመስላል። የዚህ ጥናት መምሪያ ጸሐፊ፣ የሐዋርያት ሥራ የተፈጸሙ ድርጊቶችን ገላጭ መጽሐፍ አድርጎ ነው የሚመለከተው። በመሆኑም፣ መንፈስ ቅዱስ መጽሐፉ ውስጥ የተፈጸሙትን ድርጊቶች በሙሉ መቅዳት እንዳለብን አያስተምርም። እንደ ጳውሎስ እየተጓዝን ሳለ ኢየሱስን በራእይ ልናይ የምድር መንቀጥቀጥ ተከስቶ በመልአኩ አማካይነት የእስር ቤቱ በር ሲከፈት ልናይ ወይም ቁሳዊ ሀብቶቻችንን ሁሉ መስጠት አያስፈልገንም። እነዚህ ነገሮች እግዚአብሔር በዚያን ጊዜ በተለየ መንገዱ መሥራቱን ያመለክታሉ። በሌላ በኩል፣ መንፈስ ቅዱስ እነዚህን ታሪኮች ተጠቅም ነገሮችን እያብራራልን ነው። መንፈስ ቅዱስ ያን ጊዜ ሰዎችን ስለ ኃጢአታቸው በመውቀስና በመፈወስ፣ በኃይል እንደ ሠራ ሁሉ፣ ዛሬም ይህንኑ ያደርጋል። በተለይ ወንጌል ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ አንድ አካባቢ በሚገባበት ጊዜ ምንም እንኳ የጥንት ክርስቲያኖች ያላቸውን ሁሉ ሸጠው ድሆችን እንደ ረዱ ሁሉ እኛም ልክ እንደዚህ ማድረግ ባይኖርብንም፣ እንደ ቀድሞዎቹ ሁሉ እኛም ድሆችን በሚያስፈልጋቸው የመርዳትና የመደገፍ መንፈስ ሊኖረን ይገባል። በስደት ጊዜም እግዚአብሔር አንዳንድ ጊዜ በተለየ መንገድ ሊያድነን ይችላል። ስለሆነም፣ ቀደም ሲል የተፈጸሙት ታሪኮች ዛሬ እግዚአብሔር እንዴት እንደሚሠራ ትምህርቶችን ይሰጡናል። በ1ኛ ቆሮ. 10፡6 እና 11 ላይ ጳውሎስ የብሉይ ኪዳን ታሪኮች እንደ ምሳሌ የተሰጡን መሆናቸውን ተናግሯል። ይህን ሲል ጳውሎስ ለ40 ዓመታት በምድረ በዳ መቅበዝበዝ እንዳለብን ማመልከቱ አይደለም። ነገር ግን በእነዚያ ታሪኮች ውስጥ ከታዩት መልካምና ከቶ ምሳሌዎች እግዚአብሔር ዛሬ እንዴት እንደሚሠራ እንረዳለን። ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የተፈጸሙትን ድርጊቶች እየገለጸ ሳለ እኛም በዚያው ዐይነት መኖር እንዳለብን የተናገረበት ጊዜ አለ። ለምሳሌ፣ ሉቃስ እንደ ገለጸው ጴጥሮስ ክርስቶስ ብቸኛ የደኅንነት መንገድ መሆኑን ለአይሁዶች እንደ ተናገረ ሁሉ (የሐዋ. 4፡12)፣ ዛሬም ክርስቶስ ብቸኛ የደኅንነት መንገድ ነው።

የሐዋርያት ሥራን ለመተርጎም መገንዘብ ያለብን ሌላም ነገር አለ። ደርግ ወድቆ የኢሕአዲግ መንግሥት ሥልጣን በያዘበት ጊዜ፣ የሕገ መንግሥት ለውጥና የሽግግር ጊዜ እንዳስፈለገ ሁሉ፣ የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ የሽግግርን ጊዜ ያመለክታል። አሮጌው የብሉይ ኪዳን ዘመን በአዲሱ ኪዳን ዘመን በመተካት ላይ ነበር። ስለሆነም፣ በዚህ ጊዜ አንዳንድ ለውጦችን መጠበቅ አለብን። ሐዋርያት በቤተ መቅደስና ምክራቦች ውስጥ በማምለክ ላይ ነበሩ። በኋላ ግን ቤተ ክርስቲያን አሕዛብን በመጨመር እየተስፋፋች ስትሄድ ይህ ሁኔታ ተቀይሯል። በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ከሕይወታችን ጋር ልናዛምዳቸው የሚገቡን አያሌ እውነቶች አሉ። ነገር ግን ሉቃስ የተፈጸመውን ታሪክ መግለጽ ብቻ ሳይሆን፣ እኛም ይህንኑ ማድረግ እንዳለብን እየነገረን መሆኑን ለማረጋገጥ በተለያዩ መልእክቶች ውስጥ የቀረበውን ትምህርት መመልከት አለብን። መልእክቶች በባሕርያቸው ክርስቲያኖች ምን ማመንና እንዴት መኖር እንዳለባቸው ያብራራሉ። በዚህም

በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የምናነበውን አሳብ ተረድተን ተግባራዊ እንድናደርግ ይረዱናል።

3. የሐዋርያት ሥራ በመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ላይ ያተኩራል። መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ከ50 ጊዜ በላይ ተጠቅሷል። ይህም በየትኞቹም የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ ከምናገኘው የበለጠ ነው። የሐዋርያት ሥራን መጽሐፍ በጥንቃቄ በምናጠናበት ጊዜ፣ መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔር ኃይል፣ የ«ኢየሱስ ብቻ» ተከታዮች እንደሚሉት የእግዚአብሔር አብ ወይም ወልድ ሌላ ስም እንዳልሆነ እንረዳለን። መንፈስ ቅዱስ ፍጹም አምላክ ሲሆን፣ ነገር ግን ከእግዚአብሔር አብ ወይም ከክርስቶስ ተለይቶ የራሱ አካልና ህልውና አለው።

4. እንደ መጀመሪያው መጽሐፍ ሁሉ ሉቃስ በጸሎት ላይ ያተኩራል። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ እያንዳንዱ መጽሐፍ ማለት ይቻላል፣ እግዚአብሔር ጸሎትን እንዴት እንደ ተጠቀመ ይገልጻል። ሉቃስ ስለ ጸሎት ለክርስቲያኖች ለማስተማር ከፈለጋቸው ነገሮች አንዱ፣ ለሕይወታችንና ለእግዚአብሔር ለምናከናውነው ተግባር ሁሉ መሠረት ነው።

5. ሉቃስ ስለ ክርስቶስ መመስከር አስፈላጊ መሆኑንም አሳይቷል። ጸሎት ከእግዚአብሔር ጋር ለምናደርገው ኅብረት መሠረት እንደሆነ ሁሉ፣ ምስክርነት ለሌሎች እምነታችንን የምናሳውቅበት መንገድ መሆን አለበት። ምስክርነት የሙሉ ጊዜ አገልጋዮች ተግባር ብቻ ሳይሆን፣ የክርስቶስ ተከታዮች ሁሉ ተግባር ነው። ስደት ቢያስከትልም በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ መመስከር አለባቸው። ሉቃስ እያንዳንዱ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን በራሷ ፍላጎቶችና ማኅበረሰብ ላይ ብቻ እንደምታተኩር ገልጾአል። እግዚአብሔር ወደ ሌሎች አካባቢዎች ወጥተው ይመሰክሩ ዘንድ በጥንት ክርስቲያኖች ላይ ስደት እንዲደርስ እንዴት እንዳደረገ ገልጾልናል። ስደቱ በሰማርያና አንጾኪያ እንዲመሰክሩ አስችሏቸዋል (የሐዋ. 8:1-6)።

6. የሐዋርያት ሥራ የተአምራት መጽሐፍ ነው። ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱ ከእርሱ የበለጡ ተአምራት እንደሚያደርጉ ቀድሞ ገልጾ ነበር (ዮሐ. 14:12)። በእርግጥም ሐዋርያቱ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት፣ በተለይም ጴጥሮስና ጳውሎስ ብዙ አስደናቂ ተአምራትን አድርገዋል። ተአምራቱ የሚመሰክሩት ወንጌል ከእግዚአብሔር የመጣ መሆኑን ነው። ምንም እንኳን በዚያን ጊዜ ተአምራት በመፈጸም ላይ የነበሩ ቢሆንም፣ ፈውስን ወይም ተአምራትን እንደ ዋንኛ አገልግሎቱ የተመለከተ ሐዋርያ አልነበረም። ዛሬ ከሚታየው ሁኔታ በተቃራኒ፣ «የፈውስ አገልጋዮች» ተብለው አይጠሩም ነበር። የፈውስ አገልግሎታቸው በቀዳሚነት በቤተ ክርስቲያን ላይ እንደ ተመሠረተ የሚያሳይ መረጃም አናገኝም። ይህ በይበልጥ ለማያምኑ ሰዎች የሚያበረክቱት አገልግሎት ነበር። ዛሬ በብዙ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ የሚዘወተሩ ዓይነት የፈውስ አገልግሎቶች አልነበሩም። በዚህ ዘመን በየአብያተ ክርስቲያናቱ ለሚደረጉት ልምዶች የሐዋርያት ሥራን ወይም አዲስ ኪዳንን እንደ ማስረጃ መጥቀስ አንችልም።

7. መልእክቶችን በተሻለ ሁኔታ ለመረዳት የሐዋርያት ሥራን ማጥናት አለብን። የሐዋርያት ሥራ፣ ወንጌል ወደ ተለያዩ ስፍራዎች እንዴት እንደ ደረሰና የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ያጋጠሟትን ችግሮች ያብራራል።

8. ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ አንድ አራተኛው ወይም ሃያ አምስት በመቶ የሚሆነው በጳውሎስ መታሰር፣ መመርመርና መከላከያ መስጠት ላይ ያተኩራል (የሐዋ. 22-28)። ምሑራን ሉቃስ በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይፈጸሙ የነበሩትን አያሌ ነገሮች ማብራራት ሲችል፣ ለምን ይህን ያህል በጳውሎስ ሕይወት ላይ እንዳተኮረ ግራ ይጋባሉ። ለዚህ አንደኛው ምክንያት ሉቃስ ክርስትና ሕጋዊ ሃይማኖት መሆን አለበት ከሚል አሳብ ያመነጫው ሊሆን ይችላል። አብዛኛው ሃይማኖት ብዙውን ጊዜ የፖለቲካ ዐመፅ ምንጭ ተደርጎ ስለሚቆጠር ሮም በሃይማኖት ላይ ከፍተኛ ቁጥጥር ታደርግ ነበር። ሕጋዊነት የነበራቸው ሃይማኖቶች ጥቂቶች ነበሩ። ሉቃስ ከክርስትና ተከታዮች ጋር ለመገናኘት ዕድል ያገኙ የሮም ባለሥልጣናት ሁሉ እምነቱ እንዲቀጥል መፍቀዳቸውን ያሳያል። ሌሎች ምሑራን ሉቃስና ጳውሎስ በሚመረመርበት ችሎት ፊት ጳውሎስም ሆነ ክርስትና ከዐመፅ የነጹ መሆናቸውን የሚያሳይ ሰነድ እያዘጋጀ ነበረ ይላሉ።

የሐዋርያት ሥራ አወቃቀር

1. የሐዋርያት ሥራ አወቃቀር ከመልከዐ ምድር አቀማመጥ አንጻር።

9ኛ ጥያቄ፡- የሐዋርያት ሥራ 1፡8 አንብብና፣ ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱ ወንጌሉን ወደ አራት የተለያዩ መልከዐ ምድራዊ ስፍራዎች እንዲወስዱ ያዘዛቸውን ዘርዘር።

ክርስቶስ ወደ ሰማይ ከመመለሱ በፊት፣ ስለ እርሱ ሲመሰክሩ ወንጌሉን ወደ ኢየሩሳሌም፣ ይሁዳ፣ ሰማርያና ወደ ሌሎች የዓለም ክፍሎች እንዲያደርሱ ገልጾላቸዋል። ሉቃስ እነዚህን ክፍፍሎች ከመጽሐፉ ጋር አድርጎ ይጠቀማል። የሐዋርያት ሥራን አስተዋጽኦ ለማዘጋጀት አንዱ መንገድ እነዚህን መልከዐ ምድራዊ ክፍፍሎች መከተል ነው።

ሀ. ወንጌሉ ኢየሩሳሌም ደረሰ (የሐዋ. 1፡1-8፡3)

ለ. ወንጌሉ ሰማርያና ይሁዳ ደረሰ (የሐዋ. 8፡14-11፡8)

ሐ. ወንጌሉ ወደ ምድር ዳርቻ ደረሰ (የሐዋ. 11፡9-28፡31)። (ሮም የዓለም ማዕከልና የሮም ግዛት ዐፄ መዲና ስለነበረች፣ ሉቃስ ወንጌሉ እንዴት ወደ ሮም እንደ ተሰራጫ በአጽንኦት ገልጾአል። ሉቃስ ወንጌሉ በምሥራቅ ወደ ሕንድ፣ በደቡብ ወደ አፍሪካ ወይም በሰሜን ወደ ሩሲያ መስፋፋቱን አልጠቀሰም።)

2. የሐዋርያት ሥራ አወቃቀር ከአገልጋዮቹ አንጻር።

ሌላው ሉቃስ ታሪኩን ያዋቀረበት መንገድ እግዚአብሔር ዋነኛ መሣሪያ አድርጎ የተጠቀመባቸውን አገልጋዮች በመከተል ነው።

ሀ. ጴጥሮስ፣ የአይሁድ ሐዋርያ (የሐዋ. 1-5)

ለ. እስጢፋኖስ፥ የመጀመሪያው ሰማዕት (የሐዋ. 6-7)

ሐ. ሌሎች ቁልፍ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች በኢየሩሳሌምና አንጾኪያ (የሐዋ. 6-12)

መ. ዳውሎስ፥ የአሕዛብ ሐዋርያ (የሐዋ. 13-28)

10ኛ ጥያቄ፦ የሐዋርያት ሥራን ዐበይት አስተምህሮዎች ለመመልከት የሚከተለውን አስተዋጽኦ አጥና።

የሐዋርያት ሥራ አስተዋጽኦ

1. በኢየሩሳሌም የደቀ መዛሙርት ምስክርነት (የሐዋ. 1-7)

ሀ. መግቢያ፥ ክርስቶስ ተከታዮቹ ምስክሮቹ እንዲሆኑ ካዘዘ በኋላ ወደ ሰማይ ዐረገ (የሐዋ. 1:1-11)

ለ. ማትያስ 12ኛ ደቀ መዝሙር ሆኖ የአስቆሮቱ ይሁዳን ተካ (የሐዋ. 1:12-26)

ሐ. የቤተ ክርስቲያን ልደት፦ በበዓለ ንምላ ቀን የመንፈስ ቅዱስ መውረድ (የሐዋ. 2)

መ. በሐዋርያትና በአይሁድ ሃይማኖት መሪዎች መካከል የተካሄደው የመጀመሪያው ፍጥጫ (የሐዋ. 3:1-4:35)

ሠ. ሐናንያና ሰጺራ፦ እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን ስለ ንጽሕና አስተማረ (የሐዋ. 4:36-5:16)።

ረ. በሐዋርያትና በአይሁድ ሃይማኖት መሪዎች መካከል የተደረገ ሁለተኛው ፍጥጫ (የሐዋ. 5:17-42)

ሰ. የሰባቱ ዲያቆስ መመረጥ (የሐዋ. 6:1-7)

ሸ. እስጢፋኖስ፥ የመጀመሪያው የቤተ ክርስቲያን ሰማዕት (የሐዋ. 6:8-7:60)

2. የክርስቶስ ተከታዮች ምስክርነት በይሁዳና ሰማርያ (የሐዋ. 8-12)።

ሀ. ፊልጶስ በሰማርያና ለኢትዮጵያዊው ጃንደረባ የሰጠው አገልግሎት (የሐዋ. 8)

ለ. የአሕዛብ ሐዋርያ የሆነው የዳውሎስ መለወጥ (የሐዋ. 9:1-31)

ሐ. የኢፕሮስ አገልግሎት በይሁዳ (የሐዋ. 9:32-11:18)

መ. በአንጾኪያ የአሕዛብ ቤተ ክርስቲያን መጀመር (የሐዋ. 11:19-30)

ሠ. የኢፕሮስ ከእስራትና ሞት ነፃ መውጣት (የሐዋ. 11:19-30)

3. ምስክርነቱ እስከ ዓለም ዳርቻ መድረሱ (የሐዋ. 13-28)

ሀ. የዳውሎስ የመጀመሪያው ሚሲዮኖዊ ጉዞ (የሐዋ. 13:1-14:28)

ለ. የኢየሩሳሌሙ ጉባኤ (የሐዋ. 15:1-35)

ሐ. የጳውሎስ ሁለተኛው የወንጌል ተልዕኮ ጉዞ (የሐዋ. 15:36-18:22)

መ. የጳውሎስ ሦስተኛው የወንጌል ተልዕኮ ጉዞ (የሐዋ. 18:23-21:15)

ሠ. የጳውሎስ በኢየሩሳሌም መያዝና በቂሣርያ መታሰር (የሐዋ. 21:15-26:32)

ረ. የጳውሎስ ጉዞ ወደ ሮም (የሐዋ. 27:1-28:10)

ሰ. የጳውሎስ አገልግሎት በሮም (የሐዋ. 28:11-31)

የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ድርጊት በጊዜ ቅደም ተከተል

11ኛ ጥያቄ፡- በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ስለተፈጸሙት ዐበይት ድርጊቶች የሚያሳየውን ሠንጠረዥ ቀጥለህ አጥና። ከዚህ በፊት ያላስተዋልሃቸውና አሁን ያየሃቸው አንዳንድ ነገሮች ምንድን ናቸው?

በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተፈጸሙት ድርጊቶች መቼ እንደ ተፈጸሙ ለመናገር ለምሳሌ፡ አዳጋች ነው። ለምሳሌ፡ አንዳንዶች ክርስቶስ በ30 ዓ.ም. እንደ ሞተ ሲናገሩ፤ ሌሎች ጊዜውን ወደ 33 ዓ.ም ከፍ ያደርጉታል። ከዚህ የሚከተለው ሠንጠረዥ ምሳሌውን ስለ ጥንቷ ቤተ ክርስቲያን የሚሰጧቸውን ሁለቱንም አማራጮች ያሳያል።

ክስተት	ዓ.ም.		ዓ.ም.
በበዓለ ጎምሳ የመንፈስ ቅዱስ መምጣት	30		33
የእስጢፋኖስ በድንጋይ መወገር	32/33		35
የጳውሎስ መለወጥ	33/34		35
የጳውሎስ ያልታወቀ የአገልግሎት ዘመን	35-43		36-41
የጳውሎስ አገልግሎት በአንጾኪያ	43		41
የያዕቆብ መሠዋት	44		44
የጳውሎስ የመጀመሪያው የወንጌል ተልዕኮ ጉዞ	47/48		48-49
የኢፕሮስ ወደ አንጾኪያ መሄድ	48/49		49
የኢየሩሳሌም ጉባኤ	49		49
የገላትያ መልእክት መጻፍ	48/49		49
የጳውሎስ ሁለተኛው የወንጌል ተልዕኮ ጉዞ	49-51		50-52
የ1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ መጻፍ	50/51		51
የጳውሎስ ሦስተኛው የወንጌል	52-56		53-52

ተልዕኮ ጉዞ			
የ1ኛና 2ኛ ቅርንታስ መጻፍ	54/55		53+56
የሮሜ መጻፍ	55		56-57
የአውሎስ መያዝ	56		57
አውሎስ በፊልክስና ድሩሲላ ፊት	57		57
የአውሎስ በፊስጦስ ፊት መቅረብ	58/59		59
የአውሎስ በአግሪኦ ፊት መቅረብ	59		59
የአውሎስ ወደ ሮም መጓዝ	59/60		59-60
የአውሎስ የመጀመሪያ እስራት በሮም	60-62		60-62
አውሎስ ፊልሞናን፣ ቶላስያስን፣ ኤፌሶንንና ፊልቴስዩስን እንደ ጻፈ	60/61		60-61
የአውሎስ መለቀቅና ወደ ስፔይንና ወደ ሌሎች ስፍራዎች መሄድ	62		64-66
የክርስቶስ ወንድም የሆነው ያዕቆብ በኢየሩሳሌም መሠዋት	62		62
የኢፕሮስ ለአገልግሎት ወደ ሮም መሄድ	62		62
የአውሎስ ወደ መቄዶንያ መሄድ	62		62-63
አውሎስ 1ኛ ጢዋቴዎስን እንደ ጻፈ	62		62
ኢፕሮስ 1ኛ ኢፕሮስን እንደ ጻፈ	63		63
አውሎስ ወደ ቀርጤስ እንደ ሄደ	62		66
አውሎስ ቲቶን እንደ ጻፈ	62		66
አውሎስ ታስሮ ወደ ሮም ተወሰደ	63/64		67
2ኛ ጢዋቴዎስ እንደ ተጻፈ	63/64		67
2ኛ ኢፕሮስ እንደ ተጻፈ	63/64		64
ኢፕሮስ እንደ ተሠዋ (በግዕዝ እንደሆነ)	64		64
አውሎስ እንደ ተሠዋ (በግዕዝ እንደሆነ)	64		68
ኢየሩሳሌም እንደ ተደመሰሰች	70		70
የዮሐንስ መልእክቶችና ራእይ እንደ ተጻፉ	85-95		85-95

ሁለተኛ ቀን

የሐዋርያት ሥራ 1-2

ከበደና ሲላይ የአንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ናቸው። ቤተ ክርስቲያናቸው የምትገኘው ሙስሊሞችና እርቶዶክሶች በብዛት በሚገኙበት አነስተኛ ከተማ ውስጥ ነበር። ወንጌል ወደዚያች ከተማ የመጣው ከ40 ዓመታት በፊት ሲሆን፤ የምእመናን ቁጥር ቀስ በቀስ ወደ 400 ደርሷል። አንድ ቀን የቤተ ክርስቲያኒቱ ሽማግሌዎች ዓመታዊ የዕቅድ ስብሰባ አካሄዱ። በዚህ ጊዜ ከበደ ብድግ ብሎ፤ «ምእመናኞችን በቂ የእግዚአብሔር ቃል እውቀት የላቸውም። ስለሆነም፤ ልናደርግ የሚገባን እጅግ አስፈላጊው ነገር የሕዝባችንን እውቀት ማሻሻል ነው። የእግዚአብሔርን ቃል ይበልጥ ከተረዱ ከዚህ የተሻለ ሕይወት ይኖራሉ። የሐሰት አስተማሪዎችም በቀላሉ አያሸንፉባቸውም። ስለሆነም፤ ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል የሚያጠኑበትን ቤተ መጻሕፍት መክፈት ይኖርብናል፤ በተጨማሪም፤ የማታ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤትና የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ቡድኖችን ማደራጀት አለብን» አለ። ሲላይ ግን፤ «እስቲ አካባቢያችሁን ዘወር ብላችሁ ተመልከቱ። ከዚህ ቤተ ክርስቲያን በ50 ኪሎ ሜትር ክልል ውስጥ ሌላ ቤተ ክርስቲያንም ሆነ አማኝ የለም። ወንጌልን ከሰማን አሁን 20 ዓመታት ሞልተዋል። በሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች ወደ ሲኦል እየገቡ፤ እኛም በክርስቶስ ማዳን ደስ በመሰኘት ላይ ነን። የወንጌል ስርጭት ማካሄድ አለብን። እስቲ እያንዳንዱ ምእመን በወር አንድ ቅዳሜ እየወጣ ለማሳበረሰቡ እንዲመሰክር እናሠልጥነው፤ በዚህ አካባቢ ወደሚገኙ ስፍራዎች እየሄዱ ወንጌልን የሚሰብኩ ሁለት ወንጌላውያንን እንቅጠር።

12ኛ ጥያቄ፡- የሐዋርያት ሥራ 1:8 እና ኤፌ. 4:11-16 አንብብ። ሀ) ለቤተ ክርስቲያን የተሰጡት ሁለት ዐበይት ትእዛዛት ወይም ኃላፊነቶች ምንድን ናቸው? ለ) ብዙ አብያተ ክርስቲያናት በአንድ ኃላፊነት ላይ ብቻ የሚያተኩሩባቸውን መንገዶች በምሳሌ አብራራ። ሐ) እነዚህን ሁለት ኃላፊነቶች ሚዛናዊ ማድረግ የሚያስፈልገን ለምንድን ነው? ይህንን እንዴት ልናደርግ እንችላለን?

እንደ ሰዎች ሁሉ፤ አብያተ ክርስቲያናትም ራስ ወዳድ ሊሆኑ ይችላሉ። አብያተ ክርስቲያናት በራሳቸው ላይ በማተኮር አምልኮን፤ ሕንፃ ግንባታን፤ የመዘምራን ቡድን ማደራጀትን፤ ብሎም አባሎቻቸውን ማስተማርን ያስቀድማሉ። ጸሎታቸው ብዙውን ጊዜ፤ «ጌታ ሆይ፤ ባርከን» ከሚለው አያልፍም። ምንም እንኳ ለአንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን በሚገባ የታሰበበት የትምህርት ፕሮግራም እጅግ አስፈላጊ ቢሆንም፤ እያንዳንዱ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ራስ ወዳድ እንዳትሆን መጠንቀቅ አለባት። አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ወደ ጠፋት የመድረስ ራእይ መያዝ አለበት። ብዙ ምእመናን ከጓደኞቻቸው ጋር በራሳቸው ቤተ ክርስቲያን በማምለክ <ሰላም> ደስ ስለሚሰኙ፤ ወደ ወንጌል ስርጭት መንፈሳዊ ግንባር ለመሄድ አይፈልጉም። ሰዎች ወንጌልን ካልሰሙ ወደ ሲኦል እንደሚላኩ ይዘነጋሉ።

ነገር ግን የሰዎችን ወይም የአባሎችን ቁጥር ለማብዛት፣ በአብዛኛው ስብከቶቻቸው ከትምህርት ይልቅ በወንጌል ስርጭት ላይ የሚያተኩሩ አንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት አሉ። እነዚህ አብያተ ክርስቲያናት ብዙ አባላት ቢኖራቸውም፣ አባሎቻቸው በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ያልበሰሉ «ሕጻናት» ክርስቲያናት ናቸው።

ጤናማ ቤተ ክርስቲያን እንድትኖረን ከተፈለገ፣ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ለማስተማርና ለወንጌል ስርጭት ራሳቸውን መስጠት አለባቸው። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ከሚሰበሰበው ገንዘብ አብዛኛው ለእነዚህ ሁለት አገልግሎቶች መዋሉን ለማረጋገጥ በጀታቸውን በጥንቃቄ መገምገም አለባቸው። በተጨማሪም፣ እነዚህን ሁለት አገልግሎቶች በሚገባ ማቀድና መጸለይ ያስፈልጋል። ልክ አንድ ቤት ሁለት ምስሶዎች እንዳሉት ሁሉ፣ የቤተ ክርስቲያን ሁለት ምስሶዎች ትምህርትና ወንጌል ስርጭት ናቸው።

13ኛ ጥያቄ፦ የሐዋ. 17 አንብብ። ሀ) በዚህ ክፍል ስለ ቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ምን ልንማር እንችላለን? ለ) ስለ ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት ምን ልንማር እንችላለን?

1. ክርስቶስ ወደ ሰማይ ከመመለሱ በፊት ለደቀ መዛሙርቱ የተናገራቸው የመጨረሻ ቃላት (የሐዋ. 11፡1-11)

ትናንት እንደ ተመለከትነው፣ የሉቃስ ወንጌልና የሐዋርያት ሥራ ታሪኮች የተያያዙ ናቸው። በሉቃስ ወንጌል ውስጥ ሉቃስ የክርስትና እምነት መሥራች ስለሆነው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ይነግረናል። አሁን በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ደግሞ የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንዳደገችና እንደ ተስፋፋች ይተርክላል። ሉቃስ የሐዋርያት ሥራ መጽሐፉን የጀመረው ከሞት ወደ ተነሣው ክርስቶስ ታሪክ በመመለስና ለደቀ መዛሙርቱ የሰጣቸውን የመጨረሻ ትምህርቶችና ትእዛዛት በማቅረብ ነው። ከዚህ ክፍል የሚከተሉትን ነጥቦች ለማስተዋል ሞክር፦

ሀ. ሉቃስ «የመጀመሪያ መጽሐፉን» ይጠቅሳል። ይህም የሉቃስ ወንጌል ነው።

ለ. ሉቃስ መጽሐፉን የጻፈው ለቴዎፍሎስ ነው። ይህም ሉቃስ ወንጌሉን የጻፈለት ገለሰብ ነው። ምናልባት ቴዎፍሎስ የሉቃስን መጽሐፍ በሰዎች አስገልጥጦ በዓለም ሁሉ ለማስራጨት የሚያስፈልገውን ወጪ ለመክፈል ተስጋጭቶ ሊሆን ይችላል።

ሐ. የሉቃስ ወንጌል ክርስቶስ ማድረግና ማስተማር ስለጀመረው ሥራ ይናገራል። ሉቃስ ክርስቶስ «ማድረግ ስለጀመረው ሥራ» ሲል፣ ክርስቶስ አሁንም ሥራውን ይቀጥላል ማለቱ ነበር። መሥራቱን የሚቀጥለው እንዴት ነው? የሐዋርያት ሥራ ኢየሱስ በተከታዮቹ አማካይነት እንዴት እየሠራ፣ እንዴት እየፈጸመና ሰዎችንም ለደኅንነት እንዴት እያዘጋጀ እንደሆነ ይገልጽናል። ኢየሱስ ሥራውን ዛሬም ቀጥሎበታል። ወንጌሉን በምናሰራጭበት ጊዜ አንደበቱ ነገ፤ ከዚህ በፊት ወንጌል ወዳልተሰበከበት ስፍራ ስንሄድ ደግሞ እግሮች እንሆናለን። እንዲሁም የተጎዱትን ሰዎች

በምንረዳበት ጊዜ እጆች ነን። አንድ ሰው እንዳለው፤ «በዚህ ሕይወት ሰዎች በዓይን የሚያዩት ኢየሱስ ክርስቶስ፤ እኛ ብቻ ነን።» የክርስቶስን ባሕርያትና ተግባራት እየመሰልን ስንሄድ፤ ክርስቶስ በእኛ አማካይነት በዚህች ምድር ላይ ማገልገሉን ይቀጥላል።

መ. ሉቃስ በክርስቶስ አገልግሎት ውስጥ መንፈስ ቅዱስ ስለሚፈጽመው ተግባር ትኩረት ሰጥቷል። ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት እንዳስተማረና እንደ ሠራ ሁሉ፤ የክርስቶስ ተከታዮችም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት እንደሚሠሩ ሉቃስ አሳይቷል። መንፈስ ቅዱስ እጅግ በጣም አስፈላጊ በመሆኑ፤ ደቀ መዛሙርቱ እርሱን ከመቀበላቸው በፊት አገልግሎታቸውን ለመጀመር እንዳይሞክሩ ክርስቶስ ውስን መመሪያ ሰጥቷቸዋል።

ሠ. ደቀ መዛሙርቱ አሁንም የእግዚአብሔርን ዓላማዎች አልተረዱም ነበር። አሁንም ምድራዊ ንጉሣዊ አገዛዝ ይመሠረታል ብለው ያስቡ ነበር። ይህ ለእኛ ማስጠንቀቂያ ሊሆንን ይገባል። ከክርስቶስ ጋር ከሦስት ዓመታት በላይ የኖሩት ደቀ መዛሙርት፤ የእግዚአብሔርን ዓላማዎች ካልተረዱ፤ እኛም የእግዚአብሔርን የወደፊት ዓላማ ለመረዳት እንደምንቸገር መገንዘብ አለብን። የራሳችን ግላዊ አሳቦች ሊኖሩን ቢችሉም፤ እግዚአብሔር ለመጨረሻው ዘመን ምን ዕቅዶችና ዘዴዎች እንዳሉት ላንረዳ እንችላለን።

ረ. ክርስቶስ፤ ደቀ መዛሙርቱ ምድራዊ መንግሥት መቼ እንደሚጀመር ከማሰብ ይልቅ፤ መንግሥቱን በሚጠባበቁበት ጊዜ ሊያደርጓቸው ስለሚገባቸው ተግባራት ማተኮር እንዳለባቸው ገልጾልኛል። ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ የመጨረሻ ትእዛዙን ሰጥቷል። ይህ «ታላቁ ተልእኮ» የተሰጠው ክርስቶስ እስኪመለስ ድረስ የደቀ መዛሙርቱ ድርሻ ምን እንደሆነ ለማመልከት ነው። ከዚህ ትእዛዝ የሚከተሉትን እውነቶች ልብ በል።

1. ምስክርነት በመንፈስ ቅዱስ ኃይል መደረግ አለበት። ለዚህ ነው ክርስቶስ መንፈስ ቅዱስ በእነርሱ ላይ በሚወርድበት ጊዜ ኃይልን እንደሚቀበሉ የገለጸው። እኛ ብዙውን ጊዜ የመንፈስ ቅዱስ ኃይል በልሳን ለመናገር፤ ተአምራትን ለማድረግና ለፈውስ አገልግሎት እንደሚያስፈልግ እናስባለን። ክርስቶስ ግን መንፈስ ቅዱስ ከመጣባቸው ቀዳሚ ምክንያቶች አንዱ፤ ለምስክርነት ኃይልንና ፍሬያማነትን ለመስጠት እንደሆነ ገልጾልኛል። በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ መንፈስ ቅዱስ ለምስክርነት ኃይልን ሲሰጥ፤ በሚያሳድዱቸው መሪዎች ፊት ድፍረትን ሲሞላባቸው (የሐዋ. 4፡8-10)፤ በስብከት ጊዜ ድፍረትንና ኃይልን ሲሰጣቸው (የሐዋ. 2፡14-41)፤ እንዲሁም ወንጌሉን ይዘው የሚሄዱበትን መንገድ ሲመራቸው (የሐዋ. 16፡6-10)፤ ወዘተ... እንመለከታለን።

2. የቤተ ክርስቲያን ተቀዳሚውና ውጫዊው አገልግሎት ስለ ክርስቶስ መመስከር ነው። ቀደም ሲል፤ ይህን ትእዛዝ የክርስቶስን በጎች መመገብ እንዳለብን ከሚናገሩ ሌሎች ትእዛዛት ጋር ሚዛናዊ ማድረግ እንዳለብን ተመልክተናል። በማቴ. 28፡19-20 ይህ ትእዛዝ የበለጠ በግልጽ ተብራርቷል። ይህም ግቡ አማኞችን ሳይሆን ደቀ መዛሙርትን ማፍራት እንደሆነ

ሦሚያመለክት ነው። ነገር ግን በጠፋት ላይ ሳይሆን ባሉን በጎች ላይ ስለምናተኩር፤ ምስክርነትን የግላችንም ሆነ የቤተ ክርስቲያናችን ተቀዳሚ ጉዳይ ማድረጋችንን ማረጋገጥ አለብን።

3. መመስከር የአማኞች ሁሉ ኃላፊነት ነው። ክርስቶስ ይህን ትእዛዝ የሰጠው ለጴጥሮስ ወይም ለጥቂት ደቀ መዛሙርት ብቻ ሳይሆን፤ ለተከታዮቹ ሁሉ ነው። ዛሬ ብዙ የቤተ ክርስቲያን ምእመናን፤ ለምስክርነት ገንዘብ የሚከፍሏቸው ወንጌላውያን ኃላፊነት ብቻ እንደሆነ ያስባሉ። አብዛኞቹ ክርስቲያኖች ስለ ክርስቶስ ሕያው ምስክርነት በመስጠት ለዚህ ትእዛዝ አይገዙም። አንዳንድ ክርስቲያኖች ከመንፈስ ቅዱስ የተቀበሉት «ወንጌልን የመስበክ» ስጦታ ስላላቸው፤ እግዚአብሔር በሚመስክሩበት ጊዜ በተለየ መንገድ ይጠቀምባቸዋል። ምንም እንኳ ወንጌልን የሚሰብኩ ወንጌላውያንን፤ በተለይም ምእመናን ሊደርሱ ለማይችሉባቸው አካባቢዎች ማስማራት ተገቢ ቢሆንም፤ የምስክርነት ኃላፊነት የሁሉም ምእመናን ነው። እንደ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች፤ እያንዳንዱ የቤተ ክርስቲያን አባል ስለ ክርስቶስ እንዴት በግልጽ ሊመስክርና ይህንን ትእዛዝ በሕይወቱ ተግባራዊ ሊያደርግ እንደሚችል ማስተማር አለብን።

4. ይህ የምስክርነት አገልግሎት አራት ዐበይት ክፍሎች አሉት። ሉቃስ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስን ትእዛዝ ተግባራዊ እንዳደረገች ለማሳየት እነዚህን አራት ክፍሎች የመጽሐፉ መሠረታዊ አስተዋጽኦዎች አድርጎ ተጠቅሞበታል። ዛሬም እነዚህን ክፍሎች ማስታወስ አስፈላጊ ነው። ዛሬ የእርሱ ኢየሩሳሌም የምንኖርበት ከተማ ወይም ማኅበረሰባችን ነው። ለእኛ የአይሁድ ምድራችን አጎራባች አካባቢያችን፤ ቀበሌዎቻችን፤ ወይም አውራጃችን ነው። ሰማርያ፤ ከእኛ ጋር በባሕል ተመሳሳይ ሆነው ሳለ ነገር ግን የተለየ ቋንቋ የሚናገሩትን አጎራባች ጎሳዎች ያመለክታል። የምድር ዳርቻ ከእኛ ርቀው የሚገኙትን ሕዝቦች ያሳያል። እነዚህ ወገኖች በመልክዓ ምድርም ሆነ በባሕል ርቀው የሚገኙ ናቸው። ይህም የእርሱ አደሩ ባሕል በደጋማው የኢትዮጵያ ክፍሎች ከሚኖሩ ሕዝቦች እንደሚለይ፤ ወይም የሱዳን ባሕል ከኢትዮጵያ እንደሚለየው ማለት ነው። የእያንዳንዱ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ቤተ ክርስቲያናቸው እንዴት ባለ ስልታዊ ዕቅድ ወደ እነዚህ አራት አካባቢዎች ወንጌልን እንደምታደርስ ማሰብ ይኖርባቸዋል።

5. ወንጌሉን ወደ ኢየሩሳሌም፤ ይሁዳ፤ ሰማርያና የምድር ዳርቻ የመድረስ ተግባር በጊዜ ቅደም ተከተል የሚካሄድ ተልዕኮ አልነበረም። ክርስቶስ መጀመሪያ ኢየሩሳሌምን፤ ከዚያ ይሁዳን፤ በኋላ ደግሞ ሰማርያን በወንጌል እንድንደርስ አይደለም የጠየቀው። ይልቁንም በአንድ ጊዜ በአራቱም አካባቢዎች መሥራት አለብን። እንደዚሁም ለጎረቤቶቻችን በአንድ ጀማ ስብከተ ወንጌል ላይ ስለ ክርስቶስ አዳኝነት መናገሩ ብቻ በቂ አይደለም። እያንዳንዱ አዲስ ትውልድ ወንጌሉን መስማት አለበት። ልጆቻችንም በክርስቶስ ለማመን የራሳቸውን ውሳኔ እንዲሰጡ ያለማቋረጥ የወንጌሉን ቃል ልንሰብክላቸው ይገባል።

14ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ትኩረት ሊሰጡ የሚገባቸውና ከዚህ ትእዛዝ የሚመነጩ ዐበይት ትምህርቶች ምንድን ናቸው? ለ) የቤተ ክርስቲያን የምስክርነት አገልግሎት ግምገማ መሠረት፤ ከአራቱ አካባቢዎች በየትኞቹ ላይ ሥራዎች እንደሚካሄዱና የትኞቹ ቸል እንደ ተባሉ ግለጽ። ሐ) በዚህ ሳምንት በግልህ እንድትመሰክርላቸው እግዚአብሔር በልብህ ውስጥ ያስቀመጣቸውን የሦስት ሰዎች ስም ዘርዝር።

ሰ. ስለ ክርስቶስ ዕርገት የገለጸው ሉቃስ ብቻ ሲሆን፤ በወንጌሉም ሆነ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ይህንኑ አድርጓል። ክርስቶስ የመጨረሻ ትእዛዙን ከሰጠ በኋላ ወደ ሰማይ ተመልሷል። በዚያም ዘወትር ስለ እኛ ይማልዳል (ዕብ. 7:25)። ደቀ መዛሙርቱን ሊያበረታቱ የመጡት መላእክት ክርስቶስ በሄደበት መንገድ እንደሚመለስ ገልጾዋል። ብዙ ክርስቲያኖች ይህ የክርስቶስን መመለስ እንደሚያመለክት ያስባሉ። አንደኛው፡ የሚመጣው በደመና ይሆናል (ማቴ. 24:30)። ሁለተኛው፡ ብዙ ሰዎች ያዩታል። ሦስተኛው፡ የሚመጣው ወዳረገበት ስፍራ ማለትም ወደ ደብረ ዘይት ተራራ ነው (ዘካ. 14:4)። ይህንና ሌሎችንም ጥቅሶች በማቅረብ የክርስቶስ የዘላለም መንግሥት ሰማያዊ ብቻ ሳይሆን፤ በምድርም ላይ እንደሚመሠረት ይናገራሉ።

1. አሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት ማትያስን ደቀ መዝሙር አድርገው መረጡት (የሐዋ. 1:12-26)

ለአይሁዶች 12 ቁጥር ትልቅ ትርጉም አለው። በብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ሕዝብ በ12 ነገዶች የተከፈለ ሲሆን፤ ክርስቶስም ወደ ምድር ሲመጣ የአዲሱ የእግዚአብሔር ሕዝብ (ቤተ ክርስቲያን) መሪዎች እንዲሆኑ 12 ሰዎችን መርጧል። ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱ በእግዚአብሔር መንግሥት በ12 ዙፋናት ላይ ተቀምጠው እንደሚገዙ ተናግሯል (ማቴ. 19:28)። ይሁዳ ክርስቶስን አሳልፎ ከሰጠ በኋላ የራሱን ሕይወት በማጥፋቱ የደቀ መዛሙርቱ ቁጥር ወደ 11 ዝቅ ብሎ ነበር። ሉቃስ በይሁዳ ላይ ስለደረሰው ሁኔታ ማብራሪያ ሰጥቷል። ቀደም ሲል ራሱን ሰቅሎ እንደ ሞተ ተገልጾአል (ማቴ. 27:5)። አሁን ደግሞ ሉቃስ የይሁዳ ሥጋ ለረዥም ጊዜ እዚያው ተሰቅሎ በመቆየቱ በወደቀ ጊዜ እንደ ፈራረሰ ገልጾአል። ይሁዳ ለካህናቱ በመለሰው ገንዘብ የተገዛው መሬት በተዘዋዋሪ መንገድ የደም መሬት ተብሎ ተጠራ። ሉቃስ፤ ይሁዳ ክርስቶስን አሳልፎ ከሰጠበትና ራሱን ሰቅሎ ከገደለበት አንሥቶ እስከ ክርስቶስ ሞት፤ ትንሣኤ፤ ዕርገትና ክብረት ድረስ ሁሉም ነገር በቅዱሳኑ መጻሕፍት አስቀድሞ የተተነበየ መሆኑን ገልጾአል። እንዲሁም ሉቃስ አሥራ አንዱም ደቀ መዛሙርት አብረው እንደነበሩ አስረድቷል። አሁን ግን የክርስቶስ እናት የሆነችው ማርያምና (ወንድሞቹም) አብረው ነበሩ። ወንድሞቹ የተባሉትም የዮሴፍና የማርያም ልጆች ናቸው። በፊት በክርስቶስ ያላመኑ ሲሆኑ፤ አሁን አምነውበታል። ከእነዚህ መካከል አንዱ የሆነው ያዕቆብ በኋላ በኢየሩሳሌም ታላቅ የቤተ ክርስቲያን መሪ ለመሆን በቅቷል።

እግዚአብሔር ለአዲሱ ሕዝቡ አሥራ ሁለት መሪዎችን እንደ መረጠ በግመን፤ አሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት ከጸሎት በኋላ አንድ ተጨማሪ ደቀ መዛሙር (ሐዋርያ) መረጠ። ይህንን ሰው ለመምረጥ ሁለት ቅድመ-ሁኔታዎች መግኘት ነበረባቸው። አንደኛው፤ ክርስቶስ በዮሐንስ ተጠምቆ ይፋዊ አገልግሎቱን ከጀመረበት ጊዜ አንሥቶ ወደ ሰማይ እስካረገበት ጊዜ ድረስ ደቀ መዛሙሩ ሆኖ የተከተለው መሆን አለበት። ክርስቶስ ምን እንዳደረገ፤ ግን እንደሆነና ሌላውንም ተግባራቱን በትክክል ማወቅ ነበረበት። ለዚህ የአገልግሎት ደረጃ አዲስ አማኝ ወይም በቂ እውቀት የሌለው ሰው ብቁ ሊሆን አይችልም። ሁለተኛው፤ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን ማየት ነበረበት። ክርስቶስ ከሞት መነሣቱን በአካል አይቶ መመስከሩ አስፈላጊ ነበር።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አሥራ አንዱ ሐዋርያት እነዚህን ሁለት ቅድመ ሁኔታዎች ያስቀመጡት ለምን ይመስልሃል? ለ) አሥራ ሁለተኛውን ሐዋርያ የመረጡበት መንገድ፤ የአንድ ቤተ ክርስቲያን መሪዎችን ለመምረጥ ስለምንጠቀምበት መመዘኛ ምን ያስተምረናል?

አንዳንድ ክርስቲያኖች ደቀ መዛሙርቱ ማትያስን በመምረጣቸው ስሕተት ፈጽመዋል ይላሉ። እግዚአብሔር አሥራ ሁለተኛው ሐዋርያ ጳውሎስ እንዲሆን ይፈልግ ነበር ብለው ያስባሉ። ነገር ግን ሉቃስ ሐዋርያቱ ስሕተት መፈጸማቸውን አልጠቆመም።

እንደ እኛ እግዚአብሔር የሚመርጠውን ሰው ለመወሰን መጽሐፍ ቅዱስን፤ ጸሎትንና የእግዚአብሔርን ምርጫ አሳብ ተጠቅመዋል። ዛሬም መሪዎችን ለመምረጥ እነዚህን ሦስት ነገሮች መጠቀም አለብን። መሪዎችን ለቤተ ክርስቲያን መምረጥ የተቀደሰና ዐቢይ ተግባር ነው ብዙ ጊዜ መሪዎች እግዚአብሔር ባዘጋጀው ሳይሆን፤ ዓለም ባዘጋጀው የተሳሳተ መመዘኛ ላይ ተመሥርተው ይመረጣሉ። እንደ ሳሙኤል፤ እግዚአብሔር የሰውን ልብ እንደሚያይና ሰዎች ግን የውጭውን ገጽታ እንደሚያዩ መገንዘብ አለብን (1ኛ ሳሙ. 16:7)። ማን መሪ ሊሆን እንደሚችልና እንደማይችል መጽሐፍ ቅዱስ ግልጽ መመሪያ ይሰጠናል። እግዚአብሔር እረኞቹ ምን ዓይነት ባሕርያት ሊኖሯቸው እንደሚገባ፤ ምንም ያህል የተማሩ ወይም ብርቱ ቢሆኑም እንኳ አዳዲስ ክርስቲያኖች መሆን እንደሌለባቸው ገልጽላል። እግዚአብሔር ፍላጎታችንን ከፈቃዱ ጋር ለማስማማትና የተሳሳቱ ግንዛቤዎችን ለማስወገድ ጸሎታችንን ይጠቀማል። በራስ ወዳድነት መንፈስ ተይዘን ለመመረጥ የምንሻ ከሆነ፤ ወይም የገዛ ዘመዳችን እንዲመረጥ የምንጥር ከሆነ፤ ወይም ሌሎች የተሳሳቱ ምክንያቶችን ይዘን መሪዎችን የምንመርጥ ከሆነ ትክክለኛ መሪዎችን ልንመርጥ አንችልም። እግዚአብሔር ግለሰቡን እንደ መረጠ የሚያመለክት መረጃም መኖር አለበት። ከእነዚህ መካከል አንደኛው መንፈሳዊ ስጦታ ሲሆን፤ ሌሎቹ ጥበብ፤ አርቆ አስተዋይነትና የአመራር ችሎታ ናቸው።

16ኛ ጥያቄ፡- በቤተ ክርስቲያንህ መሪዎች የተመረጡበትን ሁኔታ አስታውስ። ሀ) መጽሐፍ ቅዱስ፤ ጸሎትና የእግዚአብሔር ህልውና በሕይወታቸው ውስጥ መታየት በውሳኔው ላይ የተጫወተው ሚና ምን ነበር? ለ) ለሚቀጥለው የመሪዎች ምርጫ

ቤተ ክርስቲያን ለእነዚህ ሦስት ነገሮች እንዴት በተሻለ ሁኔታ ልትጠቀምበት የምትችል ይመስልሃል?

17ኛ ጥያቄ፡- የሐዋርያት ሥራ ምዕ. 2 አንብብ። ሀ) እነዚህ ጥቅሶች ስለ መንፈስ ቅዱስ ምን ያስተምሩናል? ለ) ስለ ክርስቶስ ምን ልንግር እንችላለን? ሐ) ስለ ወንጌል ምን እንግራለን?

3. በበዓለ ጎምሳ ቀን የመንፈስ ቅዱስ መውረድ (የሐዋ. 2:1-13)

ቤተ ክርስቲያን መደበኛ ሆና የተመሠረተችው መቼ ነበር? የኢየሱስ ወደ ምድር መምጣት፣ የክርስቶስ ንጉሣዊ አገዛዝ በሰዎች ሕይወት ውስጥ መጀመሩን ቢያስረዳም፣ የቤተ ክርስቲያን አዲስ ምዕራፍ በመደበኛነት የተከፈተው ግን፣ መንፈስ ቅዱስ በአማኞች ሁሉ ላይ በወረደበት ጊዜ ሳይሆን አይቀርም።

አይሁዶች የበዓለ ጎምሳን (የሳምንታት ወይም የመዝር በዓልም ይባላል) ከፋሲካ በዓል 50 ቀናት በኋላ ያከብሩ ነበር። የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት 12ቱን ጨምሮ፣ በሙሉ በአንድ ስፍራ ተሰብስበው የነበሩበት ሳይሆን አይቀርም። ከእነዚህ ምንባቦች ምን እንግራለን?

ሀ. መንፈስ ቅዱስ በነፋስ ታጅቦ መጣ። በዕብራይስጥ፣ በግሪክና በአማርኛ ቋንቋ «ነፋስ» እና «መንፈስ» የሚሉት ቃላት ተመሳሳይ ናቸው። በብሉይ ኪዳን፣ ነፋስ የመንፈስ ቅዱስ ምሳሌ ነው። (ሕዝ. 37:9፤ 14፤ ዮሐ. 3:8 አንብብ)። ነፋስ የእግዚአብሔር ኃይልና መገኘት ምሳሌ ነው። ለዚህም ነው መንፈስ ቅዱስ በኃይለኛ የነፋስ ኃይል ታጅቦ የመጣው።

ለ. «እሳትም» ነበረ። በብሉይ ኪዳን እሳት የእግዚአብሔር መገኘት ምሳሌ ነው። ሙሴ እግዚአብሔር በሲና ተራራ ሲገናኘው የሚቃጠል ቁጥቋጦ ተመለከተ (ዘዳ. 13:21)። በምድረ በዳ የእግዚአብሔር መገኘት በእሳት ዐምድ ተመስሏል (ዘፀ. 13:21)። ለሕዝቡ በሚሰጠውም ራእይ ውስጥ እሳት ይኖራል (ሕዝ. 1:27፤ ራእይ 1:14-15)። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ በሕዝቡ መሀል ነበር። ስለሆነም፣ የእግዚአብሔርን ህልውና በግልጽ ለማሳየት መንፈስ ቅዱስ በእሳት ተገለጠ። ሉቃስ እንደ ጻፈው፣ አንድ ትልቅ የእሳት ኳስ ወደ ክፍሉ ገብቶ በመከፋፈል በእያንዳንዱ ደቀ መዝሙር ላይ ተቀመጠ። ይህም መንፈስ ቅዱስ ለእያንዳንዱ ደቀ መዝሙር መሰጠቱን በግልጽ ያመለክታል።

ሐ. እያንዳንዱ ደቀ መዝሙር በመንፈስ ቅዱስ ተሞልቶ በልሳን ይናገር ጀመር። በልሳን መናገራቸው ሕይወታቸው እንደ ተለወጠ የሚያመለክት ነበር። ነገር ግን ልሳን ለምን አስፈለገ? የመንፈስ ቅዱስን መገኘት ከልሳን ጋር የሚያያይዝ የብሉይ ኪዳን መረጃ የለንም። ነገር ግን የመንፈስ ቅዱስ መገኘት ትንቢትን ከመናገር ጋር ይዛመዳል (ኢዩ. 2:28-32 አንብብ)። ምናልባትም በልሳን መናገራቸው አገልግሎታቸው የተለያዩ ብዙ ቋንቋዎች ወደሚነገርባቸው ሕዝቦች፣ ወንጌልን እንደሚወስድ የሚያመለክት ሳይሆን አይቀርም። እግዚአብሔር ለእነርሱ መንፈስ ቅዱስን የሰጠበት ዋነኛው ምክንያት፣ ለብዙ አገር ሕዝቦች ወንጌልን በሚመሰክሩበት ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ኃይልን እንዲሰጣቸው ነበር።

መ. ደቀ መዛሙርቱ የተናገሯቸው ልሳናት፣ ሰዎች የሚጠቀሙባቸው ቋንቋዎች ነበሩ። ሉቃስ በዓለ ጎምሳን በኢየሩሳሌም ለማክበር ወጥተው ሳለ፣ ደቀ መዛሙርቱ በቋንቋቸው ሲናገሩ የሰሙትን ብዙ የአሕዛብ ዓለም አካባቢዎች ዘርዝሯል። ይህ ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ክርስቲያኖች የሰዎች ቋንቋዎች ያልሆኑትን ልሳናት ከሚጠቀሙበት ሁኔታ ይለያል።

በልሳን በተናገሩበት ጊዜ ስለሆነው ነገር ቢያንስ አራት ነገሮችን ልብ ማለት ያስፈልጋል።

አንደኛው፡ ከሌሎች የመንፈስ ቅዱስ ሙላቶች ሁሉ ይለያል። ለዚህም ምክንያቱ ነፋስ፣ ድምፅና እሳት መኖሩ ነው። ይህ እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ መሞላታቸውን በትክክል ተረድተው ከጥርጣሬ እንዲወጡ ያደረገበት መንገድ ይመስላል። ከዚያ በኋላ የተከሰተው የመንፈስ ቅዱስ መምጣት ሁሉ እንደዚህኛው አልሆነም። ስለሆነም፣ ዛሬ መንፈስ ቅዱስ ወደ አማኞች የሚመጣው በበዓለ ጎምሳ ቀን በመጣው መንገድ ነው ልንል አንችልም።

ሁለተኛው፡ ደቀ መዛሙርቱ ሁሉ በመንፈስ ቅዱስ ተሞልተው በልሳን ተናግረዋል። አሁንም ይህ ከዛሬው ሁኔታ የተለየ ነው። ለዚህም ምክንያቱ ሁሉ ጊዜ በልሳን የሚናገሩና የማይናገሩ አማኞች መኖራቸው ነው። በኋላ ጳውሎስ በልሳን መናገር ለሁሉም ሳይሆን ለተወሰኑ አማኞች የሚሰጥ የጸጋ ስጦታ እንደሆነ አስተምሯል (1ኛ ቆሮ. 12፡27-31)። ስለሆነም፣ ሉቃስ የገለጸው የተለየ የመንፈስ ቅዱስ መውረድ ነበር። ሉቃስ መንፈስ ቅዱስ በሚመጣበት ጊዜ ሁሉም አማኞች በልሳን እንደሚናገሩና ትንግርታዊ ምልክት እንደሚከሰት እየገለጸ አይደለም።

ሦስተኛው፡ አይሁዶች እንደገና መንፈስ ቅዱስን በተለየ አስደናቂ መንገድ ሲቀበሉ አንመለከትም። ስለሆነም፣ ይህ በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለነበሩት አይሁዶች የተሰጠ ልዩ ገጠመኝ ይመስላል። በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ከዳር እስከ ዳር እንደምንመለከተው፣ እያንዳንዱ አዲስ ሕዝብ መንፈስ ቅዱስን በሚቀበልበት ጊዜ አስደናቂ ሁኔታዎች ተከስተዋል። ይህም እያንዳንዱ ሕዝብ በእኩል ደረጃ በእግዚአብሔር ቤተሰብ ውስጥ ተቀባይነትን እንዳገኘና በመንፈስ ቅዱስ እንደ ተሞላ ክርስቲያኖች ሁሉ ያውቁ ዘንድ ነው።

አራተኛው፡ እግዚአብሔር ደቀ መዛሙርቱ መንፈስ ቅዱስን ለመቀበል እንዲዘጋጁ አልጠየቃቸውም። መንፈስ ቅዱስን ለመቀበል በመጀመሪያ ጸሎት አያስፈልጋቸውም! ወይም እንዴት በልሳን መናገር እንደሚቻል መማር አያስፈልጋቸውም። መንፈስ ቅዱስን ለመቀበል ወይም በአንድ ሰው ሕይወት ውስጥ መገኘቱን ለማሳየት እነዚህ ሁለት ነገሮች አስፈላጊዎች ቢሆኑ ኖሮ፣ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ እንዲህ በሚታይ መልኩ እንዲወርድብን መጸለይ አለባችሁ ይለን ነበር። በተጨማሪም፣ እንዴት በልሳን እንደምንናገር መመሪያም ይሰጠን ነበር። ይህ ዛሬ አንዳንድ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን ለመቀበል ማድረግ አለብን ከሚሉት ተግባር የተለየ ነው። አንዳንድ ሰዎች የተጋጋለ ጸሎት በማድረግ ወይም ልማድ እስኪሆን ድረስ አንድን ቃል በመደገም በልሳን እየተናገሩ መሆናቸውን ይገልጻሉ።

18ኛ ጥያቄ፡- ይህ ዛሬ ብዙ ሰዎች መንፈስ ቅዱስን ስለ መቀበልና በልሳን ስለ መናገር ከሚያስተምሩት የሚለየው እንዴት ነው?

ትናንት ከሐዋርያት ሥራ የምናገኘውን ትምህርተ መለኮት፤ በመልእክቶች ውስጥ በግልጽ ከቀረበው ትምህርት ጋር ማስተያየቱ አስፈላጊ እንደሆነ የገለጽነው አሳብ ከዚህ ጋር ይዛመዳል። ስለ መንፈስ ቅዱስ፤ አንድ ሰው በመንፈስ ቅዱስ እንዴት እንደሚሞላ፤ ብሉም የመገኘቱ ምልክት ምን እንደሆነ በትክክል ለመረዳት ከፈለግን፤ በጳውሎስና በሌሎች ሐዋርያት መልእክቶች ውስጥ የተጻፈውን አሳብ በጥንቃቄ መመርመር አለብን። ለምሳሌ፤ ጳውሎስ በልሳን ባይናገሩም እንኳ ክርስቲያኖች ሁሉ መንፈስ ቅዱስን መቀበላቸውን በግልጽ አመልክቷል። (ሮሜ 8:9ን ከ1ኛ ቆሮ. 12:27-31 ጋር አመሳክር።) መንፈስ ቅዱስን ለመቀበል መጸለዩ ለክርስቲያኖች አስፈላጊ የሆነ ዐቢይ ትእዛዝ ቢሆን ኖሮ፤ በመልእክቶች ውስጥ ይገለጽ ነበር።

4. በበዓለ ኅምሳ ዕለት ጴጥሮስ ያቀረበው ስብከት (የሐዋ. 2:14-41)

ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ፤ በተመዘገቡት ልዩ ልዩ ስብከቶች አማካይነት ክርስቲያኖችን ለማስተማር ይፈልጋል። የጴጥሮስ፤ የእስጢፋኖስና የጳውሎስ ስብከቶች የሐዋርያት ሥራን ብዙውን ክፍል ሸፍነዋል። እነዚህ የጥንት ሐዋርያት ስለ ክርስቶስ ምን እንዳስተማሩ፤ እንዴት እንደ መሰከሩና ለተለያዩ ሰዎች እንዴት ወንጌሉን እንዳብራሩ የሚያመለክቱ ምሳሌያዊ (ሞዴል) ስብከቶች ናቸው። እነዚህን ስብከቶች በጥንቃቄ በማንጸጸር የሚከተሉትን አሳቦች ልናገኝ እንችላለን። 1) የምስክርነት ዋናው ነገር ስለ ክርስቶስ ማንነት፤ በመስቀል ላይ ስላከናወነው ተግባርና ሰዎች ለመዳን በእርሱ ማመን እንዳለባቸው ማብራራት ነው። 2) የሚቀርበው መረጃ እንደ አድማጩ ይለያያል። ለምሳሌ፤ ጴጥሮስና ጳውሎስ ለአይሁዶች በሚሰብኩበት ጊዜ፤ ሁል ጊዜም ክርስቶስ የብሉይ ኪዳንን ትንቢቶች በፈጸመበት ሁኔታ ላይ አጽንኦት ሰጥተዋል። ነገር ግን ብሉይ ኪዳንን ለማያውቁ አሕዛብ ቢሰብኩ የፍጥረት ምሳሌዎችንና የአንዳንድ ታዋቂ ጥንታዊ ፈላስፎችን አሳቦች ሳይለውጡ ተጠቅመዋል።

የጴጥሮስ ስብከት የጥንት ክርስቲያኖችን እምነት ያብራራል።

ሀ. አዲስ የታሪክ ምዕራፍ ተከፍቷል። የመንፈስ ቅዱስ መምጣት በኢዩሌል 2:28-32 ላይ ለተነገረው ትንቢት ፍጻሜ ነበር። በዚህ ስፍራ እግዚአብሔር መንፈሱን የጾታ፤ የዕድሜ ወይም የኢኮኖሚ ደረጃ ገደብ ሳያደርግ ለሰዎች ሁሉ እንደሚሰጥ ተናግሮ ነበር። ይህ መንፈስ ቅዱስ ወደ መሪዎች ብቻ ይመጣ ከነበረበት የብሉይ ኪዳን ዘመን የተለየ ነው።

ለ. የስብከቱ ማዕከል (እምብርት) ሁል ጊዜም የክርስቶስ ሞት፤ ትንሣኤና ዕርገት ነው። ጴጥሮስ ስብከቱን የሚሰሙት አይሁዶች ሁሉ ስለ ክርስቶስ እንደሚያውቁ ተናግሯል።

1. በእግዚአብሔር እንደ ተላከ የሚያረጋግጡትን፤ የኢየሱስን ተአምራትና የሕይወት ፍሬዎች አይተዋል።

2. አይሁዶች ስለሞቱ ያውቁ ነበር። ጴጥሮስ ስለ ክርስቶስ ሞት ሲናገር፤ የሰውን ኃላፊነትና የእግዚአብሔርን ሉዓላዊ ዕቅድ ገልጾል። የክርስቶስ ሞት የእግዚአብሔር ዕቅድ አካል ቢሆንም፤ አይሁዶች በክርስቶስ ላይ ለፈጸሙት የስቅለት ተግባር ተጠያቂ ናቸው።

3. አይሁዶች ስለ ትንሣኤው ስምተዋል። ጴጥሮስ ከክርስቶስ ሞት ይልቅ በትንሣኤው ላይ ትኩረት ሰጥቷል። ከብሉይ ኪዳንና እነርሱም በዓይናቸው ካዩት ደቀ መዛሙርቱ ክርስቶስ ሕያው እንጂ ሙት እንዳልሆነ ለአይሁዶች አረጋግጠውላቸዋል።

4. ጴጥሮስ ስለ ክርስቶስ ዕርገት በሚያብራራበት ወቅት፤ አሁን ክርስቶስ በሰማይ ተቀምጦ በሚገኝበት የክብረ ስፍራ ላይ አተኩሯል። ክርስቶስ የመንፈስ ቅዱስ ምንጭ ብቻ ሳይሆን፤ አምላክም ነው። እርሱ ዳዊት በመዝሙር 2:34 ላይ የጠቀሰው ጌታ ነው።

ሐ. ለአድማጮች የቀረበ የውሳኔ ጥሪ

1. ይህ ውሳኔ ስለ ክርስቶስ ማንነት ትክክለኛ እውቀትን ማካተት አለበት። ጴጥሮስ ክርስቶስ ጌታና በብሉይ ኪዳን የተስፋ ቃል የተሰጠው መሢሕ እንደሆነ፤ ለአይሁድ ገልጾል። ስለ ክርስቶስ ማንነት በትክክል ካላወቁ የሚያድን እምነት ሊያገኙ አይችሉም ነበር። የሚያድነው እምነት ሳይሆን፤ በክርስቶስ ማመን ነው።

2. ንስሐ መግባት ያስፈልጋቸዋል። ንስሐ መግባት በቅዱስ እግዚአብሔር ፊት ኃጢአተኛ መሆናችንን አምነን መቀበል ነው። ይህም የቀድሞ ሕይወታችንን ለውጠን የእግዚአብሔርን መንገድ ለመከተል የምንወስንበት ነው። ማንም ሰው የኃጢአቱን ጥልቀትና ክርስቶስም የኃጢአቱን ቅጣት እንደ ከፈለለት እስካልተገነዘበ ድረስ፤ የወንጌሉን ምሥጢር ሊያውቅ አይችልም። ክርስቶስን ማመን ደግሞ እርሱን ለመከተል መወሰንን ይጠይቀናል። ዛሬ የብዙ ሰዎች እምነት ባዶና ጊዜያዊ የሚሆንበት ምክንያት፤ ክርስቶስ የሚሰጠውን ደኅንነት ከመረዳታቸው በፊት የከፋታቸውን ጥልቀት አለመረዳታቸው ነው።

3. ውሳኔአቸው ጥምቀትን ይጨምራል። ክርስቶስ፤ ዮሐንስና እርሱ ተከታዮቹን በማጥመቅ ያደርጉት የነበረውን ሥርዓት ደቀ መዛሙርቱም እንዲቀጥሉ ነግሯቸው ነበር። ይህ ጥምቀት በራሱ ማንንም አያድንም። ነገር ግን ጥምቀት በልባቸው ክርስቶስን ለመከተል መወሰናቸውን የሚገልጹበት ውጫዊ ሥርዓት ነበር። በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ሰዎች እንዳመኑ ወዲያውኑ ይጠመቁ ነበር። ለዚህ ነው የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች እምነትንና ጥምቀትን እንደ አንድ በክርስቶስ የማመን ተግባር የሚገልጹት።

መ. ላመኑት የተሰጠ የተስፋ ቃል። ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ በሰጠው የተስፋ ቃል መሠረት፤ ጴጥሮስ በክርስቶስ የሚያምኑ ሰዎች ስለሚያገኙት በረከት ተስፋ ሰጥቷል። ይህም ይቅርታንና መንፈስ ቅዱስን እንዲቀበሉ

ያስችላቸዋል። በዚህ ስፍራ መንፈስ ቅዱስ ከሌሎች ይልቅ የተሻለ ቅድስና ባላቸው ሰዎች ላይ እንደሚመጣ አልተናገረም። ወይም ደግሞ መንፈስ ቅዱስን ለማግኘት የተለየ የጸሎት ጊዜ እንደሚያስፈልጋቸው አልጠቀሰም። ይልቁንም፤ ንስሐ ንብተው በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ መንፈስ ቅዱስን እንደሚቀበሉ ተገልጾአል።

ክርስቶስ መንፈስ ቅዱስ ለምስክርነታቸው ኃይልን እንደሚሰጥ ተናግሯል። ይህም በጴጥሮስ ምስክርነት በምሳሌ ተብራርቷል። ከጴጥሮስ ስብከቶች አንዱን ብቻ ከሰሙ በኋላ 3,000 ሰዎች ክርስቶስ መሢሐቸውና አምላካቸው እንደሆነ አምነዋል። ከእነዚህ ሰዎች ብዙዎች ከጥቂት ሳምንታት በፊት ክርስቶስ እንዲሰቀል ሲጠይቁ የነበሩ ናቸው። በብዙ ሰዎች ልብ ውስጥ ይህን መሳይ ለውጥ ሊያመጣ የሚችለው መንፈስ ቅዱስ ብቻ ነው።

19ኛ ጥያቄ፡- በጴጥሮስ ስብከት መሠረት፤ ሰዎች ለደኅንነት ሊያውቋቸው፤ ሊያምኑባቸውና ሊያደርጓቸው የሚገባቸው አስፈላጊ ነገሮች ምንድን ናቸው?

5. የጥንት ክርስቲያኖች ሕይወት ጥቅል ማብራሪያ (የሐዋ. 2፡42-47)

የቤተ ክርስቲያን ሕይወት ምን መምሰል አለበት? ቤተ ክርስቲያን በመንፈሳዊ ሕይወቷ ብርቱና አዳጊ ለመሆን የምትችለው እንዴት ነው? ቤተ ክርስቲያን በፍጥነት በምታድግበት ጊዜ፤ ክርስቶስ እንደሚፈልጋት ብርቱና ሕያው ሆና ለመኖር ምን ማድረግ ይኖርባታል? ዓለም በቤተ ክርስቲያን ላይ ተጽዕኖ በማድረስ እምነቷን እንዳታዳከምና እንዳታጠፋ ምን እናድርግ? ሉቃስ ለማደግ ከፈለገን እንደ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንም ሆነ እንደ ግለሰብ ክርስቲያኖች ልናደርጋቸው የሚገቡንን ነገሮች ጠቅላላ አድርጎ አቅርቧል።

ሀ. ትምህርት፡- በሚቀጥለው እሑድ 3,000 ሰዎች ወደ ቤተ ክርስቲያን ቢመጡ፤ በአዲሱ እምነታቸው እንዲያድጉ እንዴት ልትረዳቸው ትችላላህ? የሐዋርያት ሥራ ብዙዎቹ ሰዎች ክርስቶስ ሲያስተምር ሰምተው ስለማያውቁ፤ የክርስቶስ ተከታይ መሆን ማለት ምን እንደሆነ አለማወቃቸውን ገልጾአል። ስለሆነም፤ ተከታታይና ሥርዓታዊ ትምህርት ማግኘታቸው ወሳኝ ነበር። ሐዋርያት ባለማቋረጥ እነዚህን ክርስቲያኖች ያስተምሩ እንደነበር ሉቃስ በግልጽ ጠቅሷል።

ለ. ኅብረት፡- ይህ ቃል ለተለያዩ ሰዎች የተለያየ ትርጉም አለው። አንዳንዶች ሉቃስ የሚገልጸው ኅብረት እሑድ ቀን በቤተ ክርስቲያን መሰብሰብ ይመስላቸዋል። ሉቃስ ግን ከዚህ የጠለቀ አሳብ ነበረው። እርሱ የሚናገረው ክርስቲያኖች እርስ በርሳቸው በሚገባ ለመተዋወቅ ስለሚሰባሰቡት ጊዜ ነው። ችግር በሚኖርበት ጊዜ እርስ በርሳቸው ይረዳዱ ነበር። ለክርስቶስ ጸንተው ለመቆም እርስ በርሳቸው ይጽናኑ ነበር። እንዲህ ዓይነት ኅብረት ለመመሥረት ሰዎች በአነስተኛ ቡድኖች መደራጀት አለባቸው። በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን፤ የቤተ ክርስቲያን ሕንጻዎች ስላልነበሩ ሰዎች በግለሰብ ቤቶች ውስጥ ይሰበሰቡ ነበር። የአንድ ማኅበረሰብ አባላት ለመጽሐፍ ቅዱስ ጥናትና ለጸሎት ሲሰበሰቡ ኅብረት የተጀመረው በእነዚህ

ቤቶች ውስጥ ነበር። ብዙውን ጊዜ ሰዎች በታላላቅ ሕንጻዎች ላይ ያተኩራሉ። ምንም እንኳን ታላላቅ ሕንጻዎች ለአምልኮ ቢያመቹም፤ ለኅብረት አያመቹም። ምእመናን ሁሉ እርስ በርሳቸው ሊተዋወቁ፤ ሊበረታቱ፤ ሊጸልዩ፤ ለአገልግሎታቸውና ለሕይወታቸው በኃላፊነት ሊጠያየቁ በሚችሉባቸው አነስተኛ ቡድኖች መደራጀታቸውን ቤተ ክርስቲያን ማረጋገጥ አለባት።

ሐ. አብሮ እንጀራ መቁረስ፡- ዛሬ በብዙ አብያተ ክርስቲያናት የጌታ እራት የሚሰጠው በወር አንድ ጊዜ ሲሆን፤ ብዙ ሰዎች የጌታን እራት አይወስዱም። በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ግን እንዲህ አልነበረም። ከ1ኛ ቆሮ. 11፡17-34 እንደምንመለከተው በየእሑዱ የቤት ለቤት ቤተ ክርስቲያን አባላት በሚሰበሰቡበት ጊዜ አብረው ይበሉ ነበር። ከምግቡም መካከል የጌታ እራት ይገኝበታል። ስለሆነም፤ በየሳምንቱና ምናልባትም ከዚያ ባነሰ ጊዜ የጥንቱ ክርስቲያኖች፤ የጌታን እራት በመካፈል ጌታ ስለ እነርሱ መሞቱን ያስታውሱ ነበር።

መ. ጸሎት፡- ይህ ከእግዚአብሔር ጋር ግንኙነት የሚያደርጉበት ከመሆኑም በላይ፤ የአገልግሎትና የቤተ ክርስቲያን እድገት ኃይል መሆኑን በማመን፤ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን ለጸሎት ከፍተኛ ትኩረት ትሰጥ ነበር።

በመቀጠል፤ ሉቃስ ከእነዚህ ነገሮች የተነሣ ምን እንደ ተከሰተ ይገልጻል።

ሀ. የሚያምኑት ሰዎች በአድናቆት ይመለከቷቸው ነበር። መንፈስ ቅዱስ ተአምራት ከማድረጉም በተጨማሪ የሰዎችን ሕይወት ሊለውጥ ሲያዩ አይሁድ ተደነቁ።

ለ. በሐዋርያት እጅ ተአምራት ይደረጉ ነበር፡- በአብዛኛው ተአምራትን ያደረጉት ሐዋርያት መሆናቸው አስገራሚ ነው። በዚህም እግዚአብሔር ሐዋርያት ለቤተ ክርስቲያን የሾሟቸው መሪዎች እንደሆኑና የሚናገሩትም ከእርሱ እንደ መጣ ያመለክት ነበር።

ሐ. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድነት ነበር፡- ሁሉንም ነገር በአንድነት ከመካፈላቸው በላይ፤ የሚኖሩትም ሆነ የሚበሉት አብረው ነበር።

መ. ራስ ወዳድነት አልነበረም፡- ክርስቶስ በቅርብ ጊዜ ውስጥ ይመለሳል ብለው ይጠባበቁ ስለነበር የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን ስለወደፊቱ አይጨነቁም ነበር። ይልቁንም፤ እንደ አንድ ኅብረተ ሰብ ነበር የሚኖሩት። ሀብታሞቹ ያላቸውን ሸጠው ለሌላቸው ያካፍሉ ነበር። ይህ ከራስ ወዳድነት የጠራ ሕይወት መምራታቸውን ያሳያል።

ስለ ራሳቸውና ስለ ቤተሰባቸው ብቻ ሳይሆን፤ ስለ ጠቅላላው የእግዚአብሔር ቤተሰብ ያስቡ ነበር። ማንም ንብረታቸውን ሸጠው እንዲያካፍሉ ሳያስገድዳቸው፤ በገዛ ፈቃዳቸው ይህንን ያደረጉ ነበር። ይህ ሰዎችን እኩል ለማድረግ ኃይልን ከሚጠቀመው ኮሚኒዝም የተለየ ነው። አንዳንድ ምሑራን ይህ ሥራን ማቆም፤ እንደ አንድ ኅብረተሰብ መኖርና ንብረትን መሸጥ፤ የኢየሩሳሌም ክርስቲያኖችን ለድኅነት በመዳረጉ፤

የአውሮጳ ክርስቲያኖችን እርዳታ እንዲፈልጉ አስገድዷቸዋል ይላሉ (2ኛ ቆሮ. 9)።

ሠ. አምልኮ ያደርጉ ነበር። የጥንት ክርስቲያኖች ከይሁዲነት እምነት አልተላቀቁም ነበር። ስለዚህ የአምልካቸው ማዕከል ያደረጉት ቤተ መቅደስን ነበር።

ረ. ሕይወታቸውንና ለእግዚአብሔር ያላቸውን ቅንዓት በዙሪያቸው የነበረው ማኅበረሰብ በሰፊው ያውቅላቸው ነበር።

ሰ. የቤተ ክርስቲያን እድገት ነበር። ለማያምኑ ሰዎች የተለወጠ ሕይወት፣ አንድነት፣ ፍቅርና ሕያው የሆነ አምልኮ ከማየት የበለጠ የሚሰባቸው ምንም ነገር የለም። ከዚህ በኋላ ሰዎች ለማመን ስለሚፈልጉ ምስክርነቱ ቀላል ይሆናል። በጥንቱ ክርስቲያኖች የተለወጠ ሕይወት ምስክርነት ተስበው ሌሎችም ክርስቶስን ለመከተል ፈልገው ነበር።

20ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከጥንቷ ቤተ ክርስቲያን የምንማራቸውና ዛሬ ለቤተ ክርስቲያኖችን ለመጠቀም የምንችላቸው ነገሮች ምንድን ናቸው? ለ) አብያተ ክርስቲያናት ከጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ጋር የሚመሳሰሉት ወይም የሚለያዩት እንዴት ነው? ሐ) ቤተ ክርስቲያንን የጥንቷን ቤተ ክርስቲያን እንድትመስል ከተፈለገ፣ ሊለወጡ የሚገባቸው ነገሮች ምንድን ናቸው? የቤተ ክርስቲያንን ልማዶች ለመለወጥ እንዴት ልትጀምር ትችላለህ? አንዳንድ ዕቅዶችን አውጣ።

ሦስተኛ ቀን

የሐዋ. ሥራ 3-5

«ይምጡና ዓለም የታወቀውን ሰባኪና የፈውስ አገልጋይ ይስሙ። የታመማችሁ ሁሉ ብትመጡ ትፈወሳላችሁ። የታመሙና ዓይነ ስውር ጎረቤቶቻችሁን ሁሉ አምጧቸው። ክርስቶስ በስብሰባው ላይ እንደሚፈውሳቸው ንገሯቸው።» ከተማዪቱን ለመጎብኘት ለሚመጣው ዝነኛ የፈውስ አገልጋይ የሚደረገው ማስታወቂያ እንዲህ እያለ ይቀጥላል። እንደዚህ ዓይነት አሳቦችን በክርስቶስና በሐዋርያት የአገልግሎት ዘመን ከተፈጸሙት ሁኔታዎች ጋር ስናነጻጽር አያሌ ልዩነቶች እንመለከታለን። በመጀመሪያ፣ ክርስቶስም ሆነ ሐዋርያት ተአምራትን በመሥራት ሰዎችን ወደ ራሳቸው ለመሳብ አልጣሩም። ሁሉ ጊዜም እግዚአብሔርን ለማክበር ይፈልጉ ነበር። ሁለተኛው፣ የክርስቶስና የሐዋርያቱ ትኩረት ሰዎች ንስሐ ገብተው እንዲመሰክሩ ማድረግ እንጂ፣ መፈወስ አይደለም። ሰዎችን መጥታችሁ ተፈወሱ እያሉ ሲጋብዙ አንመለከትም። ሦስተኛው፣ ሁሉ ጊዜ ማለት ይቻላል፣ ክርስቶስና ሐዋርያቱ ከተፈወሰው ግለሰብ ጋር ይገኛሉ እንጂ የጅምላ ፈውስ አያካሂዱም።

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ በሐዋርያት ሕይወት ውስጥ በሚሠራው መንፈስ ቅዱስ አማካይነት ክርስቶስ አገልግሎቱን እንደ ቀጠለ ያሳያል። ከክርስቶስ አገልግሎት ውስጥ ተአምራትና ፈውስም ይገኙ ነበር። የሐዋርያት ሥራ ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ምላሌ መሆን ካለበት፣ ተአምራት እንዴት መፈጸም እንዳለባቸውና ለቤተ ክርስቲያን የተአምራት አስተዋጽኦ ምን መሆን እንዳለበት በምላሌ ማሳየት ይኖርበታል።

የአውሮጳ ክርስቲያኖችን እርዳታ እንዲፈልጉ አስገድዷቸዋል ይላሉ (2ኛ ቆሮ. 9)።

ሠ. አምልኮ ያደርጉ ነበር። የጥንት ክርስቲያኖች ከይሁዲነት እምነት አልተላቀቁም ነበር። ስለዚህ የአምልኪቸው ማዕከል ያደረጉት ቤተ መቅደስን ነበር።

ረ. ሕይወታቸውንና ለእግዚአብሔር ያላቸውን ቅንፃት በዙሪያቸው የነበረው ማግበረሰብ በሰፊው ያውቅላቸው ነበር።

ሰ. የቤተ ክርስቲያን እድገት ነበር። ለማያምኑ ሰዎች የተለወጠ ሕይወት፣ አንድነት፣ ፍቅርና ሕያው የሆነ አምልኮ ከማየት የበለጠ የሚሰባቸው ምንም ነገር የለም። ከዚህ በኋላ ሰዎች ለማመን ስለሚፈልጉ ምስክርነቱ ቀላል ይሆናል። በጥንቱ ክርስቲያኖች የተለወጠ ሕይወት ምስክርነት ተስበው ሌሎችም ክርስቶስን ለመከተል ፈልገው ነበር።

20ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከጥንቷ ቤተ ክርስቲያን የምንማራቸውና ዛሬ ለቤተ ክርስቲያናችን ለመጠቀም የምንችላቸው ነገሮች ምንድን ናቸው? ለ) አብያተ ክርስቲያናት ከጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ጋር የሚመሳሰሉት ወይም የሚለያዩት እንዴት ነው? ሐ) ቤተ ክርስቲያንን የጥንቷን ቤተ ክርስቲያን እንድትመስል ከተፈለገ፣ ሊለወጡ የሚገባቸው ነገሮች ምንድን ናቸው? የቤተ ክርስቲያንን ልማዶች ለመለወጥ እንዴት ልትጀምር ትችላላህ? አንዳንድ ዕቅዶችን አውጣ።

ሦስተኛ ቀን **የሐዋ. ሥራ 3-5**

«ይምጡና ዓለም የታወቀውን ሰባኪና የፈውስ አገልጋይ ይስሙ። የታመማችሁ ሁሉ ብትመጡ ትፈወሳላችሁ። የታመሙና ዓይነ ሰውር ጎረቤቶቻችሁን ሁሉ አምጧቸው። ክርስቶስ በስብሰባው ላይ እንደሚፈውሳቸው ንገሯቸው።» ከተማዪቱን ለመጎብኘት ለሚመጣው ዝነኛ የፈውስ አገልጋይ የሚደረገው ማስታወቂያ እንዲህ እያለ ይቀጥላል። እንደዚህ ዓይነት አሳቦችን በክርስቶስና በሐዋርያት የአገልግሎት ዘመን ከተፈጸሙት ሁኔታዎች ጋር ስናነጻጽር አያሌ ልዩነቶች እንመለከታለን። በመጀመሪያ፣ ክርስቶስም ሆነ ሐዋርያት ተአምራትን በመሥራት ሰዎችን ወደ ራሳቸው ለመሳብ አልጣሩም። ሁሉ ጊዜም እግዚአብሔርን ለማክበር ይፈልጉ ነበር። ሁለተኛው፣ የክርስቶስና የሐዋርያቱ ትኩረት ሰዎች ንስሐ ገብተው እንዲመሰክሩ ማድረግ እንጂ፣ መፈወስ አይደለም። ሰዎችን መጥታችሁ ተፈውሱ እያሉ ሲጋብዙ አንመለከትም። ሦስተኛው፣ ሁሉ ጊዜ ማለት ይቻላል፣ ክርስቶስና ሐዋርያቱ ከተፈወሰው ግለሰብ ጋር ይገኛሉ እንጂ የጅምላ ፈውስ አያካሂዱም።

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ በሐዋርያት ሕይወት ውስጥ በሚሠራው መንፈስ ቅዱስ አማካይነት ክርስቶስ አገልግሎቱን እንደ ቀጠለ ያሳያል። ከክርስቶስ አገልግሎት ውስጥ ተአምራትና ፈውስም ይገኙ ነበር። የሐዋርያት ሥራ ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ምሳሌ መሆን ካለበት፣ ተአምራት እንዴት መፈጸም እንዳለባቸውና ለቤተ ክርስቲያን የተአምራት አስተዋጽኦ ምን መሆን እንዳለበት በምሳሌ ማሳየት ይኖርበታል።

21ኛ ጥያቄ፡- የሐዋ. 3ን አንብብ። ሀ) የጲጥሮስንና የዮሐንስን ተአምር ከዛሬዎቹ ዝነኛ አገልጋዮች ተአምራት ጋር አነጻጽር። ልዩነቱና ተመሳሳይነቱ ምንድን ነው? ለ) እግዚአብሔር የቤተ ክርስቲያንን እድገት ለማገዝ ተአምሩን የተጠቀመው እንዴት ነው? ሐ) በጲጥሮስ ስብከትና በምዕራፍ ሁለት ስብከት መካከል ያለው ተመሳሳይነት ምንድን ነው?

የሐዋርያት ሥራ 3-5 ጲጥሮስ አንድ ሽባ ለማኝ በፈወሰ ጊዜ የተነገሩ ተከታታይ ታሪኮች ናቸው። እነዚህ ታሪኮች የመጽሐፉ አንድ ክፍል ናቸው።

1. የሽባው ለማኝ መፈወስ (የሐዋ. 3:1-10)

ሐዋርያት ክርስቶስ ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ እርሱን ወክለው ሥራውን ቀጥለዋል። ከክርስቶስ አገልግሎቶች አንዱ ሰዎችን መፈወስ ነበር። ሉቃስ ቀደም ሲል ሐዋርያት ሁሉ ተአምራት መፈጸማቸውን ገልጾአል፤ በዚህ ክፍል ደግሞ በጲጥሮስ ላይ ትኩረት አድርጓል። ሉቃስ ጲጥሮስና ዮሐንስ ሽባውን ለማኝ ስለ ፈወሱበት ሁኔታ በመግለጽ ተአምራቶቹን ያብራራል።

ዮሐንስና ጲጥሮስ ለአምልኮ ወደ ቤተ መቅደሱ በሚሄዱበት ጊዜ፣ በቤተ መቅደሱ ደጃፍ ላይ ሽባ ሰው ምጽዋት ሲለምን አገኙት። በብዙ የኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት አካባቢ እንደሚታየው፣ ከምእመናን ምጽዋት የሚለምኑ ብዙ ሰዎች ነበሩ። ለማኙ ገንዘብ ከመለመኑ በስተቀር እፈወሳለሁ የሚል እምነት አልነበረውም። ሌሎች ለማኞችም በአካባቢው እንደሚኖሩ አያጠራጥርም። ጲጥሮስ እርሱን ለምን እንደ መረጠው አናውቅም። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ የጲጥሮስን ልብ ስለነካው ጲጥሮስ ለማኙ ተነሥቶ እንዲራመድ አዘዘው። ወዲያውም ቅጽዕታዊ ፈውስ ተፈጸመ። ጲጥሮስ፡ «በናዝሬቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም» በማለት የተናገረውን ማጤኑ አስፈላጊ ነው። ከዚህ አያሌ እውነቶችን መገንዘብ እንችላለን።

ሀ. በደቀ መዛሙርቱ አእምሮ ውስጥ የናዝሬቱ ኢየሱስ የሚለው ስም፣ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደሚል ተቀይሮ ነበር። ከዚህ በኋላ፣ በአዲስ ኪዳን ውስጥ «ኢየሱስ» የሚለው ስም ለብቻው አላገለገለም። ይልቁንም ኢየሱስ የሚለው ስሙ ከክርስቶስና መሢሔ ጋር አብሮ ይጠቀስ የነበረ ሲሆን፣ ይህ ካልሆነ ለብቻው ክርስቶስ እየተባለ ተጠርቷል።

ለ. ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረ ጊዜ ኢየሱስ ወይም ኢያሱ የሚለው የተለመደ ስም ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስን ከሌሎች ኢየሱሶች ለመለየት ሰዎች «የናዝሬቱ» የሚል ሐረግ ይጠቀሙ ነበር። ይህም መሢሔና ኃይልን የሰጣቸው ክርስቶስ በናዝሬት እንዳደገ የሚያመለክት ነበር።

ሐ. «በ. . . ስም» የሚለው ስሙን የያዘውን አካል የሚያመለክት የአይሁዶች አገላለፅ ነበር። ይህም ስሙ በራሱ ምትሐታዊ እንደሆነ በማሰብ የሚደረግ አጠራር ሳይሆን፣ ራሱ ክርስቶስን የሚያመለክት ነው።

መ. ጲጥሮስ ተአምሩ በኢየሱስ ስም እንደ ተፈጸመ ሲናገር፣ ተአምሩ የተሠራበት ኃይልና ሥልጣን ከክርስቶስ መገኘቱን መግለጹ ነበር።

22ኛ ጥያቄ፡- ብዙ ክርስቲያኖች በጸሎታቸው ውስጥ «በኢየሱስ ስም» ሲሉ ምን ማለታቸው ይመስልሃል? ይህ ከአይሁዶች አጠቃቀም ጋር ይመሳሰላል ወይስ ይለያያል?

2. ክርስቶስ በተአምሩ ለተደነቁት ሰዎች ስበክ (የሐዋ. 3:11-26)።

እግዚአብሔር ተአምራትን ከሚያደርግባቸው ምክንያቶች አንዱ፣ የወንጌልን ስብከት ለማጽናት ነው። (የሐዋ. 2:22፤ ዕብ. 2:4፤ 2ኛ ቆሮ. 12:12 አንብብ)። ሌላው ምክንያት ደግሞ ሰዎች በደንብ እንዲያደምጡ ለመቀስቀስ ነው። ተአምራት በማይኖርበት ጊዜ ችግሮቻችንን ራሳችን እንደምንፈታ በማሰብ ተደላድለን እንቀመጣለን። እግዚአብሔር ተአምራትን በሚያመጣበት ጊዜ ግን እንደ ተአምራት አምላክ ችግሮቻችንን ይፈታልን ዘንድ፣ ወደ እርሱ እንድንቀርብ መጋበዝ ነው።

ጴጥሮስ ያደረገውን ተአምር ሰዎች በተመለከቱ ጊዜ ይህን የመሰለ ሁኔታ ተፈጽሟል። የጴጥሮስ ስብከት ከበዓለ ኀምሳ በኋላ ካቀረበው ስብከቱ ጋር ተመሳሳይ ነው። ከዚህ ስብከት ውስጥ የሚከተሉትን ነገሮች መመልከት ይቻላል።

ሀ) ጴጥሮስ፣ ተአምሩ የተፈጸመው በክርስቶስ እንጂ በራሱ እንዳልሆነ በአጽንኦት ገልጾአል። የሰቀሉት ክርስቶስ ልክ በምድር ላይ በነበረ ጊዜ እንደሚያደርገው አሁንም በደቀ መዛሙርቱ አማካይነት ተአምራትን በመሥራት ላይ ነበር።

ለ. ጴጥሮስ፣ ስለ ክርስቶስ ማንነት የነበረው ግንዛቤ ጨምሯል። ከክርስቶስ ትንሣኤ ጥቂት ሳምንታት በኋላ ደቀ መዛሙርቱ ክርስቶስ «ቅዱስና ጻድቅ» መሆኑን አጥብቀው ሊያምኑ ችለዋል። ይህ ለእግዚአብሔርም ለመሢሐም የሚያገለግል ስያሜ ነው። እንዲሁም ጴጥሮስ ክርስቶስን «የሕይወት ራስ» (ምንጭ) ሲል ጠርቶታል። ይህ አስደናቂ ዓረፍተ ነገር አይሁዶች ለነገሮች ሁሉ ሕይወት የሚሰጠውን ክርስቶስን እንደ ገደሉት ያመለክታል።

ሐ. ክርስቶስ ነቢያት የመሰከሩለት ነቢይ ነው። (ዘዳግም 18:18 አንብብ)። ይሁን እንጂ በወንጌላት ውስጥ አይሁዶች ክርስቶስ በሙሴ ትንቢት የተነገረለት መሢሕ መሆኑን አምነው እምብዛም አይናገሩም ነበር። ከክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ በኋላ ግን ደቀ መዛሙርቱ፣ ክርስቶስ ሙሴ ትንቢት የተናገረለት ታላቅ መሢሕ መሆኑን ተገንዝበዋል።

መ. ክርስቶስ የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች ፍጻሜ ነው።

ሠ. እግዚአብሔር ለአይሁዶችና ለጠቅላላው ዓለም ተስፋ የገባላቸውን በረከቶች ለመቀበል እንዲችሉ፣ የግድ ክርስቶስን እንደ መሢሐቸው መቀበል ነበረባቸው። ከዚያ በኋላ ክርስቶስ እንደ መሢሐዊ ንጉሥ ወደ እስራኤል በመመለስ አይሁዶች ሲጠባበቁ የነበረውን የበረከት ጊዜ ያመጣል።

3. ጴጥሮስና ዮሐንስ በአይሁድ ሃይማኖት መሪዎች ተከሰሱ (የሐዋ. 4:1-13)።

ስደት የተከታዮቹ ሕይወት አካል እንደሚሆን ክርስቶስ አስቀድሞ ተናግሮ ነበር። እስከዚህ ጊዜ ድረስ ደቀ መዛሙርቱ በሕዝቡ ዘንድ ታዋቂ ነበሩ፤ የሚጠላቸውም ሰው አልነበረም። ብዙም ሳይቆይ የሃይማኖት መሪዎች በደቀ መዛሙርቱ ላይ ከፍተኛ ተቃውሞ ይሰነዝሩ ጀመር። የአይሁድ መሪዎች ክርስቶስን በመግደል፤ የእርሱን ጉዳይ ከፍጻሜ ያደረሱ ነበር። ወዲያውኑ ግን ክርስቶስ የፈጸመውን ተአምራት የሚያደርጉ ብዙ ደቀ መዛሙርት ይታዩ ጀመር። ይህም ክርስቶስን ለማስቆም ያደረጉትን ጥረት ከንቱ አደረገው።

የሃይማኖት መሪዎቹ ጴጥሮስንና ዮሐንስን አስሯቸውና በቀጣዩ ጠዋት የአይሁድ ከፍተኛ ችሎት በነበረው ሸንጎ ፊት አቀረቧቸው። ክርስቶስ ቀደም ሲል ደቀ መዛሙርቱ በሃይማኖት መሪዎች ፊት በሚቀርቡበት ጊዜ መጪያ እንደሌለባቸው ገልጾ ነበር (ማቴ. 10:19)። በዚህ ዓይነት ስፍራ ሲቀርቡ መፍራታቸው ተፈጥሮአዊ ጉዳይ ነው። ደቀ መዛሙርቱ በሸንጎው ፊት በሚጠይቋቸው መሪዎች ደረጃ ሊታዩ ያልተማሩ ተራ የገጠር ሰዎች ነበሩ። ነገር ግን ጴጥሮስ ለመሪዎቹ የሰጠው ምላሽ ድፍረት የተሞላበትና በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ከምናገኘው ትረካ ሁሉ በጣም በግልጽ የቀረበ ነው።

ሀ. እንዲፈውሱ ኃይልና ሥልጣን የሰጣቸው አይሁዶች የገደሉትና ከሞት የተነሣው ክርስቶስ ነበር።

ለ. ክርስቶስ የሃይማኖት መሪዎች የጣሉትና እግዚአብሔር የመረጠው የእግዚአብሔር ሕዝብ የማእዘን ራስ ነው።

ሐ. ደኅንነት የሚገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ ነው። አይሁዶች የብሉይ ኪዳን ተከታዮች በመሆናቸው፤ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን ሊያገኙ አይችሉም። ክርስትና ግን እጅግ የተለየ እምነት ነበር። ወደ እግዚአብሔር ለመድረስ ከክርስቶስ በቀር ሌሎች መንገዶች ሁሉ እንደማያዋጡ ያስተምራል። መሐመድም ሆነ ቡድሃ ወደ እግዚአብሔር ሊያደርሱን አይችሉም። ወደ ቅዱሱ አምላካችን መቅረብ የምንችለው በክርስቶስ ስናምን ብቻ ነው። የትኛውም ሃይማኖት በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት የለውም።

የደቀ መዛሙርቱ ስብከት በጣም ብርቱ በመሆኑ፤ የሃይማኖት መሪዎቹ ተደነቁ። እንዳልተማሩ የገጠር ሰዎች ሳይሆን ክርስቶስ በነበረው ዓይነት ሥልጣን ይናገሩ ነበር። እኛንም ሰዎች የክርስቶስ መሆናችንን የሚያውቁት፤ በንግግራችንና በኑሮአችን ነው።

ጴጥሮስ ካሁን በኋላ በክርስቶስ ስም እንዳይናገሩ ለተሰጠው ትእዛዝ ያቀረበው ምላሽ፤ በክርስቲያኖችና በመንግሥት መካከል ላለው ግንኙነት መልካም ማብራሪያ ነው። መንግሥትን እንድናከብርና ቀረጥ እንድንከፍል ታዝዘናል (ሮሜ 13:1-7)፤ ማር. 12:13-17)። ነገር ግን መንግሥት የእግዚአብሔርን ትእዛዝ የሚተላለፍ ነገር እንድናደርግ ሲያዘን (ክርስቶስ እንዲመሰክሩ አዝዟቸዋል)፤ የመንግሥትን ትእዛዝ መቀበል አንችልም። መንግሥትን አለመታዘዝ ቅጣትን እንደሚያስከትል ወደ በኋላ እንመለከታለን።

ነገር ግን ጊዜያዊ ከሆኑ ጌቶች በላይ ዘላለማዊ የሆነውን ንጉሥ ግክበር እጅግ የተሻለ ነው።

23ኛ ጥያቄ፡- አንተ ወይም ሌላ ሰው ከመንግሥት ወይም ከሥራህ ኃላፊ በላይ፤ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ የተገደዳችሁበትን ሁኔታ አብራራ። ምንድን ነው የሆነው? እግዚአብሔር ያንን ሰው እንዴት ነው ያከበረው?

በዚህ ጊዜ ለደቀ መዛሙርቱ ድፍረትን የሰጣቸው ምን ነበር? ክርስቶስ ከሰደትና ከመከራ ይጠብቀናል ብለው በማመናቸው ነበር? አልነበረም። ድፍረት ያገኙት እግዚአብሔር ነገሮችን ሁሉ በመምራት ላይ እንደሆነ በማመናቸው ነበር። እግዚአብሔር በአሕዛብና በሕዝብ መሪዎች ላይ ልዑል እንደሆነ በጸሎታቸው አመልክተዋል። እነዚህ ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ውጊያ ቢገጥሙ ሊያሸንፉት አይችሉም። ደቀ መዛሙርቱ እግዚአብሔር የሰዎችን ክፉ ተግባር (ክርስቶስን መግደላቸውን) በመጠቀም አሳቡንና ፈቃዱን መፈጸም እንደ ገላ ተገንዝበዋል። በተመሳሳይ ሁኔታ እግዚአብሔር ሳያውቀው በሕዝቡ ላይ የሚደርስ ምንም ነገር የለም። ክፉት በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ስለሆኑ፤ አብዛኛውን ጊዜ እግዚአብሔር መንግሥቱን ለማስፋፋት ይጠቀምበታል።

የእነዚህን ጥንት ክርስቲያኖች ጸሎት ማንበብ አስገራሚ ነው። እግዚአብሔር ከሰደት እንዲታደጋቸው አልጠየቁትም። ነገር ግን እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያንና ለመንግሥቱ የሚጠቅመውን ነገር እንዲወስን ፈቅደውለታል። በሥራቸው ድፍረት፤ በአገልግሎታቸው ደግሞ ፍሪያማነትን እንዲሰጣቸው ተማጣኑት። ጸሎታቸው «እግዚአብሔር ሆይ፤ ሥራህ እንዲሰፋፋ እንጸልያለን። ቤተ ክርስቲያን እንድታድግና ክብርህ እንዲገን እንለምንሃለን። የምንፈልገው አንተ በእኛ እንድትከብር ብቻ ነው። በእኛ ላይ የሚደርሰው መከራ አያሳስበንም» የሚል ነበር።

24ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የደቀ መዛሙርቱ ጸሎት እኛ በሰደት ወይም ችግር ወቅት ከምንጸልየው እንዴት ይለያል? ለ) «አድነን» ከሚለው ጸሎታችን በተቃራኒ የደቀ መዛሙርቱ ጸሎት ከፍተኛ መንፈሳዊ ብስለትን የሚያሳየው እንዴት ነው?

እግዚአብሔር ጸሎታቸውን መለሰ። ኃይሉ እንደ ቀጠለና እርሱ ሁሉን ነገር እንደሚቆጣጠር ለማሳየት ሲል ቤቱን አናወጠው። እንዲሁም፤ ለጸሎታቸው መልስ በመስጠት ታሉን የሚሰብኩበትን ድፍረት አጎናጸፋቸው።

4. ሉቃስ የጥንቷን ቤተ ክርስቲያን አንድነትና ራስ ወዳድ አለመሆን ገለጸ (የሐዋ. 4:32-37)

የሐዋርያት ሥራ ምዕ. 5 አንድ ባልና ሚስት መሬት ሸጠው ግማሹን ገንዘብ ለሐዋርያት ሰጥተው ግማሹን ለራሳቸው ካስቀሩ በኋላ፤ ሁሉንም እንደ ሰጠ ሰው በመምሰል እግዚአብሔርን ስላታለሉ ሰዎች የሚያወላ ታሪክ ነው። ሉቃስ የእነዚህን ባልና ሚስት ድርጊት ከሌሎች ሰዎች ጋር ያነጻጽራል። በዚያን ዘመን የቤተ ክርስቲያን አንድነት የጠበቀ ሊሆን፤ ብዙ ሰዎች ከራስ ወዳድነት በፀዳ መንፈስ ንብረታቸውን እየሸጡ ገንዘቡን ለሐዋርያት ይሰጡ

ነበር። ገንዘቡም ለጋራ ጥቅም ይውላል ነበረ። በመሆኑም፤ ሐዋርያት ሥራ ፍለጋ ሳይሄዱ የሰብከት አገልግሎታቸውን ለመፈጸም ይችሉ ነበር። በተጨማሪም፤ ክርስቲያኖች በየቀኑ እየተሰበሰቡ የእግዚአብሔርን ቃል እንዲማሩ፤ እንዲጸልዩና እንዲያመልኩ አስችሏቸዋል። ሉቃስ በርናባስ የተባለው ሰው ንብረታቸውን ሸጠው ገንዘብ ካመጡት ግለሰቦች አንዱ እንደሆነ ገልጽሏል። ደቀ መዛሙርቱ በርናባስ ሰዎችን የማበረታታት ልዩ ተሰጥኦ እንዳለው በመረዳታቸው፤ «የመጽናናት ልጅ» ብለው ሰየሙት። እግዚአብሔር የበርናባስን ስጦታ በሚገባ ተጠቅሞበታል። ብዙም ሳይቆይ፤ በርናባስ ሁሉ ሰው የፈራውን ሳውልን አጽናንቶታል። ሳውልም ጳውሎስ ተብሎ ታላቅ የአሕዛብ ሐዋርያ ለመሆን በታ።

25ኛ ጥያቄ፡- ብዙ ክርስቲያኖች ሌሎችን ከማጽናናት ይልቅ የምንተቻቸው ለምን ይመስለሃል? አጽናኝ መሆን የሚጠቅመው ለምንድን ነው? የማጽናናት ስጦታ ያላቸውን ሦስት ሰዎች ዘርዝር። በዚህ ሳምንት ውስጥ እግዚአብሔርን፤ በዚህ መንገድ ስለማገልገላቸው አመስግናቸው።

5. ሐናንያና ሰኢራ በመዋሸታቸው እግዚአብሔር ቀሠፋቸው (የሐዋ. 5:1-11)።

ለቤተ ክርስቲያን እጅግ አደገኛ ከሆኑት ነገሮች መካከል አንዱ፤ ያልሆነውን እንደሆነን አስመስለን የምንቀርብበት የግብዝነት ኃጢአት ነው። ሉቃስ እግዚአብሔር በኃጢአት ላይ ያለውን ጥላቻ ለማሳየት ሲል፤ የጥንቷን ቤተ ክርስቲያን ለማጥራት የወሰደውን እርምጃ በምሳሌ አብራርቷል። የጥንቷን ቤተ ክርስቲያን ለመምሰል ስንፈልግ እንዲህ ዓይነቱን ብርቱ ፍርድ እንመኛለን? በአንድ ወቅት አንድ ግለሰብ እንደ ተናገረው፤ እግዚአብሔር ዛሬ በሐናንያና ሰኢራ ላይ የወሰደውን ብርቱ የፍርድ እርምጃ ተግባራዊ ቢያደርግ፤ ቤተ ክርስቲያኖቻችን በሙሉ ባይሉቸውን ይቀሩ ነበር በማለት ተናግሯል።

የሐናንያና ሰኢራ ኃጢአት፤ በሕዝቡ ፊት መንፈሳዊ መስለው ለመታየት መዋከራቸው ነበር። ይህንንም ያደረጉት እውነተኛውን ነገር በመደበኛ ነበር። ንብረታቸውን እንዲሸጡ ያስገደዳቸው ሰው አልነበረም። ከሸጡትም በኋላ እንኳ በገንዘቡ የፈለጉትን ለማድረግ ይችሉ ነበር። ለሐዋርያቱ 50 በመቶ ወይም 70 በመቶ ለመስጠት መፈለጋቸውን ሊናገሩ ይችሉ ነበር። ነገር ግን እንደ በርናባስና ሌሎችም ሰዎች ከልባቸው መንፈሳውያን መስለው ለመታየት ስለ ፈለጉት መቶ በመቶ ሰጥተናል አሉ። እግዚአብሔርም ሐናንያንና ሰኢራን በመቅሰፍ በግብዝነታቸው የተነሣ ፈጣን እርምጃ ወሰደባቸው።

ይህም ሁኔታ ሰዎች በእግዚአብሔር ኃይል እንዲደነቁና በቅድስና እንዲኖሩ አድርጓቸዋል። ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ቅድስና እምብዛም ስፍራ ሲሰጠው አናይም። እንደ ውሸት፤ ግብዝነት፤ ማጭበርበር፤ ሐሜት፤ መከፋፈልና ዝሙትን የመሳሰሉ የብዙ ክርስቲያኖች ዕለታዊ ሕይወት ሆነዋል። እግዚአብሔር ሕይወታቸውን ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ለማስማማት አሻፈረኝ የሚሉ ሰዎችን እንድትቀጣጠሉ በቤተ ክርስቲያን ሥልጣን ሰጥቷታል። ስለዚህ እኛም አንዳንዶችን በመጽሐፍ ቅዱሱ መርሕ መሠረት ብንቀጣቸው

(ግቴ. 18:15-17 አንብብ)፡ በቤተ ክርስቲያናችንና በሕይወታችን ውስጥ እግዚአብሔርን መፍራትና ቅድስና ሊሰፍን ይችላል።

26ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ብዙ አብያተ ክርስቲያናት ራሳቸውን በቅድስና ለመጠበቅ፡ ብርቱ የትጣት እርምጃ የማይወስዱት ለምንድን ነው? ለ) የቅድስና ጉድለት ለቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ አጽም አደገኛ የሚሆነው እንዴት ነው? ሐ) ቤተ ክርስቲያንህ የግቴ. 18:15-17ን መርሕ በመከተል፡ እያንዳንዱ ክርስቲያን በእግዚአብሔር ኃይሆኝ ፊት ጉዳሕ እንዲሆን ብትጥር ምን ለውጥ ይመጣል ብለህ ታስባለህ?

6. ሐዋርያቱ ስለ ክርስቶስ በመናገራቸው እንደገና ስደት ደረሰባቸው (የሐዋ. 5:12-42)።

እግዚአብሔር፡ ሐዋርያቱን ብዙ ተአምራት እንዲያደርጉ ስላስቻላቸው፡ የሃይማኖት መሪዎች ጠላት ሆነው ተነሡባቸው፡ ሐዋርያትም በማስተግሩና በክርስቶስ ስም ተአምራት በማድረግ ተግባር ሊተገቡ፡ የሃይማኖት መሪዎች ደግሞ ሊያስሯቸው ወሰኑ። ከዚያም ክርስቶስን እንደ ገደሉ ሁሉ ሐዋርያቱንም ለመገደል አሰቡ። እግዚአብሔር ግን የአይሁድ ሃይማኖት መሪዎች ምን ያህል ደካሞች እንደሆኑ አሳያቸው። ይህንንም ያደረገው መልአኩን ልኮ ደቀ መዛሙርቱን በማስፈታት ነበር። እግዚአብሔርም በአይሁድ ታሪክ በሃይማኖተኛነቱ ዝነኛ የሆነውንና ገማልያል የተባለውን ሰው ምክር በመጠቀም፡ ሐዋርያቱን ከሞት አዳነ። (ገማልያል ሳውል ደግነነትን ከማግኘቱ በፊት መምህሩ ነበር)። ገማልያል የአይሁድ መሪዎች ከእግዚአብሔር ጋር ወይም ለጊዜው ብቅ ያሉ ቡድኖች መሆናቸውን ለማወቅ ጊዜ እንዲወስዱ መከራቸው።

ምንም እንኳን ገማልያል የሃይማኖት መሪዎች ሐዋርያቱን እንዳይገድሏቸው ቢያሳምናቸውም፡ ይህ ሐዋርያቱ ለክርስቶስ ብለው መከራ ከመቀበል አላስጣላቸውም። ደቀ መዛሙርቱ ከዚህ በኋላ ስለ ክርስቶስ እንዳይናገሩ ማስጠንቀቂያ ከተሰጣቸው በኋላ ተገርፈው ተለቀቁ። ደቀ መዛሙርቱ ለዚህ ስደት የሰጡት መልስ ምን ነበር? አንደኛው፡ ደስ ተሰኙ። ሥጋዊ ጉዳት ቢደርስባቸውም፡ እንደ ክርስቶስ መከራ ለመቀበል በመቻላቸው መንፈሳዊ ደስታ ተሰምቷቸዋል። ሁለተኛው፡ እምነታቸውን ሳይደብቁ በግልጽ ይሰበሰቡና ያስተምሩ፡ ደግሞም ስለክርስቶስ ይመሰክሩ ነበር።

27ኛ ጥያቄ፡- ከዚህ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ማለትም ስለደረሰባት ስደትና ለስደቱም ስለሰጠችው መልስ ምን እንግራለን?

አራቶኛ ቀን የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልለህ ከሳምንታዊ ስብሰባ የውይይት ጥያቄዎችን ተመልከት።

ሳምንታዊ ስብሰባ

ማስታወሻ፡- በመጀመሪያው ሳምንት ትምህርት ውስጥ የቀረበውን የስብሰባ ቅርጽ ተክተል።

የውይይት ጥያቄዎች፡-

1. ሀ) ሉቃስ የሐዋርያት ሥራን የጻፈበትን ዐበይት ዓላማዎችን ዘርዘር። ለ) ሉቃስ የሐዋርያት ሥራን ከጻፈባቸው ምክንያቶች አንዱ፣ በመንፈሳዊ ጤንነቷ የበረታች ቤተ ክርስቲያንን እንዴት መመሥረት እንደሚችል ለማሳየት ነበር። በመጽሐፉ ውስጥ የገለጻቸው የጤነኛ ቤተ ክርስቲያን ምልክቶች ምንድን ናቸው? ሐ) የአንተን ቤተ ክርስቲያን፣ ሉቃስ ስለ ጤነኛ ቤተ ክርስቲያን ካቀረበው ገለጻ ጋር አነጻጽር። የቤተ ክርስቲያንህ ጠንካራና ደካማ ጎን ምንድን ነው? መ) ቤተ ክርስቲያንህ ሉቃስ የሚገልጻትን ቤተ ክርስቲያን እንድትመስል ልታደርጋቸው የሚገቡት የተወሰኑ ነገሮች ምንድን ናቸው?
2. ሀ) ማቴ. 28:19-20፤ የሐዋ. 1:8፤ ኤፌ. 4:11-16 አንብብ። እነዚህ ጥቅሶች፣ሁለቱ ዐበይት የቤተ ክርስቲያን አገልግሎቶች ምንና ምን እንደሆኑ ያሳያሉ? ለ) እነዚህ ሁለት አገልግሎቶች በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ የሚተገበሩት እንዴት ነው? ሐ) እነዚህን ሁለት አገልግሎቶች ሚዛናዊ ለማድረግ ትችል ዘንድ ለቤተ ክርስቲያንህ ምን ምክር ትሰጣለህ?
3. ሀ) መንፈስ ቅዱስ በደቀ መዛሙርት ላይ ስለ መውረዱ ዐበይት ምልክት ምን ነበር? ለ) ከዚህ የመንፈስ ቅዱስ አሠራር የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን የምትማረው ምንድን ነው? ሐ) ከአዲስ ኪዳን መልእክቶች ውስጥ መንፈስ ቅዱስ ወደ ክርስቲያኑ ሕይወት የሚመጣበትን መንገድ የሚያሳዩት ምንባቦች የትኞቹ ናቸው?
6. ሀ) የጲጥሮስ ስብከት ያተኮረባቸው ነጥቦች ምንድን ነበሩ? ለ) ከእነዚህ ሁለት ስብከቶች ስለ ወንጌሉ ዐበይት መልእክት ምን እንማራለን? ሐ) የጲጥሮስን የስብከት አቀራረብ በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ከሚደረገው የወንጌል አቀራረብ ጋር አነጻጽር። ልዩነታቸውና ተመሳሳይነታቸው ምንድን ነው? መ) የቤተ ክርስቲያንህንና የራስህን የወንጌል አቀራረብ መንገድ ለማሻሻል ምን ቢደረግ ይበጃል ትላለህ?
7. ሀ) በሐዋርያት ሥራ ምዕ. 2:42-47 ሉቃስ፣ ለቤተ ክርስቲያን ጥንካሬ የሚረዱትን መሠረታዊ ነገሮች ጠቅሷል። እነዚህ ነገሮች ምንድን ናቸው? ለ) እያንዳንዳቸው ለቤተ ክርስቲያን ጤንነት አስፈላጊ የሚሆኑት ለምንድን ነው? ሐ) ከእነዚህ መካከል ቤተ ክርስቲያንህ በጥሩ ሁኔታ የምታከናውናቸው የትኞቹ ናቸው? መሻሻል ያለባቸውስ? መ) ቤተ ክርስቲያንህ በእነዚህ ነገሮች እንድትሻሻል ምን ምን አላቦችን ትሰጣለህ?